

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

**דוחות כספיים ליום 31 במרץ 2017
- בלתי מבוקרים -**

דוח הדירקטוריון

דוחות כספיים ביניים

דוח בדבר הערך הגלום (Embedded Value) של החברה ליום 31.12.2016

תוכן עניינים

	.1	תיאור החברה
3	1.1	מבנה החברה ובעלי מניותיה
4	1.2	תחומי הפעילות של החברה
4	1.3	החזקות החברה
	.2	תיאור הסביבה העסקית
4-9	2.1	מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד
9-11	2.2	התפתחויות ושינויים מהותיים בסביבה המאקרו כללית בתקופת הדוח
11	.3	אירועים מהותיים בתקופת הדוח
	.4	הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד
12	4.1	מצב כספי לפי תחומי הפעילות
19	4.2	תזרים מזומנים
19	4.3	מקורות מימון
20	.5	חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם
	.6	היבטי ממשל תאגידי
20	6.1	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים
21	6.2	אפקטיביות הבקורות הפנימיות והנהלים על הדיווח הכספי
22	6.3	היערכות החברה ל-Solvency II
24	6.4	שינויים בהרכב הדירקטוריון ובמצבת נושאי משרה בכירה
25	6.5	אירועים לאחר תאריך המאזן
26	.7	Embedded value

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

דין וחשבון הדירקטוריון ליום 31 במרץ 2017

דוח זה, העוסק בדין וחשבון הדירקטוריון כולל מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד המבוסס על אינפורמציה הקיימת בחברה במועד הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסויימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על ידי הופעת מילים כגון: "החברה מעריכה" "החברה סבורה" וכדומה, אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים.

הכשרה חברה לביטוח בע"מ ("הכשרה ביטוח" או "החברה") מתכבדת להגיש את דוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד לתקופת הרבעון שנסתיים ביום 31 במרץ 2017.

דוח זה סוקר את השינויים העיקריים בפעילות החברה בחודשים ינואר עד וכולל מרץ לשנת 2017 ("תקופת הדוח"). הדוח נערך בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1998, במתכונת מצומצמת של העניינים בהם הוא עוסק, ובהתאם לחוזר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ("הממונה") מיום 20 בינואר 2014 בדבר "עדכון הוראות בדוח תקופתי של חברות ביטוח" והעדכון לחוזר זה מיום 26 בינואר 2015. הדוח נערך בהתחשב בכך שבפני המעיין בו מצוי גם הדוח התקופתי המלא של הכשרה ביטוח לשנת 2016 שפורסם ביום 30 במרץ 2017 (2017-01-033039) ("הדוח התקופתי").

1. תיאור החברה

1.1 מבנה החברה ובעלי מניותיה:

הכשרה חברה לביטוח בע"מ, הינה חברה פרטית שהינה תאגיד מדווח¹, הפועלת בכל ענפי תחום הביטוח הכללי ותחום ביטוח החיים. החברה הינה חברה בת בשליטה ובעלות של חברת הכשרה החזקות ביטוח בע"מ ("החזקות ביטוח") בשיעור של כ-53.60%. כמו כן, מר אלי אלעזרא, בעל השליטה בחברה, מחזיק שיעור נוסף של כ-41.65%, מהם 1.87% ישירות, 34.67% באמצעות אפרידר החברה לשיכון ופיתוח ישראל בע"מ ("אפרידר"), חברה פרטית בבעלותו ובשליטתו של מר אלי אלעזרא, ו-5.11% באמצעות אלעזרא החזקות בע"מ, חברה פרטית שהינה תאגיד מדווח², בבעלותו ובשליטתו של מר אלי אלעזרא³.

על פי נתוני הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, שפרסמו חברות הביטוח הפועלות בישראל, מהווה הכשרה ביטוח כ-5.1% משוק הביטוח הכללי בארץ וכ-2.8% משוק ביטוח החיים. החברה פועלת וכפופה להוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, והתקנות שהוצאו על פיו. התקנות קובעות, בין היתר, הוראות בנוגע להון העצמי המינימאלי הנדרש ממבטח, תקנות ומגבלות השקעה, תקנות בדבר החזקת עתודות ביטוח, עקרונות בדבר חישוב תביעות תלויות ועקרונות חשבונאיים לעריכת הדוחות הכספיים.

¹ כהגדרת המונח בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

² ראה ה"ש 1 לעיל.

³ כמו כן, הגב' איריס טרמצי, מחזיקה ב-3.53% מהונה המונפק והנפרע של החברה והגב' אתי אלישקוב, מחזיקה ב-1.21% מהונה המונפק והנפרע של החברה.

1.2 תחומי הפעילות של החברה:

החברה פועלת במסגרת שני תחומי פעילות עיקריים:

- 1.2.1 תחום הביטוח הכללי הכולל שלושה ענפי פעילות עיקריים: ענף רכב חובה, ענף רכב רכוש וענף ביטוח כללי אחר הכולל את יתר תחומי הביטוח הכללי שאינם רכב. עיקר פעילותה של החברה הינו בתחום הביטוח הכללי, בעיקר בענף רכב רכוש וענף רכב חובה.
- 1.2.2 תחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך המתמקד בעיקר בחיסכון (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן וקופות גמל) לתקופת פרישה וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה, ביטוח בריאות המזכה בפיצוי כספי בגין מחלות קשות ועוד.

1.3 החזקות החברה⁴

למועד הדוח אין לחברה החזקות, למעט החזקותיה במלוא הון המניות של פנינת אפרידר בע"מ (איגוד מקרקעין), חברה פרטית שהתאגדה בישראל ביום 24.02.2009 ("פנינת אפרידר"). לתקופת הדוח מחזיקה פנינת אפרידר בנכס מקרקעין בעיר אשקלון וכן 50% מנכס מקרקעין בעיר אשדוד.

2 תיאור הסביבה העסקית

2.1 מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד

תחומי הפעילות של החברה בתחומים השונים נתונים לשינויים תכופים בהסדרים תחיקתיים. להלן תיאור קצר של הוראות דין החלות על החברה לרבות חוקים, תקנות, חוזרים וטיוטות אשר להם השלכה מהותית על עסקי החברה ופורסמו החל ממועד פרסום הדוח התקופתי של החברה לשנת 2016 ועד למועד פרסום דוח זה. הגוף המפקח על עסקי הביטוח של החברה הינו רשות שוק ההון, ביטוח חיסכון. כמו כן, בהיות החברה תאגיד מדווח ולאור העובדה שאגרות החוב שלה מוחזקות בידי הציבור, כפופה החברה לדיני ניירות ערך ומפוקחת בהקשר זה על-ידי רשות ניירות ערך. בנוסף החברה כפופה להוראות דיני החברות החלות על חברות אגרות חוב.

בללי

2.1.1 בירור ויישוב תביעות וטיפול בפניות ציבור

בחודש יולי 2016 פורסם חוזר שעניינו **בירור ויישוב תביעות וטיפול בפניות ציבור**. מטרת החוזר הינה קביעת מתווה וכללים ברורים בידי הגופים המוסדיים במסגרת יישוב תביעות, לאור ההשפעה על מימוש זכויותיו של התובע ויכולתו לבחון את דרכי הפעולה העומדות בפניו בשלבים השונים של מימוש זכויותיו על פי התוכנית הביטוח. בחודש נובמבר 2016, התפרסם תיקון לחוזר, אשר מטיל על גוף מוסדי חובה לבצע הליך תחקור והפקת לקחים במקרה בו ליקוי שמוצף אגב בירור פניית ציבור, מצביע על היותו ליקוי מערכתי. במקרה של ליקוי מערכתי יש לפעול לתיקונו בתוך זמן סביר. כמו כן, בחודש פברואר 2017 פורסמה עמדת ממונה שעניינה הבהרה לחוזר בעניין בדיקה מחודשת של זכאות. עמדת הממונה קובעת באופן מפורש כיצד על חברות הביטוח לבצע בדיקה מחודשת של זכאות התובע לקבלת תגמולי ביטוח. בנוסף, בחודש מרץ 2017 פורסם תיקון

⁴ לחברה החזקות נוספות בחברות לא פעילות אשר אינן נכללות בדוח.

נוסף לחוזר במטרה לאסור על נהגים בלתי ראויים של גופים מוסדיים בקשר עם הליך בירור ויישוב התביעות. תיקון זה יכנס לתוקף ביום 1 בספטמבר 2017.

2.1.2. אחזור מידע אישי

בחודש פברואר 2017 פורסם חוזר **אחזור מידע אישי** שמטרתו לקבוע הוראות שיאפשרו הנגשת המידע האישי עבור המבוטחים. בהתאם לחוזר, על חברות הביטוח לאפשר למבוטחים להעביר אליהן מידע בכלים טכנולוגיים שונים. בחוזר מפורטות הוראות בדבר אזורי מידע אישי של מבוטחים, וסוג המידע שחברות הביטוח צריכות לכלול באתרי האינטרנט ובאפליקציות הטלפון החכם הניתנים כשירות למבוטחיהן. החוזר נכנס לתוקף ביום 30 במרץ 2017.

2.1.3. ביטול פוליסת ביטוח

בחודש פברואר 2017 פורסם חוזר בעניין **ביטול פוליסת ביטוח**. מטרת החוזר הינה להנגיש למבוטח את פעולת ביטול הפוליסה באמצעות קביעת הוראה אחידה המחייבת את חברות הביטוח להציע למבוטח מגוון דרכים לביצוע הביטול והגדרת הפעולות הנדרשות לביצועו אשר בהתקיימן, תבוטל הפוליסה. החוזר יכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2017.

2.1.4. הוראות לניסוח תכניות ביטוח

בחודש מרץ 2017 פורסם חוזר בעניין **הוראות לניסוח תכניות ביטוח**. מטרת החוזר הינה בעיקרה לצמצם את השימוש של מבוטחים בניסוח חוזה הביטוח באופן אשר גורם להגבלת יכולת המבוטח לממש את הזכויות המוקנות לו בפוליסה. החוזר יכנס לתוקף, באופן מדורג, החל מיום 1 באוגוסט 2017.

2.1.5. תקנות הגנת הפרטיות

בחודש מרץ 2017 אישרה ועדת החוקה, חוק ומשפט את **תקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע)**, התשע"ו-2016. התקנות נועדו לקבוע הסדר מעודכן, מקיף ומפורט יותר מזה הקיים כיום בתקנות הגנת הפרטיות, לעניין ההגנה הפיזית והלוגית על מאגרי מידע ולעניין סדרי הניהול וכללי העבודה בקשר למאגרי מידע של גופים ציבוריים ופרטיים וזאת במטרה למנוע שימוש לרעה הן על-ידי גורמים מחוץ לארגון והן על-ידי עובדי הארגון.

המנגנונים המוצעים נחלקים לשלושה רבדים: ברובד הראשון, בעל המאגר נדרש לקבוע מהו המידע המוגן והסיכונים הקשורים אליו. ברובד השני, נדרש הארגון לקבוע נהלים מפורטים וברורים לאבטחת המידע, כך שבעת פגיעה בפרטיות במאגר מידע, מצבו של ארגון שנקט באמצעים סבירים למניעת הפגיעה, יהיה שונה מארגון שלא נקט בהם. הרובד השלישי כולל הוראות מהותיות בניהול אבטחת מידע. החוק יכנס לתוקף תוך שנה ממועד פרסומו ברשומות.

2.1.6. חובות בעל רישיון

בחודש אפריל 2017 פורסמה הבהרה לעניין **חובות בעל רישיון** לפיה, הערמת קשיים על עובדים בבחירת בעל רישיון או בביצוע פעולות שלא כחלק מייעוץ או שיווק פנסיוני, וכן חוסר שיתוף פעולה מצד המעסיק, לרבות החתמת העובד על טפסים שונים אשר מסירים מהמעסיק או ממנהל ההסדר אחריות כלפי תפעול המוצר הפנסיוני שבחר העובד, אינם עומדים בהוראות סעיף 20 לחוק קופות גמל.

2.1.7. ביטוח הלוואה לדיור במקרה אבטלה

בחודש ינואר 2017 פורסמה ברשומות הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תיקון – **ביטוח הלוואה לדיור במקרה אבטלה**), התשע"ז-2017. מטרת הצעת החוק הינה לקבוע כי הממונה תקבע הוראות לביטוח הלוואה לדיור במקרה שהלווה מאבד את מקור פרנסתו, כך שהפוליסה תכסה את תשלומי המשכנתה בתקופת האבטלה לה זכאי הלווה בתוספת 3 חודשים נוספים, וכן, לאסור על הבנק להתנות את מתן הלוואה ברכישת אותו ביטוח.

הוראות הנוגעות לניהול השקעות ואשראי של גופים מוסדיים

2.1.8. ליווי פיננסי

בחודש ינואר 2017 פורסם חוזר **ליווי פיננסי**. מטרת החוזר הינה לקבוע כללים שיחולו על גוף מוסדי כאשר הוא מממן פרויקט בנייה בשיטת ליווי פיננסי, כלומר, בשיטה בה עומד חשבון פרויקט, אשר אליו אמורים כספי רוכשי הדירות להיות מופקדים, ואשר ממנו (מחשבון הפרויקט), אמור הגוף המוסדי לאפשר שחרור כספים לקבלן לצורך ביצוע הבניה, כך שנמנעת זליגת כספים מחוץ לפרויקט ומובטחת זכותם של רוכשי הדירות לקבל ערבות בנקאית או בטוחה אחרת בגין התשלומים שהעבירו לקבלן. החוזר נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2017.

2.1.9. גביית דמי טיפול בהלוואות

בחודש ינואר 2017 פורסמה טיוטת עמדה בעניין **גביית דמי טיפול בהלוואות**. לפיה, על הגופים המוסדיים לחדול לאלתר מגביית כספים כאמור עבור העמדת הלוואות מכל סוג על ידי הגוף המוסדי או עבור הטיפול בהן, או לאפשר גביית כספים אלו על ידי צד שלישי.

הוראות לעניין מדיניות דיווח חשבונאי וכללי דיווח והצגה ודיווחים שיש למסור לממונה

בתקופת הדוח ועד לסמוך למועד פרסום הדוח פורסמו הוראות נוספות שעניינן מדיניות דיווח חשבונאי וכללי דיווח והצגה ודיווחים שיש למסור לממונה כדלקמן:

2.1.10. IFRS

בחודש ינואר 2017 פורסם חוזר ב **עדכון הנחיות בדבר מבנה הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים של חברות ביטוח בהתאם לתקני הדיווח הבינלאומיים (IFRS)**. במטרה לעדכן את הוראות הגילוי של חברות הביטוח על פי תקנים בינלאומיים החל מהדוחות הכספיים לשנת 2016.

2.1.11 דיווח שנתי אודות פרמיות ועמלות

בחודש אפריל 2017 פורסם עדכון לחוזר בעניין **דיווח שנתי על פרמיות, פוליסות ותשלום עמלות של גופים מוסדיים**. הוראות החוזר מסדירות את הדוחות שעל גופים מוסדיים להגיש לממונה לגבי היקף הפעילות בשוק ההפצה, ובכלל זה, היקף הפרמיות המועברות אליהם, דמי עמילות ועמלות ההפצה שנרשמה בגין זכאות לסוכני ביטוח במערכות הגוף המוסדי. בעדכון נקבע שמועד כניסת החוזר יכנס לתוקף יהיה ביום 1 בספטמבר 2017.

2.1.12 העברת קבצי מידע באמצעות כספות

בחודש מרץ 2017 פורסם חוזר בעניין **העברת קבצי מידע באמצעות כספות**. החוזר מפרט את הדרישות מגופים מוסדיים לצורך שימוש בכספת המאפשרת שמירה על חיסיון המידע. החוזר יכנס לתוקף ביום 2 ביולי 2017.

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

2.1.13 איסור הלבנת הון

בחודש אוגוסט 2016 פורסמה עמדת הממונה בעניין ממצאי ביקורת רוחב בנושא איסור הלבנת הון בחברות ביטוח הכוללת דגשים וממצאים נוספים שנתגלו בחברות ביטוח, בנוסף לממצאי ביקורת הרוחב בנושא שפורסמה ביום 13 באוגוסט 2014, ומטרתה ליצור אחידות ביישום הוראות החוק והצו וכן לשפר את התנהלות החברות בנושא. בהקשר זה, יצוין, כי בחודש מאי 2017 התפרסם תיקון לצו **איסור הלבנת הון (חובת זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטחים, סוכני ביטוח וחברות מנהלות למניעת הלבנת הון ומימון טרור)**, התשע"ז-2017. בין ההוראות, הופחתו הסכומים הדרושים בדיווח לרשות לאיסור הלבנת הון, והתווספה דרישה לביצוע הליך של "הכר את הלקוח" במטרה לקבוע את מידת הסיכון שלו. התיקון יכנס לתוקף ביום 18 במאי 2018.

2.1.14 עמלות הפצה

בחודש ינואר 2017 התפרסם **חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 20 איסור זיקה בין עמלת הפצה לדמי ניהול) התשע"ז-2017**. בתיקון נקבע כי עמלת הפצה המשולמת לבעל רישיון לא תחושב בזיקה לדמי הניהול שחברה מנהלת גובה מעמיתיה התיקון לחוק נכנס לתוקף החל מיום 1 באפריל 2017.

2.1.15 משיכת כספים מחשבון של עמית שנפטר עם יתרה נמוכה

בחודש מאי 2017 פורסם עדכון לחוזר בעניין **משיכת כספים מחשבון של עמית שנפטר עם יתרה נמוכה**. מטרת החוזר הינה להסדיר מקרים שבהם יתאפשר תשלום כספי עמית או פנסיונר שנפטר ללא דרישת המצאת צו ירושה או צו קיום צוואה, שכן הליך הוצאת צו כאמור כרוך בעלויות כספיות שלעתים קרובות עולות על גובה החיסכון הצבור בחשבון העמית או הפנסיונר או על הסכום העומד ליזכות מוטביו. התיקון הוסיף חובת הודעה נוספת לזכאים וכן החיל את החוזר גם על כספי פיצויים.

2.1.16. קווים מנחים לעניין תוכנית לביטוח מפני אבדן כושר עבודה

בחודש ספטמבר 2016 התפרסם חוזר קווים מנחים לעניין תוכנית לביטוח מפני אבדן כושר עבודה. החוזר קבע כי מבנה תוכנית לביטוח אובדן כושר עבודה תכלול תוכנית בסיסית לביטוח אובדן כושר עבודה, אליה ניתן יהא לצרף הרחבות לפי בחירת המבוטח, ובין היתר, נספח הגדרת עיסוק, נספח תקופת המתנה. החוזר אשר אמור היה להכנס לתוקף ביום 1 במאי 2017 נדחה ליום 1 באוגוסט 2017.

2.1.17. תשלום עבור שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית

בחודש מאי 2017 פורסם עדכון לחוזר תשלום עבור שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית. מטרת החוזר הינה לקבוע הוראות לגבי דמי שימוש שאישרה הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון לגבות ממשתמשים במערכת סליקה פנסיונית מרכזית. העדכון נועד לבטל את מנגנון הזיכוי לבעל הרישיון, ובמקביל להפחית את המחיר המרבי שייגבה מבעל רישיון בגין בקשת באופן חד פעמי מכלל הגופים המוסדיים או מאדם הפונה למסלקה באופן עצמאי, ל-18 ש"ח במקום 28 ש"ח הוראות התיקון נכנסו לתוקף ביום 3 במאי 2017.

2.1.18. דמי ניהול במכשיר החיסכון הפנסיוני

בחודש אפריל 2017 התפרסמה טיוטת חוזר בעניין דמי ניהול במכשיר החיסכון הפנסיוני. בין התיקונים, מוצע לעדכן את משך זמן מתן הטבה בדמי ניהול לתקופה שלא תפחת משבע שנים. מוצע לנתק את הקשר בין סיום יחסי עבודה לבין האפשרות להעלות דמי ניהול בטרם הסתיימה תקופת ההנחה. עוד מוצע לקבוע כי העלאת דמי הניהול בשל הפסקת התשלומים המועברים לחיסכון על ידי העמית תחל רק לאחר שישה חודשים מרגע הפסקת ההפקדות בפועל וזאת על מנת שלעמית יהיה זמן להסתגל ולחזור למצב של הפקדות.

ביטוח כללי

2.1.19. מסקנות ועדת וינוגרד

לפירוט אודות מסקנות ועדת וינוגרד והשפעתן על החברה, ראו סעיף 3 להלן.

2.1.20. נזקי מים בביטוח דירה

בחודש אפריל 2017 התפרסם תיקון הוראות החוזר המאוחד - הוראות בענף ביטוח דירה - נזקי מים בביטוח דירה, החוזר (התפרסם בחודש נובמבר 2016) קבע כי על המבטח לאפשר למבוטח לבחור "שרברב הסדר" או "כל שרברב" וכן קבע הנחיות להתנהלות מבטח בכל אחד מהמקרים. בתיקון נקבע כי יישום ההוראות יידחה לחודש ספטמבר 2017.

2.1.21. פקודת ביטוח רכב מנועי

בחודש ינואר התפרסמה הצעת חוק לתיקון פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש] (מס' 22), התשע"ז-2017. בין התיקונים, מוצע לבטל את החובה על קיומה של תעודת ביטוח מקורית אחת ולאפשר למבטחים להנפיק תעודת ביטוח באמצעים אלקטרוניים.

ביטוח בריאות**2.1.22. חוק חוזה ביטוח- תביעות סיעוד**

בחודש מרץ 2017 התפרסם **חוק חוזה הביטוח (תיקון מס' 9), התשע"ז-2017**, במטרה לקבוע פיצוי עונשי בתביעות ביטוח סיעודי שלא יפחת מפי 10% מתגמולי ביטוח, ככל שנמצא כי לא שולמו למבוטח סיעודי בחוסר תום לב. במידה ויוחלט על ידי בית משפט, לקבוע פיצוי מופחת מ-10%, הרי שייעשה מטעמים מיוחדים שירשמו. הוראות התיקון יחולו על תביעות שיוגשו לבית משפט החל מיום 28 במרץ 2017.

2.1.23. תיקונים לגבי ביטוח סיעודי

בחודש מאי 2017 התפרסם **תיקון הוראות החוזר המאוחד- תיקונים לגבי ביטוח סיעודי**, הוראות חוזר זה מתקנות את החוזר משנת 2013, וקובעות הוראות פרטניות שמבחינות בין ביטוח סיעודי הנערך במתכונת פרט לבין ביטוח סיעודי הנערך במתכונת קבוצתית שאינה לחברי קופת חולים, ביחס לסוגיות שונות וביניהן: תקופת הביטוח בפוליסה קבוצתית והתנאים לחידושה, הוראות ביחס להמשכיות וכן הוראות ביחס למתן גילוי נאות בביטוח סיעודי קבוצתי. החוזר יכנס לתוקף ביום 1 בספטמבר 2017.

2.2. התפתחויות ושינויים מהותיים בסביבה המאקרו כלכלית בתקופת הדוח:

להלן תיאור תמציתי, של מגמות, אירועים והתפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית של החברה שיש להם או צפויה להיות להם השפעה על החברה.

2.2.1. סביבה כללית

מצבו הכלכלי, הפוליטי והביטחוני של המשק הישראלי ותשואות שוק ההון בארץ ובעולם משליכים על עסקי הכשרה ביטוח ותוצאות פעילותה בתחומים שונים. השלכות שיכולות לבוא לידי ביטוי, בין היתר, בהיקף תביעות הביטוח המוגשות לחברה, בתשואות תיק הנוסטרו של החברה ובתשואות תיקי העמיתים. בנוסף, לרמת התעסוקה והשכר במשק השפעה על היקף הפעילות בעסקי ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך.

על פי פרסומי הלמ"ס⁵, צמיחת התוצר בשנת 2016 עמדה על כ-4% במחירים קבועים ולאחר ניכוי השפעת העונתיות. בשנת 2017 על פי תחזית שגיבשה חטיבת המחקר של בנק ישראל⁶ צפוי התוצר לצמוח בכ-2.8%.

אבטלה - על פי סקר כוח אדם שמבצע הלמ"ס ואשר עודכן ביום 30 באפריל 2017, נותר בחודש מרץ 2017 שיעור הבלתי מועסקים במשק מתוך כוח העבודה, מנוכה עונתיות, ללא שינוי ועומד על 4.2%.

מעבר לסיכון הביטוחי, חשופה החברה גם לסיכונים שוק⁷ (MARKET RISK). סיכון זה נובע משינויים במדדי שוק או מחירי שוק. החשיפה לסיכון זה נובעת מהרכיבים שלהלן:

⁵ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה- החשבונות הלאומיים לישראל לשנת 2016, פורסם ביום 09/03/2017, www.cbs.gov.il

⁶ בנק ישראל - דוח המדיניות המוניטרית למחצית השנייה של 2016, פורסם ביום 23/02/2017, www.boi.org.il

⁷ ההגדרה לקוחה מתוך פרסום של רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

1. **שיעור ריבית** - סיכון זה נובע משינויים בשיעורי ריבית אשר משפיעים על שווי השוק של הנכסים בתיק הנוסטרו החברה. הסיכון עלול לגדול כאשר קיים שוני בין מח"מ הנכסים למח"מ ההתחייבויות וכתוצאה מהפרשי עיתוי בין מועד מדידת הנכסים וההתחייבויות.
2. **שער חליפין** - סיכון זה נובע מתנודות בשערי חליפין למטבעות שונים בהם יש לחברה אחזקה בנכסים (מניות, אג"חים, נדל"ן).
3. **שינוי בשיעור האינפלציה** - מבטחים הפועלים בתחום ביטוח החיים, חשופים לסיכונים אינפלציה ודפלציה. האינפלציה מלווה לעתים קרובות בעליית שיעור הריבית המורידה את ערך התוצאה של ההשקעות. במקרה של דפלציה, או במידה ואינפלציה נמוכה מאוד נמשכת, שיעורי הריבית נוטים לרדת. לרשות המבטחים עומדות מספר דרכים אפשריות להקלת סיכון האינפלציה: לגוון את השקעותיהם ולהשקיע בנוסף לנכסים, גם בנכסי קומודיטי, בנדל"ן ובאגרות חוב צמודות מדד. על פי מדיניות ההשקעות של החברה לפחות 50% מסך נכסי תיק הנוסטרו אלמנטארי יהיו צמודי מדד ולפחות 70% מתיק הנוסטרו חיים. לעליית המדד תהייה השפעה חיובית על הנכסים הצמודים בתיק. פער המח"מ בתיק לא יהיה יותר מ-1.5 שנים של נכסים מול התחייבויות. סיכון השוק שחברות הביטוח חשופות אליו עולה ככל שהמתאם בין התשואה בשווקים הפיננסיים לבין התשואה על ההון העצמי גבוה יותר. תשואה זו מושפעת מהכנסות החברה מדמי ניהול, ואלו מושפעות מביצועי השוק, כיוון שחברות הביטוח גובות דמי ניהול מהחיסכון המצטבר בשיעורים שונים בהתאם לסוגי הפוליסות ששווקו לאורך שנות החיתום. לדוגמה, בגין פוליסות מסוג משתתף ברווחים שהופקו עד סוף שנת 2003 נגבים מסכום החיסכון המצטבר דמי ניהול בשיעור 0.6% וכן עמלה בשיעור 15% מהרווח הריאלי.

2.2.2 **מגמות בשער חליפין, אינפלציה וריבית ברבעון הראשון 2017**⁸

האינפלציה וציפיות האינפלציה: ב-12 החודשים שהסתיימו בחודש אפריל 2017 עלה מדד המחירים לצרכן לרמה של 0.7%, והיה לפיכך נמוך מגבולו התחתון של יעד האינפלציה (1%). האינפלציה הנמוכה שנרשמה בתקופת הדוח נובעת מירידה במחירי המוצרים הסחירים, הוזלות המחירים שיזמה הממשלה וכתוצאה מהאטה בסביבת המחירים בעולם. על פי התחזית שגיבשה חטיבת המחקר של בנק ישראל בסוף חודש אפריל 2017, האינפלציה בארבעת הרבעונים הבאים צפויה לעמוד על שיעור של 0.7%, מתחת לחלקו התחתון של תחום היעד. הציפיות לאינפלציה לטווחים ארוכים נמצאות במרכז היעד.

שער חליפין: במונחי שער החליפין הנומינלי האפקטיבי ב-12 החודשים האחרונים נרשם ייסוף של 7.56% בשער החליפין הנומינלי האפקטיבי. ביחס לדולר חל ייסוף של כ-4%, וביחס לאירו חל ייסוף של 9.5%.

ריבית: הריבית במשק במהלך שנת 2016 נשארה ללא שינוי ברמה של 0.10% ששוררת במשק מחודש פברואר 2015. עוד צופה חטיבת המחקר כי במהלך שנת 2017 הריבית במשק תיוותר ברמתה הנוכחית והיא צפויה להתחיל לעלות רק באמצע שנת 2018.

⁸ בנק ישראל – התחזית המאקרו כלכלית של חטיבת המחקר, מרץ 2017, www.boi.org.il

2.2.3. התפתחויות בסביבה הכלכלית לאחר תאריך המאזן

מדד ה-S&P500 עלה מתחילת שנה עד אמצע חודש מאי ב-9.54% לאחר עליה בציפיות לשגשוג כלכלי מהפעולות של הנשיא הנבחר. הנאסד"ק עלה בכ-7.5% מתחילת שנה והוא מצוי ברמה הגבוהה אי פעם. מדד ה-DAX עלה מתחילת שנת 2017 בכ-6.87% וזאת על רקע ירידה בסיכונים הפוליטיים בגוש האירו. מדד ת"א 35 ירד בכ-3.45% ומדד ת"א 90 עלה בכ-15.5% מתחילת השנה.

3. אירועים מהותיים בתקופת הדוח

להלן יפורטו שינויים וחידושים מהותיים שאירעו בעסקי החברה בתקופת הדוח, מאז התקופה המתוארת בדוח השנתי של החברה לשנת 2016, בהתאם להוראות תקנה 39א' לתקנות ניירות ערך:

- **יישום מסקנות ועדת וינוגרד** - לפירוט אודות תקנות ביטוח לאומי (היוון) (תיקון), התשע"ו-2016, בדבר היוון קצבאות אובדן הכנסה והשפעתן על החברה, ראה באור 7(ה) לדוח הכספי.
- **אישור קבלת תיק ביטוחי** - ביום 29 באוגוסט 2016, נחתם הסכם בין החברה לאלטשולר שחם חברת ביטוח בע"מ (בסעיף זה להלן: "אלטשולר שחם") להעברת התיק הביטוחי והפיננסי של אלטשולר שחם לידי החברה בהתאם לתנאים הקבועים בהסכם. התיק הביטוחי כולל העברת תיק ריסק (פטירה) בשווי 8.5 מיליון ש"ח פרמיה משוננת ותיק פיננסיים בשווי 283 מיליון ש"ח צבירה. העברת התיק הושלמה ביום 1 בינואר 2017 (לפרטים נוספים ראה דוח מיידי מיום 30 ביוני 2016 (070975-01-2016), מיום 29 באוגוסט 2016 (112441-01-2016) ומיום 1 בינואר 2017 (000681-01-2017)).
- **ביטוח משנה בענף רכב חובה**- החברה התקשרה בעסקת ביטוח משנה מסוג ביטוח יחסי (Quota Share) בענף רכב חובה בגין שנת חיתום 2017 בשיעור של 70.5%.
- **עסקאות עם בעל שליטה** - במהלך השנה החברה ביצעה עסקאות זניחות עם בעל השליטה בה או שלבעל השליטה בה היה עניין באישורן, בעלות סוגים ומאפיינים כמפורט בנוהל עסקאות זניחות. עסקאות אלה כללו את ההתקשרויות הבאות:
 - (א) התקשרות עם ממסי לרכישת פוליסות מסוג ביטוח רכב חובה ומסוג ביטוח רכב מקיף בעבור צי המשאיות שבבעלות ממסי בהיקף שנתי בסך של 343 אלפי ש"ח.
 - (ב) השכרת שטח מסחרי לאלבר בבניין גב ים שבבעלות החברה בעלות שנתית בסך של 361 אלפי ש"ח.
 - (ג) אישור תקציב תרומות לקרן אלעזרא לשנים 2016 ו-2017 בסכומים של 660 אלפי ש"ח ו-550 אלפי ש"ח, בהתאמה.
 - (ד) התקשרות עם אלבר לרכישת פוליסות ביטוח עסקים בעלות שנתית בסך של כ-960 אלפי ש"ח.
 - (ה) התקשרות עם אפרידר לרכישת פוליסות ביטוח עסקים וחבויות בעלות שנתית בסך של כ-304 אלפי ש"ח.
- (ו) בחודש ספטמבר 2016 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כלא חריגה, השכרת שטח משרדים לאלבר בבניין גב ים שבבעלות החברה. נכון למועד פרסום הדוח, ההתקשרות טרם השתכללה לכדי הסכם מחייב.
- (ז) בחודש מרס 2017 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקאות כלא חריגות, שיתוף פעולה עם אלבר לקבלת הפניות למכירת ביטוחי רכב של החברה וכן לצירופה של החברה למועדון הצרכנות של אלבר.

4. הסבר הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד

4.1. מצב כספי

4.1.1. להלן נתונים עיקריים מהדוחות על המצב הכספי (במיליוני ש"ח):

31.12.2016	31.3.2016	31.3.2017	
367.2	371.8	371.0	סה"כ הון עצמי
3,245.5	3,221.6	3,368.2	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
6,081.2	5,011.3	7,028.4	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
1302.4	684.7	1300.2	התחייבויות אחרות
10,629.1	8,917.6	11,696.6	סה"כ התחייבויות
5,571.9	4,612.5	6,460.2	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
2,360.2	2,390.5	2,219.5	השקעות פיננסיות אחרות
3,064.2	2,286.4	3,387.9	נכסים אחרים
10,996.3	9,289.4	12,067.6	סה"כ מאזן

4.1.2. הון

ההון העצמי לתאריך הדוח הסתכם לסך של כ-371.0 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-367.2 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016. הגידול בהון העצמי נובע מרווח כולל לרבעון בסך של כ-3.8 מיליון ש"ח.

ההון של החברה ליום 31 במרץ 2017, כמוגדר בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (הון עצמי מינימאלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998, על תיקונייה ("תקנות ההון") גבוה בכ-0.3 מיליון ש"ח מההון העצמי המינימאלי הנדרש המתחייב לפי התקנות הנ"ל.

החברה התקשרה בהסכם ביטוח משנה, בענף ביטוח חיים, בביטוח יחסי של 80% (Quota Share) עם מבטח משנה בדירוג גבוה בגין כיסויי ריסק מוות ביחס לכל הפוליסות שנחתמו עד ליום 31 בדצמבר 2016, למעט פוליסות מסוג "מעורב". במהלך חודש מאי 2017 העביר מבטח המשנה, סך של 129.3 מיליון ש"ח המייצג את חלק מבטח המשנה ביתרת הוצאות הרכישה הנדחות ברוטו, בגין התיק הביטוחי.

סכום זה ירשם בספרי החברה כ"חלק מבטח המשנה בהוצאות רכישה נדחות ובהתאם, ההון הנדרש של החברה על פי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימאלי הנדרש ממבטח) התשמ"ח-1998 יקטן בסכום זהה.

יתרת הוצאות הרכישה הנדחות משנה תתעדכנה מידי תקופה בהתאם לחלק מבטח המשנה בתוצאות התיק הביטוחי. בהמשך לביאור 14, בדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2016, בדבר מגבלות על חלוקת דיבידנד, עדכנה הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון את החברה, כי עליה לעמוד ביחס כושר פרעון בשיעור של 120%, חלף 115% לעניין חלוקת דיבידנד, וזאת כל עוד החברה נהנית מהקלה בדרישות ההון כתוצאה מהעסקה כאמור על פי תקנות ההון. בעקבות העסקה וליום ביצוע העסקה עודף ההון של החברה עלה בסך כ-130 מיליון ש"ח.

בכך הגדילה העסקה באופן מהותי את עודף ההון הקיים בחברה מעל המינימום הנדרש ממנה.

כמו כן, ביום 28 במאי 2017, אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד בסך של 18 מיליון ש"ח, בהתאם להוראות הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר חלוקת דיבידנד על ידי חברת ביטוח. לאור עסקת ביטוח המשנה והכרזת הדיבידנד כאמור, עודף ההון הקיים של החברה, גבוה מההון העצמי המינימלי הנדרש בהתאם לתקנות ההון בכ-100.3 מיליון ש"ח המהווה כ-120% מההון הנדרש לפי תקנות המשטר הישראלי. כמו-כן, על פי חישובי החברה תחזית יחס כושר הפירעון על פי משטר ה-Solvency ליום 31 בדצמבר 2016 עולה על 115%. למידע נוסף בעניין דרישות ההון ואופן העמידה בהן ראה באור 4 לדוח הכספי של החברה.

4.1.3. רווח והפסד- נתונים עיקריים דוחות כספיים מאוחדים (במיליוני ש"ח):

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר	לרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ			
	2016	השינוי באחוזים 2017/2016	2016	
בטוח כללי				
1,097.5	(1.3)	272.8	269.2	פרמיות שהורווחו ברוטו
160.2	(18.6)	239.4	194.8	פרמיות שהורווחו בשייר
(2.9)	*	(6.7)	4.3	רווח (הפסד) כולל לפני מס ממגזר ביטוח כללי
ביטוח חיים וחיסכון לטוח ארוך				
720.6	5.0	156.1	163.9	פרמיות שהורווחו ברוטו
612.2	2.2	134.7	137.6	פרמיות שהורווחו בשייר
48.0	64.6	9.9	16.3	הכנסות מדמי ניהול בביטוח החיים
2.4	175	0.4	1.1	רווח (הפסד) כולל לפני מס ממגזר ביטוח חיים
(0.5)	*	(6.3)	5.4	סה"כ רווח (הפסד) ממגזרי פעילות
פריטים שלא יוחסו למגזרי הפעילות				
18.1	156	1.6	4.0	רווחים מהשקעות נטו, הכנסות מימון והכנסות אחרות
(3.5)	-	(0.5)	(0.6)	הוצאות הנהלה וכלליות
(13.6)	39.1	(2.3)	(3.2)	הוצאות מימון
14.5	*	(0.5)	0.2	סה"כ רווח (הפסד) מפריטים שלא יוחסו
14.0	*	(6.8)	5.6	רווח (הפסד) כולל לפני מס
14.7	*	(1.7)	3.8	סה"כ רווח (הפסד) כולל, נטו ממס

*מעבר מהפסד לרווח

תוצאות התפתחות הרווח/הפסד הכולל:

תוצאות מגזרי הפעילות בהם עוסקת החברה (מגזר ביטוח כללי וחיים), הסתכמו בתקופת הדוח ברווח כולל לפני מס של כ-5.4 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד כולל לפני מס בסך של כ-6.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר מהפסד לרווח בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד, נובע בעיקר ממגזר ביטוח כללי בעיקר כתוצאה מיישום מסקנות ועדת וינוגרד (להרחבה ראה סעיף 3 לעיל) אשר הפחיתה את שיעור הריבית לצורך היוון הקצבה השנתית מ-3% לשיעור של 2% והקטינה את הרווח לפני מיסים בסך של כ-41.5 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגדלת ההפרשה כאמור ברבעון הנוכחי הינה בסך של כ-3.6 מיליון ש"ח בלבד. מנגד ישנה ירידה בהכנסות מהשקעות המיוחסות למגזר ביטוח כללי לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הכולל לפני מס מסעיפים שלא יוחסו למגזרי פעילות הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ-0.1 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של כ-0.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר מהפסד לרווח בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד, נובע מעלייה בהכנסות מהשקעות המיוחסות לפעילות זו.

בתקופת הדוח הסתכם הרווח הכולל לפני מס לסך של כ-5.5 מיליון ש"ח לעומת הפסד של כ-8.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל לאחר מס הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ-3.8 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך של כ-7.1 מיליון ש"ח אשתקד.

ניתוח מגזר ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך 4.1.3.1

שינוי באחוזים	מיליון ש"ח	ביטוח חיים
		פרמיות שהורווחו ברוטו
5.0	163.9	1-3/2017
11.0	156.2	1-3/2016
		רווח (הפסד) לפני מס
-	0.6	1-3/2017
-	(0.3)	1-3/2016
		רווח כולל לפני מס
175.0	1.1	1-3/2017
(93.0)	0.4	1-3/2016

נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים בדבר רווחי השקעות ותשואות למבוטחים

להלן פרטים בדבר אומדן סכום רווחי השקעות, נטו שנזקפו למבוטחים בפוליסות תלויות תשואה ודמי הניהול המחושבים בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח, על בסיס התשואה והיתרות של עתודות הביטוח:

1-12/2016	1-3/2016	1-3/2017	
מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	
124.9	50.2	74.6	רווחי (הפסדי) השקעות שנזקפו למבוטחים לאחר דמי ניהול
48.0	9.9	16.3	דמי ניהול

התשואות הנומינליות בפוליסות המשתתפות ברווחים בשל פוליסות שהוצאו משנת 1992 ואילך (קרן י') היו כדלקמן:

1-12/2016	1-3/2016	1-3/2017	
%	%	%	
2.69	(1.16)	1.21	תשואה ברוטו
0.6	0.15	0.15	דמי ניהול קבועים
0.36	-	0.19	דמי ניהול משתנים
1.72	(1.31)	0.87	תשואה נטו למבוטח

התשואות הנומינליות בפוליסות שהוצאו משנת 2004 ואילך (במסלול ההשקעה "מסלולית כללית") היו כדלקמן:

1-12/2016	1-3/2016	1-3/2017	
%	%	%	
2.81	(1.1)	1.12	תשואה ברוטו
0.83	0.21	0.2	דמי ניהול קבועים
1.96	(1.30)	1.92	תשואה נטו למבוטח

ניתוח מגזר פעילות ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

בתקופת הדוח הסתכמו תוצאות מגזר ביטוח חיים ברווח כולל לפני מס של כ-1.1 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-0.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הגידול ברווח בענף ביטוח חיים, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, נובע בעיקר מגביית דמי ניהול משתנים ברבעון הנוכחי לעומת אי גביית דמי ניהול משתנים ברבעון המקביל אשתקד. כמו כן, חל שיפור בהשפעות מסיכון ברבעון הנוכחי בסכום של כ-2.8 מיליון ש"ח אל מול אשתקד, המיוחס בעיקרו לעליה בפרמיות הריסק בסכום של כ-2.6 מיליון ש"ח. בנוסף, עקב תזוזות בריבית בשווקים, עודכנו ריביות ההיוון, דבר שהביא להקטנת עתודות ביטוחיות בסכום של כ-3.0 מיליון ש"ח, לעומת הגדלת עתודות ביטוחיות בסכום של כ-1.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. מנגד, חל קיטון במרווח הפיננסי לעומת אשתקד בסכום של כ-2.6 מיליון ש"ח, הנובע מכך שירידת המדד ברבעון הנוכחי היתה בשיעור של 0.2% לעומת ירידה של 0.9% ברבעון המקביל אשתקד. בנוסף, חל גידול בהשפעות תפעול ובהפחתות הוצאות רכישה נדחות בסכום של כ-7.8 מיליון ש"ח הנובע בעיקרו מעליה בהוצאות הנהלה וכלליות ומעמלות נפרעים וגידול בהיקף ביטולי פוליסות, אשר קוזזו בעליה בסכום דמי הניהול הקבועים בסכום של כ-3.6 מיליון ש"ח אל מול אשתקד.

הפרמיות שהורווחו בתקופת הדוח הסתכמו בסך של כ-163.9 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-156.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-5.0%. הגידול בהיקף הפרמיות שהורווחו בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד, נובע בעיקרו מעלייה בפרמית החיסכון השוטפת בסכום של כ-9 מיליון ש"ח למול אשתקד, ובגידול בפרמית הריסק בסכום של כ-4 מיליון ש"ח אל מול אשתקד. מנגד חל קיטון בפרמיה החד פעמית במוצר בסט אינווסט מנהלים בסכום של כ-6 מיליון ש"ח אל מול אשתקד. סכומי הפדיונות בתקופת הדוח הסתכמו בכ-64.4 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-45.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-41.8%. הגידול מיוחס בעיקרו לניודים של כספי מנהלים לחברות ביטוח אחרות וקרנות פנסיה.

שיעור הפדיונות במונחים שנתיים ביחס לממוצע עתודות ביטוח חיים ברוטו ליום 31 במרץ 2017 וליום 31 במרץ 2016 הינו כ-5.0% וכ-4.2%, בהתאמה.

פרסום דוח הערך הגלום ליום 31 בדצמבר 2016 - Embedded Value ("EV")

לדוחות הרבעוניים מצורף דוח הערך הגלום של החברה ליום 31 בדצמבר 2016 של פוליסות ביטוח החיים ארוכות הטווח ושל פוליסות ביטוח הבריאות ארוכות הטווח. דוח הערך הגלום נערך בהתאם לכללים והעקרונות שנקבעו בדוח הוועדה לעניין פרסום הערך הגלום.

הערך הגלום של החברה ליום 31 בדצמבר 2016, הסתכם מיליון של כ-875 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-852 מיליון ש"ח אשתקד. מתוך הערך הגלום סך של כ-224 מיליון ש"ח מהווה הון עצמי מתואם לעומת סך של כ-258 מיליון ש"ח אשתקד וסך של כ-654 מיליון ש"ח המהווים ערך נוכחי של רווחים עתידיים בניכוי מס לעומת סך של כ-598 מיליון ש"ח אשתקד, הנתונים הינם לאחר ניכוי עלות הון נדרש.

ערך העסקים החדשים (הפוליסות החדשות שנמכרו במהלך שנת 2016) הסתכם בסך של כ-76 מיליון ש"ח לעומת כ-56 מיליון ש"ח אשתקד.

בדוח הערך הגלום נכלל פירוט השינויים בערך הגלום ביחס לערך הגלום ליום 31 בדצמבר 2015.

יודגש, כי כאמור לעיל הערך הגלום של החברה אינו כולל עסקי ביטוח כללי, וכן אינו כולל את היכולת ליצור עסקים בעתיד (מוניטין).

כמו כן, הערך הגלום אינו מביא בחשבון סיכונים מסוימים כמפורט בסעיף 2.2 בדוח הערך הגלום.

מובן אפוא, כי לאור האמור לעיל, הערך הגלום אינו מייצג, את שווי השוק או את השווי הכלכלי הכולל של החברה.

4.1.3.2. ניתוח תחום ביטוח כללי לפי ענפים (רכב חובה, רכב רכוש וביטוח כללי אחר):

הצגה רבעונית (מיליון ש"ח):

אחוז מסה"כ לרבעון		השינוי באחוזים בין הרבעונים	לרבעון שהסתיים ב-31 במרס		
2016	2017	2017/2016	2016	2017	
רכב חובה					
37.4	34.6	(13.5)	149.2	129.1	פרמיות ברוטו
40.8	19.1	(67.5)	145.1	*47.2	פרמיות שייך
65.7	(244.2)	137.7	(4.4)	(10.5)	רווח (הפסד) כולל לפני מס
רכב רכוש					
33.8	32.0	(11.3)	134.8	119.5	פרמיות ברוטו
37.8	48.1	(11.5)	134.2	118.8	פרמיות שייך
138.8	69.8	**	(9.3)	3.0	רווח (הפסד) כולל לפני מס
			94.1	80.7	ברוטו Loss ratio באחוזים
			94.0	81.2	שייך Loss ratio באחוזים
			115.3	97.5	ברוטו Combined ratio באחוזים
			115.2	98.2	שייך Combined ratio באחוזים
ביטוח כללי אחר					
ענפי חבויות					
10.5	12.5	11.1	42.0	46.7	פרמיות ברוטו
10.8	17.3	11.6	38.4	42.8	פרמיות שייך
20.2	60.5	**	(1.3)	2.6	רווח כולל לפני מס
ענפי רכוש אחרים					
18.2	20.9	7.6	72.6	78.1	פרמיות ברוטו
10.6	15.5	1.8	37.6	38.3	פרמיות שייך
(125.8)	211.6	8.3	8.4	9.1	רווח (הפסד) כולל לפני מס
			68.0	56.8	ברוטו Loss ratio באחוזים
			52.2	51.6	שייך Loss ratio באחוזים
			89.8	71.9	ברוטו Combined ratio באחוזים
			66.5	62.4	שייך Combined ratio באחוזים
סה"כ					
100	100	(6.3)	398.6	373.5	פרמיות ברוטו
100	100	(30.5)	355.3	247.0	פרמיות שייך
100	100	**	(6.7)	4.3	רווח (הפסד) כולל לפני מס

*לאחר עסקת ביטוח משנה מסוג QS.
**מעבר מהפסד לרווח.

ניתוח ענפי פעילות ביטוח כללי (רכב חובה, רכב רכוש וביטוח כללי אחר)

ההכנסות מפרמיות ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו לסך של כ-373.5 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-398.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-6.3%. הקיטון בהכנסות מפרמיות בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד, נובע מענפים רכב חובה ורכב רכוש כתוצאה מחידוש קולקטיב ברבעון המקביל אשתקד וברבעון הרביעי אשתקד במקום ברבעון הנוכחי. בנוסף החברה מבצעת פעולות לטיוב התיק.

בענפי פעילות ביטוח כללי נרשם בתקופת הדוח רווח כולל לפני מס בסך כ-3.4 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד כולל לפני מס בסך של כ-6.7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר מהפסד לרווח נובע מיישום מסקנות ועדת וינוגרד אשר הפחיתה את שיעור הריבית לצורך היוון הקצבה השנתית מ-3% לשיעור של 2% והקטינה את הרווח ברבעון המקביל אשתקד בכ-41.5 מיליון ש"ח בשייר (להרחבה אודות מסקנות ועדת וינוגרד ראה סעיף 3 להלן).

ענף פעילות רכב חובה

ההכנסות מפרמיות ברוטו במגזר פעילות רכב חובה הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ-129.1 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-149.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-13.5%. הקיטון בהכנסות מפרמיות בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד, נובע מחידוש קולקטיב ברבעון המקביל אשתקד וברבעון הרביעי אשתקד במקום ברבעון הנוכחי.

תוצאות מגזר הפעילות הסתכמו בתקופת הדוח בהפסד כולל לפני מס של כ-10.5 מיליון ש"ח לעומת הפסד כולל לפני מס של כ-4.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהפסד נובע מירידה בהכנסות מהשקעות שיוחסו לענף זה לעומת התקופה המקבילה אשתקד, כמו כן נובע מהרעה חיתומית בשנות החיתום הישנות. מנגד השפעה זו קוזזה עם יישום מסקנות ועדת וינוגרד ברבעון המקביל אשתקד אשר הפחיתה את שיעור הריבית לצורך היוון הקצבה השנתית מ-3% לשיעור של 2% (להרחבה אודות מסקנות ועדת וינוגרד ראה סעיף 3 להלן). בעקבות מסקנות הוועדה, החברה ביצעה בתקופה המקבילה אשתקד הפרשה בענף זה בסכום של כ-5.36 מיליון ש"ח בשייר העצמי. הגדלת ההפרשה כאמור ברבעון הנוכחי הינה 3.6 מיליון ש"ח בשייר העצמי בלבד.

ענף פעילות רכב רכוש

ההכנסות מפרמיות ברוטו בענף פעילות רכב רכוש הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ-119.5 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-134.8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-11.3%. הקיטון נובע מחידוש קולקטיב ברבעון המקביל אשתקד וברבעון הרביעי אשתקד במקום ברבעון הנוכחי.

תוצאות ענף פעילות רכב רכוש הסתכמו בתקופת הדוח ברווח כולל לפני מס של כ-3.0 מיליון ש"ח לעומת הפסד כולל לפני מס של כ-9.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר מהפסד לרווח בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע מקיטון בתשלומי התביעות לאור טיוב התיק.

בביטוחי הרכוש (ללא רכב)

ההכנסות מפרמיות ברוטו במגזר פעילות ביטוחי הרכוש (ללא רכב) הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ-78.1 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-72.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. גידול בשיעור של כ-18.6%, אשר נובע מהרחבת הפעילות בתחום, בהתאם למדיניות החברה. הרווח הכולל לפני מס בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ-9.1 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך של כ-8.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע משיפור ברווח החיתומי לאור קיטון בהתפתחות התביעות בענף זה.

ביטוח התבויות

ההכנסות מפרמיות ברוטו הסתכמו לסך של כ-46.7 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-42.0 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. גידול בשיעור של כ-11.1% אשר נובע בעיקרו מגידול בענפי העסקים, במסגרתו נרכשים כיסויים ביטוחיים מסוג חבויות. החברה אינה משווקת פוליסות מסוג חבויות Stand Alone. הרווח הכולל לפני מס מתחום זה בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ-2.6 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך של כ-1.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר מהפסד לרווח נובע מיישום מסקנות ועדת וינוגרד ברבעון המקביל אשתקד, אשר הפחיתה את שיעור הריבית לצורך היוון הקצבה השנתית מ-3% לשיעור של 2%. בעקבות מסקנות הוועדה, החברה ביצעה ההפרשה ברבעון המקביל אשתקד בסכום של כ-5.0 מיליון ש"ח בשייר העצמי (להרחבה אודות יישום מסקנות ועדת וינוגרד ראה סעיף 3).

4.2 תזרים מזומנים

בתקופת הדוח חלה עליה בסכום המזומנים ושווי המזומנים בסך של 102,254 אלפי ש"ח, מסכום מזומנים של 440,826 אלפי ש"ח ביום 31 לדצמבר 2016 לסכום מזומנים של 543,080 אלפי ש"ח ביום 31 למרס 2017. להלן הרכב עליה זו:

בתקופת הדוח המזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת הסתכמו בסך של 108,131 אלפי ש"ח. תזרים המזומנים אשר שימש לפעילות השקעה הסתכם בתקופת הדוח בסך 5,877 אלפי ש"ח, ששימש בעיקר לרכישת רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים.

4.3 מקורות מימון

- 4.3.1 החברה מממנת את פעילותה מהון עצמי ומהתחייבויות בגין כתבי התחייבות נדחים לבנקים ומכתבי התחייבות נדחים סחירים. החברה נוהגת לגייס כתבי התחייבות נדחים מעת לעת בהתאם לצרכי ההון שלה הנובעים מתקנות ההון.
- 4.3.2 החברה הנפיקה לציבור שתי סדרות של כתבי התחייבות נדחים – אגרות חוב (סדרה 1) ואגרות חוב (סדרה 2) אשר הוכרו בידי החברה בהון משני מורכב. נכון למועד תקופת הדוח קיימים במחזור 122,401,000 אגרות חוב (סדרה 1) ו-40,000,000 אגרות חוב (סדרה 2).
- 4.3.3 נכון ליום 31 במרץ 2017, לחברה כתבי התחייבות נדחים ואגרות חוב לזמן ארוך בסך של כ-252,073 אלפי ש"ח.
- כחלק מניהול ההון השוטף של החברה, ובכלל זה עמידה בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח) תשנ"ח-1998, יתכן והחברה תגייס הון משני ו/או שלישוני ו/או תחליף הון משני קיים בהון משני ו/או שלישוני בעל מח"מ ארוך יותר.

לפרטים נוספים בקשר למקורות המימון של החברה, ראו לעניין זה פירוט נוסף בבאור 18 לדוחות הכספיים השנתיים של החברה.

5. פרטים בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם

5.1 פרטים בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם

לא חלו שינויים מהותיים בחשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם ביחס למתואר בדוח התקופתי.

5.2 הליכים משפטיים מהותיים

נכון למועד הדוח, החברה אינה צד להליך משפטי מהותי. לפרטים בדבר בקשות לאישור תובענות ייצוגיות ראו ביאור 6 לדוחות הכספיים.

6. היבטי ממשל תאגידי

6.1 גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בתאגיד מדווח

האורגן המופקד על בקרת העל בחברה הינו דירקטוריון החברה. לתאריך פרסום דוח דירקטוריון זה חברי דירקטוריון החברה הינם: מר אלי אלעזרא - יו"ר הדירקטוריון, יצחק קאול, דניאל חזוט, מיכאל בר חיים, יצחק עמר - דח"צ, שמעון כהן - דח"צ, ורות רלבג - דח"צ.

הוועדה לאישור הדוחות הכספיים של החברה כוללת את ה"ה: רות רלבג - דח"צ ויושב ראש הוועדה, יצחק קאול - דירקטור, יצחק עמר - דח"צ ופרופ' שמעון שטרית - דח"צ. עובר למינויים חתמו חברי ועדת המאזן על הצהרת מועמד לכהונה כחבר בוועדה לבחינת הדוחות הכספיים לפיה יש להם היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים ולגבי דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית כי בשל השכלתם, ניסיונם וכישוריהם הינם בעלי מיומנות גבוהה והבנה בנושאים עסקיים-חשבונאיים ודוחות כספיים באופן המאפשר להם להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של החברה ולעורר דיון בקשר לאופן הצגתם של הנתונים הכספיים.

לפירוט הכישורים, ההשכלה, הניסיון והידע של חברי הוועדה שבהסתמך עליהם רואה אותם החברה כמי שהם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית - ראה תקנה 26 בדוח הפרטים הנוספים לדוח התקופתי.

הוועדה מתכנסת ודנה בהרחבה בתוצאות של הדוחות הכספיים, קודם להצגתם לאישור הדירקטוריון. לשיבות ועדת המאזן כמו גם לשיבות הדירקטוריון בהן נדונים ומאושרים הדוחות הכספיים מוזמנים רואי החשבון המבקרים של החברה, שמתארים את הממצאים העיקריים שעלו מתהליך הביקורת והסקירה וכן מבקרת הפנים של החברה ואקטואר ביטוח חיים ובריאות.

לאחר דיון, הנערך במסגרת ועדת המאזן אודות הדוחות הכספיים, נמסרת טיוטת הדוחות הכספיים לעיונם של חברי דירקטוריון החברה בצירוף המלצות ועדת המאזן.

הדוחות הכספיים נמסרים לחברי ועדת המאזן ולחברי הדירקטוריון מספר ימים לפני מועד אישורם.

בישיבת הדירקטוריון, בה נדונים ומאושרים הדוחות הכספיים, סוקרים מנכ"ל החברה, סמנכ"ל הכספים ואקטואר ביטוח חיים ובריאות של החברה באופן מפורט את עיקרי הדוחות הכספיים וכן סוגיות מהותיות בדיווח הכספי, לרבות עסקאות שאינן במהלך העסקים הרגיל, אם ישנן, את ההערכות המהותיות והאומדנים הקריטיים שיושמו בדוחות הכספיים ואת כלל השינויים שחלו

במהלך התקופה המדווחת בהשוואה לתקופות מקבילות, לרבות שינויים הנובעים מיישום לראשונה של תקנים חדשים, וכן מוצג דוח רווח גלום של החברה.

במסגרת זו מתקיים דיון בהשתתפות רואי החשבון המבקרים הנוהגים להוסיף את הערותיהם והסבריהם בנוגע לדוחות הכספיים. במהלך הדיון מעלים חברי הדירקטוריון שאלות הנוגעות לאופן הצגת הדוחות הכספיים ומקבלים כאמור את המלצות וממצאי ועדת המאזן בקשר לדוחות. בתום הדיון, משהובהר כי הדוחות הכספיים משקפים באופן נאות את מצב עסקי החברה ואת תוצאות פעולותיה, מאשר הדירקטוריון את הדוחות הכספיים.

עיקרי התוצאות הכספיות של החברה נדונו בישיבה של ועדת המאזן, אשר נערכה ביום 25 במאי 2017. כל חברי ועדת המאזן, השתתפו בדיון הוועדה.

מלבד חברי הוועדה האמורים נכחו: ה"ה שמעון מירון - מנכ"ל, דוד סלמה - סמנכ"ל כספים, עדי בן אברהם - יועץ משפטי ראשי ומזכיר חברה, דודי בן חיים - מנהל הסיכונים, רחל זוזוט וקנין - מבקרת פנימית, שלמה בן עמרם - אקטואר ביטוח חיים וביטוח בריאות, עומר רקובר - אקטואר ביטוח כללי, נושאי משרה נוספים בחברה וכן רו"ח משה שחף מטעם משרד קוסט פורר גבאי את קסירר, רואי החשבון החיצוניים של החברה.

עיקרי התוצאות הכספיות של החברה לרבעון הראשון של שנת 2017, לרבות דוח הדירקטוריון והדיווח בדבר הערך הגלום של החברה, נמסרו לחברי ועדת המאזן מספר ימים לפני מועד הדיון אודותם. במסגרת ישיבת ועדת המאזן, הוועדה בחנה, באמצעות הצגה מפורטת של נושאי המשרה בחברה, את הסוגיות המהותיות בדיווח הכספי, כאשר בפני הנוכחים נסקר המידע הנלווה לנתונים הנכללים בדוחות הכספיים, לרבות מידע הנוגע למצב הכספי והתפעולי של החברה. בתום ישיבת ועדת המאזן, ולאחר היוועצות עם רואי החשבון המבקרים של החברה, חברי הוועדה הגיעו למסקנה כי החברה יישמה מדיניות חשבונאית נאותה והשתמשה באומדנים והערכות נאותים.

בהתאם, גיבשה הוועדה המלצה לדירקטוריון החברה לאשר את הדוחות הכספיים של החברה.

הדוחות הכספיים של החברה נדונו ואושרו בישיבת הדירקטוריון של החברה מיום 28 במאי 2017, בה נכחו כל חברי דירקטוריון החברה. במסגרת ישיבת הדירקטוריון הובאו בפני חברי הדירקטוריון המלצות ועדת המאזן, וכן בוצעה על-ידי מנכ"ל החברה וסמנכ"ל הכספים של החברה סקירה וניתוח מפורט של עיקרי הדוחות הכספיים, לרבות תוצאות הפעילות, תזרים המזומנים והמצב הכספי של החברה וכן, בין היתר, הסוגיות המהותיות בדיווח הכספי.

6.2 אפקטיביות הבקורות הפנימית והנהלים על דוח הכספי והגילוי של החברה

6.2.1 בקורות ונהלים לגבי הגילוי:

לאור פרסום חוזרי הממונה, בהתאם להוראות סעיף 302 ו-404 של ה-SOX Act, החברה פועלת ליישום שוטף של ההוראות ובכללן, בחינה של תהליכי עבודה והבקורות הפנימיות המבוצעות. החברה אימצה את מודל הבקרה הפנימי (COSO) ופועלת במסגרתו.

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח את המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

6.2.2. בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 במרץ 2017, לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

6.3. להלן פרטים בדבר התקדמות החברה בהיערכות ליישום הוראות ה-Solvency II ("הדירקטיבה"):

6.3.1. כללי

היערכות ארגונית - בהתאם לדרישת חוזר הפיקוח מונה צוות היגוי האחראי ליישום הוראות הדירקטיבה. הצוות בראשותו של מנהל הסיכונים מורכב מאנשי כספים, אקטואריה, ניהול סיכונים ויועצים חיצוניים.

היערכות הדירקטוריון - נערך דיון בדירקטוריון החברה בדבר היערכות החברה ליישום הדירקטיבה, מונתה וועדת דירקטוריון לעניין זה ואושרה תכנית היערכות רב שנתית של החברה ליישומה: היערכות ארגונית, הקצאת משאבים ליישום תכנית ההיערכות, לוחות זמנים לביצוע הסקר הכמותי ואישורו.

היערכות החברה בתקופת הדוח

בחודש פברואר 2017 פורסמו והועברו לוועדת הכספים של הכנסת הוראות ליישום משטר כושר פירעון מבוסס Solvency II (להלן בסעיף זה: "ההוראות המעודכנות"). ההוראות המעודכנות נועדו לכונן משטר כושר פירעון חדש לחברות ביטוח בישראל. זאת, בהתבסס על הוראות דירקטיבה EC/2009/138, המכונה "Solvency II" (להלן: "הדירקטיבה"), שאומצה על ידי האיחוד האירופי ומיושמת החל מינואר 2016 בכל המדינות החברות בו.

הדירקטיבה כוללת בחינה מקיפה של סיכונים להם חשופות חברות ביטוח וסטנדרטים לניהולם ומדידתם, ומבוססת על שלושה נדבכים: נדבך ראשון כמותי שעניינו יחס כושר פירעון מבוסס סיכון, נדבך שני איכותי, הנוגע לתהליכי בקרה פנימיים, לניהול סיכונים, לממשל תאגידי ולתהליך הערכה עצמי של סיכונים וכושר פירעון (ORSA) ונדבך שלישי הנוגע לקידום משמעת שוק, גילוי ודיווח.

בכוונת הממונה לפרסם הנחיות לעניין ניהול הון וקביעת יעד הון פנימי, לעניין סקר פערים שעל חברות הביטוח יהיה לבצע ביחס למערך ניהול הסיכונים, הבקורות והממשל התאגידי ונייר התייעצות לקידום תהליך להערכה עצמית של סיכונים וכושר פירעון.

ההוראות המעודכנות מבוססות על הנדבך הכמותי לפי הדירקטיבה והוראותיה הנלוות, תוך התאמה לשוק בישראל. הנדבך הכמותי ייושם בישראל החל מ-30 ביוני 2017. יחד עם זאת, חברות ביטוח תידרשנה לעמוד, בשלב זה, גם במשטר הקיים לפי תקנות ההון.

בהתאם לדירקטיבה קיימות שתי רמות של דרישות הון: (1) ההון הנדרש לשמירה על כושר הפרעון של חברת ביטוח ("SCR"). ה-SCR רגיש לסיכונים ומבוסס על חישוב צופה פני עתיד על בסיס ההנחיות ליישום משטר כושר הפרעון החדש. דרישה זו נועדה להבטיח התערבות מדויקת ועתית של רשויות הפיקוח; (2) רמה מינימלית של הון ("MCR" או "סף הון").

ההוראות המעודכנות כוללות הוראות דיווח לממונה במקרים בהם החברה אינה עומדת או חוששת שלא תעמוד ברמות ההון האמורות וכן הוראות להגשת תוכנית להבטחת עמידתה ברמות ההון האמורות.

בהתאם לחוזר, סף ההון יהיה שווה לסכום הנדרש לפי תקנות ההון אך לא יותר מ-45% מה-SCR ולא פחות מהגבוה מבין 25% מה-SCR או סכום הנגזר מגובה עתודות ביטוח ופרמיות כהגדרתן בהוראות המעודכנות. החוזר כולל, בין היתר, הוראות מעבר ליישום Solvency II, המבוססות על הדירקטיבה שעיקרן: (א) עמידה בדרישות ההון (SCR) - ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני, 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר, 2021 (להלן – "תקופת הפריסה") לא יפחת מהשיעורים הבאים שיחושבו על נתוני: (1) הון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה ליום 30 ביוני 2017, לא יפחת מ-60% מ-SCR; (2) הון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2017, לא יפחת מ-65% מ-SCR; (3) הון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2018, ועל נתוני 30 ביוני 2019, לא יפחת מ-70% מ-SCR; (4) הון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2019, ועל נתוני 30 ביוני 2020, לא יפחת מ-80% מ-SCR; (5) הון נדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופת הפריסה שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2020, ועל נתוני 30 ביוני 2021, לא יפחת מ-90% מ-SCR; (6) הון נדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2021 ואילך, לא יפחת מ-SCR; (ב) דרישת הון מוקטנת על סוגים מסוימים של השקעות המוחזקות ע"י המבטח בכל מועד דיווח, כאשר דרישה זו תלך ותגדל באופן הדרגתי במשך 7 שנים עד שדרישת ההון בגין השקעות אלו תגיע לשיעורה המלא.

כחלק מההיערכות ליישום המודל, בוצעו, על פי הנחיית הממונה, מספר תרגילים (IQIS - סימולציות של השפעת הדירקטיבה על הונו של המבטח בהינתן תמהיל העסקים והמאזן הקיימים שלו) שמטרתם לכייל את המודל. התרגיל האחרון שבוצע התייחס ליום 31, בדצמבר 2015 (להלן IQIS5) והיה מבוסס על תקנות סופיות והנחיות טכניות ליישום שפרסמה הנציבות האירופית וכן על חוזר הנחיה לביצוע שפרסמה המפקחת בחודש אפריל 2016. על פי תרגיל IQIS5 שביצעה החברה, המבוסס על תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות ליום 31 בדצמבר, 2015, לחברה יחס כושר פירעון בשיעור של 112% וזאת בהתחשב בהוראות המעבר הנוגעות להגדלה הדרגתית של דרישות ההון בגין סיכון מניות. ללא התחשבות בהוראות המעבר, לחברה יחס כושר פירעון ליום 31 בדצמבר 2015 בשיעור של 107%.

תוצאת תרגיל IQIS 5 האמורה לעיל מבוססת על הנחיות IQIS 5 ואיננה מעודכנת להוראות השונות בנושאים מסוימים מההנחיות ליישום IQIS 5. ההוראות הסופיות, לאחר אישורן על ידי ועדת הכספים, עשוי לכלול שינויים נוספים בחלק מסעיפיהן לעומת ההנחיות ששימשו בחישוב IQIS 5.

כפוף לאמור לעיל, תוצאת תרגיל IQIS5 מהווה אינדיקציה מסוימת להשפעת משטר כושר פרעון מבוסס SolvencyII ומשקפת בעיקר, דרישות הון גבוהות יותר ביחס לדרישות ההון הקיימות בגין סיכונים פיננסיים (הן בתיק הנוסטרו והן בתיק המשתתף) וביטוחיים (בין היתר אריכות חיים, ביטולים ותחלואה).

הסכומים לעיל אינם כוללים את השפעת פעילות החברה במהלך שנת 2016 ותוצאותיה על תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות וכן השפעות אקסוגניות כגון שינוי של עקום הריבית חסרת הסיכון ושינויים רגולטוריים המשפיעים על הסביבה העסקית. יודגש כי למודל, במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה מאוד לשינויים במשתני שוק ואחרים ולפיכך מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד. כאמור על פי הנחיית הממונה, בוצעו מספר תרגילים המהווים סימולציות של השפעת הדירקטיבה על הונו של המבטח שמטרתם לכייל את המודל ולהתאימו. אי לכך, ייתכן שהתוצאות בפועל יהיו שונות מתוצאות התרגילים. יחד עם זאת, וכמפורט לעיל, החברה נערכת לעמידה במשטר ההון החדש בהתאם לאינדיקציות המתקבלות מתוצאות התרגילים. בחודש אוגוסט 2016 פרסמה הממונה מכתב בדבר חלוקת דיבידנד על ידי חברת ביטוח (להלן - "המכתב") הבא במקום מכתב קודם מחודש דצמבר 2011. בהתאם למכתב, חברת ביטוח לא רשאית לחלק דיבידנד אלא אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס הון עצמי מוכר להון עצמי נדרש ("יחס כושר פרעון") בשיעור של 115% לפחות לפי תקנות ההון הקיימות (טרם ההפחתה) בגין הקלה שניתנה בגין הפרש מקורי המיוחס לרכישת פעילות של קופות גמל וחברות מנהלות) ויחס כושר פירעון בשיעורים הנקובים להלן לפי תרגיל הערכה הכמותי המעודכן ליישום משטר כושר פרעון חדש (IQIS5), או לפי הנחיות ליישום הנדבך הראשון במשטר כושר הפרעון החדש, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר. יחס כושר הפרעון הנדרש, לאחר ביצוע החלוקה, יהיה לפחות בשיעורים הבאים: (1) עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2017 – 115%; (2) עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2018 – 120%; (3) החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרס, 2019 – 130%.

ביום 22 במאי 2017 וועדת הכספים של הכנסת אישרה את הוראות ה- SOLVENCY II בכפוף להארכת תקופת המעבר עד לשנת 2024. נכון למועד הדוח טרם ידוע אם וועדת הכספים תקיים דיון נוסף בנושא זה. עם השלמת הליך זה, צפויה הממונה לפרסם את ההוראות סופיות.

6.4 שינויים בהרכב הדירקטוריון ובמצבת נושאי משרה בכירה בחברה בתקופת הדוח ועד לפרסום

הדוח

- ביום 16 בפברואר 2017, אישרה אסיפת בעלי מניות של החברה את מינויו של מר יצחק עמר כדירקטור חיצוני בחברה. תקופת כהונתו של מר עמר החלה ביום 18 בפברואר 2017 (לפרטים נוספים ראה דיווחים מידיים שפרסמה החברה ביום 16 בפברואר 2017, אסמכתאות מספר 2017-01-016908 ו-2017-01-016911). יצוין כי אי התנגדות הממונה לכהונה, נתקבלה ביום 14 בפברואר 2017.
- ביום 23 במאי 2017, אישרה אסיפת בעלי מניות של החברה את מינויו של מר שמעון כהן כדירקטור חיצוני בחברה בתוקף החל מיום 28 במאי 2017 חלף פרופ' שמעון שטרית אשר סיים את כהונתו כדירקטור חיצוני ביום 27 במאי 2017 (לפרטים ראה דיווחים מידיים שפרסמה החברה ביום 2 5 במאי 2017 (2017-01-053757; 2017-01-073751). ביום 11 במאי 2017 התקבלה הודעת 'אי התנגדות' מאת הממונה.

6.5. אירועים לאחר תאריך המאזן

- בקשה לאישור כתובענה ייצוגית – ביום 27 לאפריל 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי, מחוז מרכז, תובענה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית, כנגד החברה ושתי חברות ביטוח נוספות. עניינה של התובענה, בגביית יתר, שלא כדיון, של ריבית (דמי אשראי) בקשר עם פריסת הפרמיה השנתית לתשלומים. (להרחבה ראה דיווח מיידי מיום 5 במאי 2017 (מספר אסמכתה: 2017-01-045681)).
- התקשרות החברה בעסקת ביטוח משנה - החברה התקשרה בהסכם ביטוח משנה, בענף ביטוח חיים, בביטוח יחסי של 80% (Quota Share) עם מבטח משנה בדירוג גבוה בגין כיסויי ריסק מוות ביחס לכל הפוליסות שנחתמו עד ליום 31 בדצמבר 2016, למעט פוליסות מסוג "מעורב". סכום זה ירשם בספרי החברה כ"חלק מבטח המשנה בהוצאות רכישה נדחות" ובהתאם, ההון הנדרש של החברה על פי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימאלי הנדרש ממבטח) התשמ"ח 1998 יקטן בסכום זהה. (לפרטים נוספים ראה באור 9(ג) לדוח הכספי של החברה, וכן דיווח מיידי מיום 30 באפריל 2017, מספר אסמכתה: 2017-01-044124 ודיווח מיידי מיום 14 במאי 2017 מספר אסמכתה: 2017-01-048660).
- אישור חלוקת דיבידנד - ביום 28 במאי 2017 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד בסך של 18 מיליון ש"ח בהתאם להוראות הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר חלוקת דיבידנד על ידי חברת ביטוח. על פי חישובי החברה תחזית יחס כושר הפירעון על פי משטר ה-Solvency ליום 31 בדצמבר 2016 עולה על 115% לאור עסקאות ביטוח משנה בעיקר בענף רכב חובה שעשתה החברה בשנת 2016, כמו כן יחס כושר הפירעון על פי המשטר הקיים הינו בשיעור של 120% כנדרש על פי הנחיות פרטניות של הפיקוח על הביטוח. ראה גם באור 4 בדוחות הכספיים.
- ביום 23 במאי 2017 אישר אסיפה השנתית של בעלי המניות ("האסיפה השנתית"), בין היתר, את התאמת תנאי העסקתו של יו"ר הדירקטוריון, מר אלי אלעזרא, להוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016 ("תנאי ההעסקה" ו-"החוק", בהתאמה) באופן בו העלות הכוללת של העסקתו של מר אלעזרא לא תעלה על מגבלת עלות ההעסקה המקסימאלית על פי החוק ליו"ר הדירקטוריון, כאשר פיצויי פיטורים ותשלומים פנסיוניים על פי דין אינם נספרים לצורך תקרה כאמור. לפרטים אודות תנאי העסקתו של יו"ר הדירקטוריון ראה דוח מיידי מיום 24 במאי 2017 (2017-01-052680).
- מדיניות תגמול לנושאי משרה בחברה- האסיפה השנתית, כהגדרתה לעיל, אישרה את עדכון מדיניות התגמול של החברה, לאור החלטת ועדת התגמול להתאים את התשואה נטו על ההון לצורך חלוקת תגמול משתנה, כמקובל בחברות אחרות בענף. כמו כן, ניתן לדירקטוריון שיקול דעת בעת חלוקה כאמור, גם במקרים בהם החברה עמדה באופן חלקי ביעד הרווחיות תוך נימוק הסיבות המתאימות.

7. Embedded Value ("EV")

דוח הערך הגלום בפוליסות ביטוח לטווח ארוך של החברה ליום 31 בדצמבר 2016 מצורף כנספח לדוח זה.

בתקופת הדוח התקיימו 3 ישיבות של הדירקטוריון.

הדירקטוריון מודה להנהלת החברה, לעובדי החברה ולסוכניה על תרומתם להישגי החברה.

שמעון מירון
מנכ"ל

אלי אלעזרא
יו"ר הדירקטוריון

חולון, 28 במאי 2017

הצהרה (certification)

אני, שמעון מירון, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ 2017 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של חברת הביטוח; וכן-
5. א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
- ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
- ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
- ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן -
6. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (ועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
- א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-

¹ הגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

שמעון מירון, מנהל כללי

תאריך: 28.05.2017

הצהרה (certification)

אני, דוד סלמה, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ 2017 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי² ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של חברת הביטוח; וכן-
 - א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן -
 5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (ועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
- א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-

² כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

דוד סלמה, סמנכ"ל כספים

תאריך: 28.05.2017

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 31 במרס, 2017

בלתי מבוקרים

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 31 במרס, 2017

בלתי מבוקרים

תוכן העניינים

עמוד

2	דוח סקירה של רואה החשבון המבקר
3-4	דוחות ביניים מאוחדים על המצב הכספי
5	דוחות ביניים מאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר
6	דוחות ביניים מאוחדים על השינויים בהון
7-9	דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי המזומנים
10-43	באורים לדוחות הכספיים ביניים מאוחדים
44-48	נספח א' - פירוט השקעות פיננסיות אחרות

דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של הכשרה חברה לביטוח בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של הכשרה חברה לביטוח בע"מ וחברת הבת שלה (להלן - החברה), הכולל את הדוח התמציתי המאוחד על המצב הכספי ליום 31 במרס, 2017 ואת הדוחות התמציתיים המאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 - "דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, וכן הם האחראים לעריכת מידע כספי לתקופת ביניים זו לפי פרק ד' של תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 עד כמה שתקנות אלה חלות על חברות ביטוח. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל - "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומימוש נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 ובהתאם לדרישות הגילוי כפי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

בנוסף לאמור בפסקה הקודמת, בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ממלא, מכל הבחינות המהותיות, אחר הוראות הגילוי לפי פרק ד' של תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 עד כמה שתקנות אלה חלות על חברות ביטוח.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 6 לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

נכסים

ליום	ליום		
31 בדצמבר	31 במרס		
2016	2016	2017	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
63,209	47,899	64,973	נכסים בלתי מוחשיים
309,214	309,066	346,803	הוצאות רכישה נדחות
(*107,558)	(*88,277)	106,822	רכוש קבוע
132,714	132,461	134,176	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
508,833	473,002	521,683	נדל"ן להשקעה - אחר
(**1,106,209)	398,871	(**1,157,443)	נכסי ביטוח משנה
85,796	33,895	96,682	נכסי מסים שוטפים
(*44,752)	(*98,200)	62,384	חייבים ויתרות חובה
265,107	363,051	353,828	פרמיה לגביה
5,571,894	4,612,473	6,460,222	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
			השקעות פיננסיות אחרות:
1,087,160	1,177,975	964,814	נכסי חוב סחירים
1,164,092	1,117,312	1,155,389	נכסי חוב שאינם סחירים
83,399	77,764	80,346	מניות
25,535	17,478	18,938	אחרות
2,360,186	2,390,529	2,219,487	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
336,887	227,755	430,102	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
103,939	113,894	112,978	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
10,996,298	9,289,373	12,067,583	סך הכל הנכסים
6,126,337	5,058,754	7,117,477	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

(* סווג מחדש, ראה באור 2 ה .

(** לעניין השפעת עסקאות עם מבטחי משנה, ראה ביאורים 15 ו-20 לדוחות הכספיים השנתיים ובאור 7 ד' להלן.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

הון והתחייבויות

ליום	ליום		
31 בדצמבר	31 במרס		
2016	2016	2017	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
200,201	200,201	200,201	הון מניות
47,885	47,885	47,885	פרמיה על מניות
17,135	14,924	16,701	קרנות הון
101,967	108,801	106,163	יתרת עודפים
367,188	371,811	370,950	סך כל ההון המיוחס לבעלי המניות של החברה
			<u>התחייבויות</u>
3,245,487	3,221,619	3,368,234	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
6,081,178	5,011,296	7,028,396	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
252,305	251,457	252,073	התחייבויות פיננסיות
(*47,302	(*48,417	48,474	התחייבויות בגין מסים נדחים
20,490	20,487	21,031	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
(**770,882	221,978	(**771,192	זכאים בגין חברות ביטוח
211,466	142,308	207,233	זכאים ויתרות זכות
10,629,110	8,917,562	11,696,633	סך כל ההתחייבויות
10,996,298	9,289,373	12,067,583	סך כל ההון וההתחייבויות

(* סווג מחדש, ראה באור 2 ה .

(** לעניין השפעת עסקאות עם מבטחי משנה, ראה ביאורים 15 ו-20 לדוחות הכספיים השנתיים ובאור 7 ד' להלן.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

28 במאי, 2017

תאריך אישור הדוחות הכספיים

אלי אלעזרא
יו"ר הדירקטוריון

שמעון מירון
מנכ"ל

דוד סלמה
סמנכ"ל כספים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
	2016	2017	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
1,818,150	428,999	433,084	פרמיות שהורווחו ברוטו
(**1,045,665)	54,887	(**100,685)	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
772,485	374,112	332,399	פרמיות שהורווחו בשייר
322,278	(25,643)	101,380	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
47,960	9,892	16,279	הכנסות מדמי ניהול
(**95,219)	19,285	23,972	הכנסות מעמלות
1,237,942	377,646	474,030	סך כל ההכנסות
1,800,599	367,124	468,245	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
(**970,181)	56,340	95,941	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
830,418	310,784	372,304	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
329,053	66,036	72,450	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
40,253	10,357	14,815	הוצאות הנהלה וכלליות
30,491	3,304	8,311	הוצאות מימון
1,230,215	390,481	467,880	סך כל ההוצאות
7,727	(12,835)	6,150	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
2,504	6,954	(1,998)	הטבת מס (מסים על הכנסה)
10,231	(5,881)	4,152	רווח (הפסד) נקי לתקופה
			רווח כולל אחר:

סכומים שישווגו או המסווגים מחדש לרווח או הפסד בהתקיים תנאים ספציפיים

3,097	8,332	(492)	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקפו לקרנות הון
(7,494)	(2,327)	(101)	שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לדוח רווח או הפסד
1,769	(2,024)	203	השפעת מס
(2,628)	3,981	(390)	סה"כ רכיבים שישווגו מחדש לאחר מכן לרווח או הפסד
(*11,770)	-	-	סכומים שלא ישווגו מחדש לאחר מכן לרווח או הפסד:
(3,137)	-	-	הערכה מחדש בגין שיערוך בנייני משרד
(*(1,572)	187	-	רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
7,061	187	-	השפעת מס
4,433	4,168	(390)	סה"כ רכיבים שלא ישווגו מחדש לאחר מכן לרווח או הפסד
14,664	(1,713)	3,762	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
0.06	(0.03)	0.02	סה"כ רווח (הפסד) כולל רווח נקי (הפסד) למנייה המיוחס לבעלי המניות של החברה (בש"ח): רווח (הפסד) בסיסי ומדולל

(* סווג מחדש, ראה באור 2 ה .

(** לעניין השפעת עסקאות עם מבטחי משנה, ראה ביאורים 15 ו-20 לדוחות הכספיים השנתיים ובאור 7 ד' להלן.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

סך הכל הון	יתרת עודפים	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	קרן הערכה מחדש	פרמיה על מניות	הון מניות	
בלתי מבוקר						
אלפי ש"ח						
367,188	101,967	2,258	14,877	47,885	200,201	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2017 (מבוקר)</u>
4,152	4,152	-	-	-	-	סה"כ רווח לתקופה
(390)	-	(390)	-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו
3,762	4,152	(390)	-	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
-	44	-	(44)	-	-	העברה מקרן הערכה מחדש בגין שיערוך רכוש קבוע, בגובה הפחתה, נטו ממס
<u>370,950</u>	<u>106,163</u>	<u>1,868</u>	<u>14,833</u>	<u>47,885</u>	<u>200,201</u>	<u>יתרה ליום 31 במרס, 2017</u>

סך הכל הון	יתרת עודפים	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	קרן הערכה מחדש	פרמיה על מניות	הון מניות	
בלתי מבוקר						
אלפי ש"ח						
373,524	114,663	4,886	5,889	47,885	200,201	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2016 (מבוקר)</u>
(5,881)	(5,881)	-	-	-	-	סה"כ הפסד לתקופה
4,168	-	3,981	187	-	-	רווח כולל אחר, נטו
(1,713)	(5,881)	3,981	187	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל, נטו ממס
-	19	-	(19)	-	-	העברה מקרן הערכה מחדש בגין שיערוך רכוש קבוע, בגובה הפחתה, נטו ממס
<u>371,811</u>	<u>108,801</u>	<u>8,867</u>	<u>6,057</u>	<u>47,885</u>	<u>200,201</u>	<u>יתרה ליום 31 במרס, 2016</u>

סך הכל הון	יתרת עודפים	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	קרן הערכה מחדש	פרמיה על מניות	הון מניות	
מבוקר						
אלפי ש"ח						
373,524	114,663	4,886	5,889	47,885	200,201	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2016</u>
10,231	10,231	-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
4,433	(2,001)	(2,628)	9,062	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
14,664	8,230	(2,628)	9,062	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל
-	74	-	(74)	-	-	העברה מקרן הערכה מחדש בגין שיערוך רכוש קבוע בגובה פחתה, נטו ממס
(21,000)	(21,000)	-	-	-	-	דיבידנד ששולם
<u>367,188</u>	<u>101,967</u>	<u>2,258</u>	<u>14,887</u>	<u>47,885</u>	<u>200,201</u>	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2016</u>

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		נספח	
	2016	2017		
מבוקר	בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח			
113,773	(33,397)	108,131	א'	<u>תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת</u>
				<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</u>
				רכישת רכוש קבוע
(3,318)*	(1,109)*	(215)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
(31,433)	(6,651)	(5,662)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
(34,891)	(7,813)	(5,877)		<u>תזרימי מזומנים מפעילות מימון</u>
				דיבידנד ששולם
(21,000)	-	-		מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
(21,000)	-	-		<u>עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים</u>
57,882	(41,157)	102,254		<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה</u>
382,806	382,806	440,826	ב'	<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה</u>
440,826	341,649	543,080	ג'	

(* סווג מחדש, ראה באור 2 ה).

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל-3 חודשים שהסתיימו 31 במרס	
2016	2016	2017
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	
10,231	(5,881)	4,152
(173,888)	45,148	(81,619)
11,786	6,259	(7,874)
(69,953)	4,713	(5,302)
(4,672)	963	3,053
(2,107)	1,353	4,103
13,599	2,239	3,180
20,000	-	-
509	-	-
(35,980)	-	-
4,080	1,080	951
12,273	2,801	3,898
187,730	163,862	122,747
1,127,326	57,444	947,218
(706,999)	339	(51,234)
(37,163)	(37,015)	(37,589)
(2,504)	(6,954)	1,998
(848,787)	(15,890)	(862,057)
(133,223)	(132,461)	(1,462)
(163,038)	(134,885)	(12,850)
177,309	154,722	117,007
(28,230)	(126,174)	(88,721)
(*) (473)	(*) (55,197)	(17,632)
609,064	(9,032)	(5,346)
(1,873)	1,261	541
(45,214)	(75,424)	33,010
(13,955)	(1,998)	(1,989)
206,776	56,484	77,501
(66,650)	(11,702)	(10,776)
539	-	-
22,046	5,124	6,233
148,756	47,908	70,969
113,773	(33,397)	108,131

נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

רווח (הפסד) לתקופה	
התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:	
התאמות לסעיפי רווח והפסד:	
הפסדים (רווחים) נטו) מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	
הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות:	
נכסי חוב סחירים	
נכסי חוב שאינם סחירים ופקדונות	
מניות	
השקעות אחרות	
הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות	
תמורה ממימוש נדל"ן להשקעה	
שינוי בשווי הוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח תלויי תשואה	
שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר	
פחת והפחתות:	
רכוש קבוע	
נכסים בלתי מוחשיים	
שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	
שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	
שינוי בנכסי ביטוח משנה	
שינוי בהוצאות רכישה נדחיות	
מסים על הכנסה	
שינויים בסעיפים מאזניים אחרים :	
השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח	
וחוזי השקעה תלויי תשואה:	
רכישות, נטו של השקעות פיננסיות	
השקעות ורכישת נדל"ן להשקעה	
השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר:	
השקעות רכישת נדל"ן להשקעה	
מכירות, נטו של השקעות פיננסיות	
פרמיות לגבייה	
חייבים ויתרות חובה	
זכאים ויתרות זכות	
התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו	
סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת	
מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך השנה עבור:	
ריבית ששולמה	
ריבית שהתקבלה	
מסים ששולמו	
מסים שהתקבלו	
דיבינדנד שהתקבל	
סך הכל תזרימי מזומנים (ששימשו) שנבעו מפעילות שוטפת	

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

(* סווג מחדש, ראה באור 2 ה .

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 במרס	
	2016	2017
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	
252,879	252,879	336,887
129,927	129,927	103,939
<u>382,806</u>	<u>382,806</u>	<u>440,826</u>
336,887	227,755	430,102
103,939	113,894	112,978
<u>440,826</u>	<u>341,649</u>	<u>543,080</u>

נספח ב' - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

נספח ג' - מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

באור 1: - כללי

1. דוחות כספיים אלה נערכו במתכונת מתומצתת ליום 31 במרס, 2017 ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך (להלן - דוחות כספיים ביניים מאוחדים). יש לעיין בדוחות אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים של החברה ליום 31 בדצמבר, 2016 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולבאורים אשר נלוו אליהם (להלן - הדוחות הכספיים השנתיים).
 2. החברה המאוחדת היחידה של החברה הינה איגוד מקרקעין בשם פנינת אפרידר (להלן - "פנינת אפרידר") המוחזקת בבעלות מלאה. בדוחות הביניים ליום 31 במרס, 2017 לא צורף מידע כספי נפרד כנדרש לפי תקנה 38ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), תש"ל-1970 לאור ההשפעה הזניחה שיש לדוחות הכספיים של פנינת אפרידר על הדוחות הכספיים המאוחדים.
- הפרמטרים ששימשו את החברה בכדי לקבוע את ההשפעה האמורה הם: נכסים, הכנסות ותזרים מזומנים מפעילות שוטפת של עד 5% מסך הנכסים, ההכנסות ותזרים מזומנים מפעילות שוטפת שבדוחות הכספיים המאוחדים, בהתאמה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

- א. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים
 הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים ערוכים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 34 - "דיווח כספי לתקופות ביניים", ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. כמו כן, נערכו דוחות אלה בהתאם להוראות הגילוי לפי פרק ד' של תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלה חלות על חברות ביטוח.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), נדרשת הנהלת החברה להשתמש בשיקול דעת בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שההוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

שיקול הדעת של הנהלה, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה וההנחות העיקריות ששימשו בהערכות הכרוכות באי וודאות, הינם עקביים עם אלו ששימשו בדוחות הכספיים השנתיים.

המדיניות החשבונאית והאומדנים אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים עקביים לאלו שיושמו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים.

בדבר עדכון אומדנים אקטואריים, ראה באור 7 ג להלן.

ג. עונתיות

1. ביטוח חיים
 ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, עקב העובדה שההפרשות לביטוחי חיים נהנות מהטבות מס, חלק ניכר מהמכירות החדשות מתבצע בעיקר בסוף השנה.

2. ביטוח כללי
 מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוחי רכבים של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בינואר וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושן הם בדרך כלל בינואר או באפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח המדווח מנוטרלת באמצעות ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה.

במרכיבי ההוצאות האחרים, כגון תביעות, ובמרכיבי ההכנסות האחרים, כגון הכנסות מהשקעות, לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח. עם זאת, ראוי לציין, כי עונת חורף קשה עלולה לגרום לעלייה בתביעות, בעיקר בענף רכב רכוש, ברבעונים הראשון והרביעי של השנה, וכתוצאה מכך לקיטון ברווח המדווח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. פרטים על שיעורי השינוי שחלו במדד המחירים לצרכן ובשער החליפין היציג של הדולר של ארה"ב

שער חליפין יציג של הדולר ארה"ב	מדד המחירים לצרכן		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום:
	מדד ידוע	מדד בגין	
%	%	%	
(5.5)	(0.2)	0.1	31 במרס, 2017
(3.5)	(0.9)	(1.0)	31 במרס, 2016
(1.5)	(0.3)	(0.2)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016

ה. סווג מחדש

בתקופת הדיווח בוצע סיווג לא מהותי של יתרות מס ערך מוסף בין יתרת רכוש קבוע, חייבים ועתודה למס. לסיווג שנערך לא הייתה השפעה על ההון ו/או הרווח והפסד ו/או על הרווח הכולל של החברה.

ו. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם

IFRS 17 - חוזי ביטוח

בחודש מאי 2017 פרסם ה-IASB את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (להלן - התקן החדש).

התקן החדש קובע כללים להכרה, מדידה, הצגה וגילוי בקשר לחוזי ביטוח ומחליף את ההוראות הקיימות בנושא. התקן החדש צפוי לגרום לשינויים משמעותיים בדיווח הכספי של חברות ביטוח.

בהתאם לתקן החדש יש למדוד את ההתחייבות הביטוחית כערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים מחוזי הביטוח תוך התחשבות באי הוודאות הגלומה בתחזיות אלו (מרווח הסיכון). כמו כן, הרווח הגלום בחוזי הביטוח הנגזר מהחישובים כאמור יוכר על פני תקופת הכיסוי, וההשפעה של שינויים בהנחות (למעט ריבית) תיפרס, גם היא, על פני תקופת הכיסוי, ההפסד יוכר באופן מיידי אם קבוצת חוזי ביטוח אינה צפויה להיות רווחית, או הופכת למפסידה.

לגבי חוזי ביטוח מסוימים (בדרך כלל חוזי ביטוח כללי עם כיסוי ביטוחי של עד שנה) ניתן ליישם מודל מדידה פשוט יותר שאינו שונה מהותית מהמדידה המקובלת כיום.

התקן החדש ייושם החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2021 או לאחרי. אימוץ מוקדם אפשרי, כל עוד IFRS 9 מכשירים פיננסים וכן IFRS 15 הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות, מיושמים במקביל.

התקן החדש ייושם למפרע. במידה ויישום למפרע אינו מעשי ניתן לבחור באחת משתי הגישות הבאות:

1. גישת יישום למפרע חלקי.
2. גישת השווי ההוגן.

החברה טרם החלה בבחינת ההשלכות של אימוץ התקן על הדוחות הכספיים.

באור 3: מגזרי פעילות

א. כללי:

מגזרי הפעילות נקבעו בהתבסס על המידע הנבחן על ידי מקבל החלטות התפעוליות הראשי (CODM) לצורכי קבלת החלטות לגבי הקצאת משאבים והערכת ביצועים. בהתאם לזאת, למטרות ניהול, הקבוצה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

1. מגזר ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך

מגזר ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך כולל את ענפי ביטוח חיים והוא מתמקד בעיקר בחיסכון לטווח ארוך (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן) וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה ועוד.

2. מגזר ביטוח כללי

מגזר הביטוח הכללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות הממונה מפורט מגזר הביטוח הכללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש אחרים, וענפי חבויות אחרים.

• ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

• ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

• ענפי חבויות אחרים

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שהוא יגרום לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות מקצועית ואחריות המוצר.

• ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי הרכוש שאינם רכב וחבויות וכן ענפי ביטוח אחרים.

3. פעילות שאינה מיוחסת למגזרי פעילות

פעילות זו כוללת חלק ממטה החברה שאינו מיוחס למגזרי הפעילות, פעילויות נלוות/משיקות לפעילות החברה, והחזקת נכסים והתחייבויות כנגד הון החברה בהתאם לתקנות ההון.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח על מגזרי פעילות

ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2017			
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
433,084	-	269,230	163,854
100,685	-	74,479	26,206
332,399	-	194,751	137,648
101,380	4,081	9,430	87,869
16,279	-	-	16,279
23,972	-	11,513	12,459
474,030	4,081	215,694	254,255
468,245	-	241,658	226,587
95,941	-	81,103	14,838
372,304	-	160,555	211,749
72,450	-	38,564	33,886
14,815	591	6,886	7,338
8,311	3,180	4,446	685
467,880	3,771	210,451	253,658
6,150	310	5,243	597
(593)	(137)	(987)	531
5,557	173	4,256	1,128
ליום 31 במרס, 2017			
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
7,028,396	-	-	7,028,396
3,368,234	-	2,395,096	973,138

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
סך הכל הכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי
 ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות מימון
סך הכל הוצאות
 רווח לפני מסים על ההכנסה
 רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סה"כ רווח כולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2016			
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
428,999	-	272,851	156,148
54,887	-	33,482	21,405
374,112	-	239,369	134,743
(25,643)	1,579	15,253	(42,475)
9,892	-	-	9,892
19,285	-	6,165	13,120
377,646	1,579	260,787	115,280
367,124	-	272,725	94,399
56,340	-	44,922	11,418
310,784	-	227,803	82,981
66,036	-	38,420	27,616
10,357	513	4,138	5,706
3,304	2,257	1,740	(693)
390,481	2,770	272,101	115,610
(12,835)	(1,191)	(11,314)	(330)
6,005	703	4,571	731
(6,830)	(488)	(6,743)	401
ליום 31 במרס, 2016			
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
5,011,296	-	-	5,011,296
3,221,619	-	2,288,584	933,035

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי
משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו
והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
סך הכל הכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות
בגין חוזי
ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה
בתשלומים
ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות
בגין חוזי
ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות
רכישה
אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות (הכנסות) מימון
סך הכל הוצאות
הפסד לפני מסים על ההכנסה
רווח כולל אחר לפני מסים על
ההכנסה
**סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני
מסים על ההכנסה**

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי
השקעה תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי
השקעה שאינם תלויי תשואה

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016			
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
מבוקר			
אלפי ש"ח			
1,818,150	-	1,097,507	720,643
1,045,665	-	(**937,258)	108,407
772,485	-	160,249	612,236
322,278	18,116	94,360	209,802
47,960	-	-	47,960
95,219	-	43,613	51,606
1,237,942	18,116	298,222	921,604
סך הכל הכנסות			
1,800,599	-	963,372	837,227
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו			
970,181	-	(**916,388)	53,793
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח			
830,418	-	46,984	783,434
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר			
329,053	-	212,995	116,058
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות			
40,253	3,477	17,623	19,153
30,491	13,599	17,059	(167)
הוצאות הנהלה וכלליות			
1,230,215	17,076	294,661	918,478
הוצאות מימון			
7,727	1,040	3,561	3,126
סך הכל הוצאות			
4,236	(*11,409)	(6,477)	(696)
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה			
11,963	12,449	(2,916)	2,430
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה			
סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על ההכנסה			
2016, לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, מבוקר			
אלפי ש"ח			
6,081,178	-	-	6,081,178
3,245,487	-	2,273,523	971,964
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה			
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה			

(* סיווג מחדש, ראה באור 2 ה.)

(**) לעניין השפעת עסקאות עם מבטחי משנה, ראה ביאורים 15 ו-20 לדוחות הכספיים השנתיים.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2017

סה"כ	ענפי רכוש (ואחרים (**))	ענפי חבויות (אחרים (*))	רכב רכוש	רכב חובה	
					בלתי מבוקר
					אלפי ש"ח
373,507	78,101	46,736	119,545	129,125	פרמיות ברוטו
126,475	39,829	3,931	771	(***)81,944	פרמיות ביטוח משנה
247,032	38,272	42,805	118,774	47,181	פרמיות בשייר
52,281	10,329	15,413	27,581	(1,042)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
194,751	27,943	27,392	91,193	48,223	פרמיות שהורווחו בשייר
9,430	573	2,267	1,828	4,762	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
11,513	6,567	(172)	15	5,103	הכנסות מעמלות
215,694	35,083	29,487	93,036	58,088	סך כל ההכנסות
241,658	30,867	23,021	73,908	113,862	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
81,103	16,447	2,311	(98)	62,443	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
160,555	14,420	20,710	74,006	51,419	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה בשייר
38,564	10,694	5,539	14,796	7,535	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
6,886	698	383	1,034	4,771	הוצאות הנהלה וכלליות
4,446	149	-	-	4,297	הוצאות מימון
210,451	25,961	26,632	89,836	68,022	סך כל ההוצאות
5,243	9,122	2,855	3,200	(9,934)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(987)	(43)	(233)	(188)	(523)	רווח כולל אחר לפני מיסים על הכנסה
4,256	9,079	2,622	3,012	(10,457)	סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל לפני מיסים על הכנסה
2,395,096	138,656	367,066	294,477	1,594,897	התחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 31 במרס, 2016 (בלתי מבוקר)
1,269,562	68,858	333,207	293,781	573,716	התחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 31 במרס, 2016 (בלתי מבוקר)

(* ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח צד ג' אשר הפעילות בגינו מהווה 43.5% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 (** ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר נתונים של ענפי ביטוח מקיף דירות ובתי עסק אשר הפעילות בגינם מהווה 54.4% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 (***) ראה באור 7 ד'.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2016

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי חבויות (אחרים *)	ענפי רכוש (אחרים **)	סה"כ	
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
149,164	134,850	41,959	72,582	398,545	פרמיות ברוטו
4,071	612	3,584	34,972	43,238	פרמיות ביטוח משנה
145,093	134,238	38,366	37,609	355,307	פרמיות בשייר
52,614	38,901	13,787	10,643	115,938	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
92,479	95,337	24,579	26,967	239,369	פרמיות שהורווחו בשייר
10,784	1,957	1,948	564	15,253	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
-	41	562	5,562	6,165	הכנסות מעמלות
103,263	97,335	27,089	33,093	260,787	סך כל ההכנסות
116,506	90,141	33,083	32,988	272,725	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
14,855	539	9,937	19,591	44,922	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה בשייר
101,651	89,602	23,146	13,397	227,803	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
5,516	16,479	5,662	10,764	38,420	הוצאות הנהלה וכלליות
2,117	1,106	315	600	4,138	הוצאות מימון
1,648	-	-	92	1,740	סך כל ההוצאות
110,932	107,187	29,123	24,852	272,101	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(7,669)	(9,852)	(2,034)	8,241	(11,314)	רווח כולל אחר לפני מיסים על הכנסה
3,252	589	587	143	4,571	סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל לפני מיסים על הכנסה
(4,417)	(9,263)	(1,447)	8,384	(6,743)	התחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 31 במרס, 2016 (בלתי מבוקר)
1,534,586	305,815	298,124	142,149	2,288,584	התחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 31 במרס, 2016 (בלתי מבוקר)
1,278,670	305,295	267,621	69,168	1,920,754	

(* ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח צד ג' אשר הפעילות בגינו מהווה 41.1% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר נתונים של ענפי ביטוח מקיף דירות ובתי עסק אשר הפעילות בגינם מהווה 56.2% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016					
סה"כ	ענפי רכוש (אחרים *)	ענפי חבויות (אחרים **)	רכב רכוש	רכב חובה	
מבוקר					
אלפי ש"ח					
1,099,245	215,185	119,024	378,633	386,403	פרמיות ברוטו
992,128	105,699	13,918	1,614	(***870,897)	פרמיות ביטוח משנה
107,117	109,486	105,106	377,019	(484,494)	פרמיות בשייר
(53,132)	1,010	2,710	(2,335)	(54,517)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
160,249	108,476	102,396	379,354	(429,977)	פרמיות שהורווחו בשייר
94,360	5,048	15,695	15,328	58,289	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
43,613	23,561	1,405	161	18,486	הכנסות מעמלות
298,222	137,085	119,496	394,843	(353,202)	סך כל ההכנסות
963,372	107,250	116,250	310,465	429,407	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
916,388	55,293	11,898	1,958	(***847,239)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי
46,984	51,957	104,352	308,507	(417,832)	בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
212,995	56,205	28,304	88,026	40,460	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
17,623	2,886	1,417	4,856	8,464	הוצאות הנהלה וכלליות
17,059	371	-	-	16,688	הוצאות מימון
294,661	111,419	134,073	401,389	(352,220)	סך כל ההוצאות
3,561	25,666	(14,577)	(6,546)	(982)	רווח (הפסד) לפני מיסים על ההכנסה
(6,477)	(322)	(1,081)	(1,056)	(4,018)	הפסד כולל אחר לפני מיסים על הכנסה
(2,916)	25,344	(15,658)	(7,602)	(5,000)	סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל לפני מיסים על הכנסה
2,273,523	115,543	347,783	267,060	1,543,137	התחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2016 (מבוקר)
1,197,910	58,636	311,860	266,722	560,692	התחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 31 בדצמבר, 2016 (מבוקר)

(* ענפי רכוש אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח מקיף דירות ובתי עסק אשר הפעילות בגינו מהווה 62.6% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח צד ג' אשר הפעילות בגינו מהווה 49.8% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(***) לעניין השפעת עסקאות עם מבטחי משנה, ראה ביאורים 15 ו-20 לדוחות הכספיים השנתיים.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

נתונים לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרס, 2017 (בלתי מבוקר):

סך הכל	בריאות אחר	סיעודי פרט	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			פרמיות ברוטו: תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח	
			סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		מסנת 2004 תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)		מרווח פיננסי כולל דמי ניהול תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
			קבוצתי	פרט					
			אלפי ש"ח						
163,854	5,725	2,222	-	21,264	111,970	19,331	3,342		
991,200					(*991,200)	-	-		
15,955					11,179	5,057	(281)		
167,204	2,117	845	225	9,706	111,389	37,047	5,875		
59,383					59,383	-	-		

הערות:

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם בחלקם באגרות חוב מיועדות. המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות.
(2) המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

(* כולל העברה של תיק הביטוח של אלטשולר שחם בסכום של כ- 283.4 מיליון ש"ח. ראה באור 7 ב')

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחכונן ארוך טווח (המשך)

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 במרס, 2016 (בלתי מבוקר):

סך הכל	בריאות אחר	סיעודי פרט	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		
			סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004 תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
			קבוצתי	פרט			
			אלפי ש"ח				
156,148	4,772	1,384	-	17,936	111,145	17,389	3,522
169,262					169,262	-	-
12,292					7,700	2,192	2,400
105,977	1,874	1,596	47	10,824	86,006	(2,152)	7,779
(11,578)					(11,578)	-	-

פרמיות ברוטו:
תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות
לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

הערות:

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם/בחלקם באגרות חוב מיועדות. המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות.
(2) המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחכונ ארוך טווח (המשך)

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016 (מבוקר):

סך הכל	בריאות אחר	סיעודי פרט	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		
			סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004 תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
			קבוצתי	פרט			
			אלפי ש"ח				
720,643	21,799	6,628	-	77,030	532,047	68,744	14,395
1,233,518					1,233,518	-	-
51,019					33,683	14,221	3,115
778,788	8,219	4,744	403	45,220	543,604	108,250	68,348
58,439					58,439	-	-

פרמיות ברוטו:
תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות
לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

הערות:

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם/בחלקם באגרות חוב מיועדות. המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות.
(2) המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקק לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 4: - הון עצמי ודרישות הון

א. ניהול ודרישות הון

1. מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה כדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית. החברה כפופה לדרישות הון הנקבעות על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.
2. יש לקרוא את המידע לעניין דרישות ההון יחד עם המידע הכלול בבאור 14 לדוחות הכספיים השנתיים.
3. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח 1998 ועל תיקוניהן (להלן - תקנות ההון) והנחיות הממונה.

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 במרס 2017
מבוקר	בלתי מבוקר
אלפי ש"ח	
605,880	617,940
367,188	370,950
167,305	167,073
77,487	80,227
244,792	247,300
611,980	618,250
6,100	310

הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות הממונה (א)
הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון:

הון ראשוני בסיסי

הון משני מורכב

הון שלישוני מורכב

סך הכל הון משני והון שלישוני מורכב

סך ההון הקיים המחושב על פי תקנות ההון

עודף ליום הדוח הכספי

פעולות שארעו לאחר תאריך הדיווח

-	123,600
-	7,921
-	(900)
-	(18,000)
-	(12,600)
-	100,021
6,100	100,331

ירידה בדרישות הון בגין הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים (*)

ירידה בדרישות הון בגין השקעות שלאחר העסקה יוחזקו כנגד עודפי הון (*)

קיטון בהון ראשוני - עלויות העסקה בניכוי המס המתייחס (*)

הכרזת דיבידנד (ראה באור 9 ב)

השפעת הקטנת ההון הראשוני על ההון המשני

עודף בהתחשב באירועים לאחר תאריך המאזן

(*) ראה באור 9 ג'.

באור 4: - הון עצמי ודרישות הון (המשך)

א. ניהול ודרישות הון (המשך)

3. (המשך)

ליום	ליום
31 בדצמבר	31 במרס
2016	2017
מבוקר	בלתי מבוקר
אלפי ש"ח	
	(א) הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:
140,262	141,413
	תביעות תלויות בביטוח כללי וביטוח סיעודי
226,073	237,670
	הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים ובביטוח מפני מחלות ואשפוז
25,462	25,462
	עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל מיוחדים בביטוח חיים
1,212	2,731
	נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון (בעיקר הלוואות ומקדמות לסוכנים)
134,916	130,098
	נכסי השקעה ונכסים אחרים
19,891	19,551
	סיכוני קטסטרופה בביטוח כללי
55,064	58,015
	סיכונים תפעוליים
3,000	3,000
	דרישות הון מיוחדות על פי הנחיות הממונה
605,880	617,940
	סה"כ הסכום הנדרש על פי תקנות ההון המתוקנות

ב. Solvency II

בהמשך לאמור בבאור 14(ו)2 לדוחות הכספיים השנתיים, ביום 22 במאי 2017 אישרה ועדת הכספים של הכנסת את הוראות ה Solvency II - (בכפוף לאפשרות לדיון נוסף בוועדת הכספים) עם הארכה של תקופת המעבר לעניין עמידה בהון הנדרש לכושר פירעון בשלוש שנים נוספות, כלומר תקופת המעבר תסתיים ביום 31 בדצמבר 2024 במקום ביום 31 בדצמבר 2021. נכון למועד הדוח טרם ידוע אם וועדת הכספים תקיים דיון נוסף בנושא זה. עם השלמת הליך זה, צפויה הממונה לפרסם הוראות סופיות.

ג. כמפורט בבאור 14(ו)3 לדוחות הכספיים השנתיים, בהתאם למכתב הממונה בחודש אוגוסט 2016, חברת ביטוח לא רשאית לחלק דיבידנד אלא אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס הון עצמי מוכר להון עצמי נדרש ("יחס כושר פרעון") בשיעור של 115% לפחות לפי תקנות ההון הקיימות ויחס כושר פירעון בשיעורים הנקובים להלן לפי תרגיל הערכה הכמותי המעודכן ליישום משטר כושר פרעון חדש (IQIS5), או לפי הנחיות ליישום הנדבך הראשון במשטר כושר הפרעון החדש, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר. יחס כושר הפרעון הנדרש, לאחר ביצוע החלוקה, יהיה לפחות בשיעורים הבאים:

- עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2017 - 115%.
- עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2018 - 120%.
- החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרס, 2019 - 130%.

על פי תרגיל IQIS5, לחברה יחס כושר פרעון בשיעור הנמוך מיחס כושר הפרעון הנדרש על פי המכתב כאמור. בהמשך לעסקת ביטוח משנה שנחתמה לאחר תאריך המאזן, כמתואר בבאור 9 ג', עדכנה הממונה כי לעניין חלוקת הדיבידנד, על החברה לעמוד ביחס כושר פירעון של 120% חלף 115% כל עוד היא נהנית מההקלה בדרישות ההון כתוצאה מעסקה זו לפי תקנות המשטר הקיים.

באור 4 - הון עצמי ודרישות הון (המשך)

ד. מר אלי אלעזרא (בעל השליטה בחברה) התחייב במסגרת ההיתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה בחברה להשלים בכל עת את ההון העצמי של חברה לסכום הקבוע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998, כפי שיהיו מעת לעת, או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן.

באור 5 - מכשירים פיננסיים

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

1. להלן פירוט הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה, המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

ליום	ליום		
31 בדצמבר	31 במרס		
2016	2016	2017	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
132,714	132,461	134,176	נדל"ן להשקעה
3,231,777	2,565,134	3,913,783	השקעות פיננסיות:
140,231	157,389	138,915	נכסי חוב סחירים
-	1,324	-	נכסי חוב שאינם סחירים
754,164	497,815	1,230,325	פקדונות בבנקים
1,445,722	1,390,811	1,177,199	מניות
5,571,894	4,612,473	6,460,222	השקעות פיננסיות אחרות
336,887	227,755	430,102	סך הכל השקעות פיננסיות
84,842	86,065	92,977	מזומנים ושווי מזומנים
6,126,337	5,058,754	7,117,477	אחר
			סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

באור 5 :- מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות:

- הטבלה דלהלן מציגה ניתוח של הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. הרמות השונות הוגדרו הרמות השונות הוגדרו באופן הבא:
- רמה 1- שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
 - רמה 2- שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, במישרין או בעקיפין, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
 - רמה 3- שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.
- עבור מכשירים פיננסיים אשר מוכרים בשווי הוגן באופן עיתי, החברה מעריכה בסוף כל תקופת דיווח האם נעשו העברות בין הרמות השונות של מדרג השווי ההוגן.
- לגבי השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים, ראה סעיף ב (1) להלן.

החברה מחזיקה במכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן לפי הסיווגים כדלקמן:

ליום 31 במרס, 2017				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
3,913,783	-	-	3,913,783	<u>השקעות פיננסיות</u>
138,915	-	138,915	-	נכסי חוב סחירים
1,230,325	64,545	-	1,165,780	נכסי חוב שאינם סחירים
1,177,199	70,695	-	1,106,504	מניות
6,460,222	135,240	138,915	6,186,067	השקעות פיננסיות אחרות
				סה"כ
ליום 31 במרס, 2016				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
2,565,134	-	-	2,565,134	<u>השקעות פיננסיות</u>
157,389	-	157,389	-	נכסי חוב סחירים
1,324	-	1,324	-	נכסי חוב שאינם סחירים
497,815	56,850	33,310	407,655	פקדונות בבנקים
1,390,811	37,935	-	1,352,876	מניות
4,612,473	94,785	192,023	4,325,665	השקעות פיננסיות אחרות
				סה"כ

באור 5 :- מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות: (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2016				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
מבוקר				
אלפי ש"ח				
				<u>השקעות פיננסיות</u>
3,231,777	-	-	3,231,777	נכסי חוב סחירים
140,231	-	140,231	-	נכסי חוב שאינם סחירים
754,164	64,569	-	689,595	מניות
1,445,722	62,633	-	1,383,089	השקעות פיננסיות אחרות
<u>5,571,894</u>	<u>127,202</u>	<u>140,231</u>	<u>5,304,461</u>	סה"כ

תנועה בנכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות לא סחירות	
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
127,202	62,633	64,569	יתרה ליום 1 בינואר, 2017 (מבוקר)
10,936	10,960	(24)	סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח והפסד
3,645	3,645	-	רכישות
(6,543)	(6,543)	-	מכירות
<u>135,240</u>	<u>70,695</u>	<u>64,545</u>	יתרה ליום 31 במרס, 2017
<u>10,934</u>	<u>10,958</u>	<u>(24)</u>	סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שנכללו ברווח בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 במרס, 2017

במהלך התקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס, 2017 לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

באור 5 :- מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות: (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד		
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות לא סחירות
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
82,761	30,025	52,736
7,141	3,027	4,114
5,361	5,361	-
(478)	(478)	-
94,785	37,935	56,850
7,141	3,027	4,114

יתרה ליום 1 בינואר, 2016 (מבוקר)

סך הרווחים שהוכרו ברווח והפסד

רכישות

מכירות

יתרה ליום 31 במרס, 2016

סך הרווחים לתקופה שנכללו ברווח בגין נכסים

המוחזקים נכון ליום 31 במרס, 2016

במהלך התקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס, 2016 לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד		
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות לא סחירות
מבוקר		
אלפי ש"ח		
82,761	30,025	52,736
21,448	9,615	11,833
26,540	26,540	-
(3,547)	(3,547)	-
127,202	62,633	64,569
21,402	9,569	11,833

יתרה ליום 1 בינואר, 2016

סך הרווחים שהוכרו ברווח והפסד

רכישות

מכירות

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2016

סך הרווחים לתקופה שנכללו ברווח בגין נכסים

המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2016

במהלך שנת 2016 לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

באור 5 :- מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות

1. נכסי חוב שאינם סחירים

טכניקות הערכה

השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין השקעות שלהן אין שוק פעיל, השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה. שיטות אלו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, התייחסות לשווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, היוון תזרימי מזומנים או שיטות הערכה אחרות.

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי באור בלבד נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי היוון מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אגרות חוב קונצרני כפי שנמדדו בבורסה לניירות ערך בתל אביב. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

ליום 31 במרס, 2017	
שווי הוגן	הערך בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
1,040,343	831,677
349,878	323,712
1,390,221	1,155,389
	2,562

אגרות חוב מיועדות
נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ליום 31 במרס, 2016	
שווי הוגן	הערך בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
1,007,509	791,982
354,676	325,330
1,362,185	1,117,312
	3,618

אגרות חוב מיועדות
נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

באור 5 :- מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

1. נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2016		
שווי הוגן	הערך בספרים	
מבוקר		
אלפי ש"ח		
1,009,674	792,766	אגרות חוב מיועדות
392,659	371,326	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
1,402,333	1,164,092	סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים
	2,547	ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה דלהלן מציגה ניתוח של הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. הרמות השונות הוגדרו כאמור בבאור 5א' (2): החברה מחזיקה במכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן לפי הסיווגים כדלקמן:

ליום 31 במרס, 2017				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
556,539	-	-	556,539	נכסי חוב סחירים (*)
80,346	64,800	-	15,546	מניות
18,938	18,938	-	-	השקעות פיננסיות אחרות
655,823	83,738	-	572,085	סה"כ

(*) לא כולל סך של 408,275 אלפי ש"ח נכסים המוחזקים לפדיון, ששוים ההוגן 438,054 אלפי ש"ח.

ליום 31 במרס, 2016				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
766,539	-	-	766,539	נכסי חוב סחירים (*)
77,764	57,326	20,438	-	מניות
17,478	17,478	-	-	השקעות פיננסיות אחרות
861,781	74,804	20,438	766,539	סה"כ

(*) לא כולל סך של 411,436 אלפי ש"ח נכסים המוחזקים לפדיון, ששוים ההוגן 437,413 אלפי ש"ח.

באור 5 :- מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2016			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
מבוקר			
אלפי ש"ח			
641,385	-	-	641,385
83,399	64,838	-	18,561
25,535	25,535	-	-
750,319	90,373	-	659,946

(* לא כולל סך של 445,775 אלפי ש"ח נכסים המוחזקים לפדיון, ששוים ההוגן 471,384 אלפי ש"ח.

נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד		
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות לא סחירות
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
90,373	25,535	64,838
(4,248)	(4,210)	(38)
417	417	-
(2,804)	(2,804)	-
83,738	18,938	64,800

יתרה ליום 1 בינואר, 2017 (מבוקר)
 סך הרווחים שהוכרו ברווח והפסד (*
 רכישות
 מכירות
 יתרה ליום 31 במרס, 2017
 (* מתוכם:

סך ההפסדים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח (או הפסד) בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 במרס, 2017

במהלך התקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס, 2017 לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

מכשירים פיננסיים באור 5 :-

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד		
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות לא סחירות
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
72,514	15,147	57,367
271	312	(41)
2,087	2,087	-
(68)	(68)	-
74,804	17,478	57,326
יתרה ליום 1 בינואר, 2016 (מבוקר)		
סך הרווחים שהוכרו ברווח והפסד		
רכישות		
מכירות		
יתרה ליום 31 במרס, 2016		
271	312	(41)
סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שנכללו ברווח (הפסד) בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 במרס, 2016		

במהלך התקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס, 2016 לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד		
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות לא סחירות
מבוקר		
אלפי ש"ח		
72,514	15,147	57,367
8,943	1,472	7,471
9,130	9,130	-
(214)	(214)	-
90,373	25,535	64,838
יתרה ליום 1 בינואר, 2016		
סך הרווחים שהוכרו ברווח והפסד		
רכישות		
מכירות		
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2016		
8,938	1,467	7,471
סך הרווחים לתקופה שנכללו ברווח בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2016		

במהלך שנת 2016 לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

ג. התחייבויות פיננסיות

ליום 31 במרס, 2017

שווי	הערך
הוגן	בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	

התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת:

86,917	85,000
177,872	167,073
<u>264,789</u>	<u>252,073</u>

כתבי התחייבות נדחים מתאגידים בנקאיים
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

ליום 31 במרס, 2016

שווי הוגן	הערך בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	

התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת:

87,037	85,000
178,304	166,457
<u>265,341</u>	<u>251,457</u>

כתבי התחייבות נדחים מתאגידים בנקאיים
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

ליום 31 בדצמבר, 2016

שווי הוגן	הערך בספרים
מבוקר	
אלפי ש"ח	

התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת:

87,441	85,000
176,185	167,305
<u>263,626</u>	<u>252,305</u>

כתבי התחייבות נדחים מתאגידים בנקאיים
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות

בשנים האחרונות ניכר גידול משמעותי בהיקף הבקשות לאישור תובענות ייצוגיות המוגשות נגד החברה ובכמות התובענות שהוכרו כייצוגיות. זאת, כחלק מגידול כללי של בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בכלל, לרבות כנגד חברות העוסקות בתחומי העיסוק של החברה. מגמה זו מגדילה באופן מהותי את פוטנציאל החשיפה של החברה להפסדים במקרה של קבלת תביעה ייצוגית כנגדה. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות מוגשות באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן - "חוק תובענות ייצוגיות"). ההליך הדיוני בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות נחלק לשני שלבים עיקריים: ראשית, שלב הדיון בבקשה לאישור התובענה כייצוגיות (להלן - "בקשת האישור" ו-"שלב האישור" בהתאמה). במידה ובקשת האישור נדחת באופן חלוט - תם שלב הדיון ברמה הייצוגית. על החלטה בשלב האישור ניתן להגיש בקשת רשות ערעור לערכאות הערעור. בשלב השני, במידה ובקשת האישור מתקבלת, תברר התובענה הייצוגית לגופה (להלן - "שלב התובענה כייצוגית").

על פסק דין בשלב התובענה כייצוגית ניתן להגיש ערעור לערכאות הערעור. במסגרת המנגנון לפי חוק תובענות ייצוגיות קיימים, בין היתר, הסדרים ספציפיים לעניין הסכמי פשרה, הן בשלב האישור והן בשלב התובענה כייצוגית, וכן הסדרים לעניין הסתלקות התובע מבקשת האישור או מהתובענה הייצוגית.

הגשת תביעות ייצוגיות במדינת ישראל אינה כרוכה בתשלום אגרה כנגזרת מסכום התביעה, לפיכך, סכומי התביעה בתביעות מסוג זה עשויים להיות גבוהים באופן משמעותי מהיקף החשיפה בפועל בגין אותה תביעה.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המתוארות בסעיפים 1-3, הנהלת החברה ביצעה הפרשה בדוחותיה הכספיים, וזאת בהתאם להערכתה המתבססת על חוות-דעת יועציה המשפטיים, כי יותר סביר מאשר לא (more likely than not), כי טענות ההגנה של החברה תדחה או מקום בו קיימת נכונות לפשרה מצד החברה.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות בסעיפים 4-11 להלן, אשר בהן להערכת הנהלה המתבססת בין היתר על חוות-דעת יועציה המשפטיים, יותר סביר מאשר לא (more likely than not), כי טענות ההגנה של החברה תתקבלנה והבקשה לאישור התובענה כייצוגית תידחה, או לחילופין, תובענות בהן החברה עדיין לומדת את פרטיהן, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

להלן פרוט הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות:

1. המדובר בבקשה לאישור תובענה ייצוגית על סך כ-16.5 מיליון ש"ח אשר הוגשה נגד החברה ונגד חברות ביטוח נוספות ביום 1 ביוני, 2011. לטענת התובע הייצוגי, המשיבות מעכבות אצלן תגמולי ביטוח מחמת עיקולים או צווי כינוס המוטלים על תגמולים אלו, וכאשר תגמולים אלו מועברים לבסוף למבוטח, הם מועברים בערכים נומינאליים בלבד, או במקרים מסוימים, בצירוף הפרשי הצמדה בלבד, וזאת לכאורה בניגוד לדיון, הקובע חובת שיערוך. עילות התובענה שנטענו במקור הינן, בין היתר, הפרת חוזה הביטוח, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובות מכוח חוק השומרים והפרת חובת הנאמנות. בדיון שהתקיים ביום 22 במרס, 2012 צומצמה המחלוקת לעילת עשיית עושר ולא במשפט בלבד.

ביום 12 בדצמבר, 2012, ולאחר חקירת המומחה מטעם המבקשים, הגשת עיקרי טיעון והצגת סיכומים בעל פה מטעם הצדדים, ניתנה החלטה המאשרת את ניהול התובענה כייצוגית.

במסגרת ההחלטה, הוגדרו חברי הקבוצה כמבוטחים וניזוקים אשר תגמולי הביטוח ששולמו להם לאחר 1 ביוני, 2008, ואשר זכותם לתשלום עוכבה בגין עיקול שהוטל על הנכס. עילת התביעה הוגדרה כזכותם של חברי הקבוצה לקבלת הפרשי הצמדה וריבית מכוח חוק עשיית עושר ולא במשפט ומכוח חוק חוזה הביטוח.

ביום 8 בינואר, 2013 הגיעו הצדדים להסדר דיוני מוסכם שקיבל תוקף של החלטה של הערכאה המוסמכת, לפיו הדיון בתובענה ידחה למשך 90 יום במהלכם יקיימו הצדדים הליך גישור בפני מגשר מוסכם; וכי ידחה המועד להגשת בר"ע על ההחלטה לאשר את התובענה כייצוגית עד לאחר מיצוי הליך הגישור.

ביום 24 באפריל, 2013, הודיע ב"כ התובע הייצוגי כי הליך הגישור כשל ובירור התובענה יימשך בבית המשפט. לאחר מועד זה, הצדדים הביעו נכונות לשוב לאפיק הגישור.

באור 6 - : התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

(המשך)

בדיון המקדמי שנערך ביום 16 ביוני, 2013, נקבע כי התובענה יכולה להתייחס לטענה לפיה גם בפוליסות "משתתפות ברווחים" לא מועברת מלוא טובת ההנאה המופקת מעיכוב הכספים לידי חברי הקבוצה. לעומת זאת, לא תיכלל הטענה לפיה חברות הביטוח נדרשות לשאול את המבוטח כיצד הוא מבקש שינהגו בכספו.

בדיון שהתקיים ביום 10 במרס 2016 הודיעו הצדדים, כי הם מצויים בשלבים מתקדמים של גיבוש הסכם פשרה שיוגש לבית המשפט עד ליום 3 באפריל 2016. דיון קדם משפט התקיים ביום 15 במאי 2016 ובו מסרו כי בכוונתם להגיש בתוך זמן קצר, הסכם פשרה חתום ובקשה לאישור ההסכם.

בדיון האחרון שהתקיים ביום 21 באוגוסט 2016 סוכם, כי בתוך שבועיים הצדדים יגישו הסכם חתום ובקשה לאישור הסדר פשרה. ביום 13 באוקטובר 2016 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה. ביום 2 בנובמבר 2016 ניתנה החלטת בית משפט הקובעת כי דבר הגשת בקשת האישור יפורסם בהודעה לצורך התייחסויות בהתאם לסעיף 18(ג) לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, עוד נקבע כי ההודעה כאמור תפורסם בשניים מתוך ארבעת העיתונים הנפוצים והיא תכלול בין היתר פרטים אודות הדרכים בהן ניתן לעיין בנוסח בקשת האישור, הסדר הפשרה והחלטת בית המשפט. עוד קבע בית המשפט, כי ניתן יהיה להגיש התנגדויות לבקשת האישור עד ליום 1 בינואר 2017 וכי הדיון בבקשת האישור יתקיים ביום 15 בינואר 2017. ביום 14 בנובמבר 2016 התפרסמה הודעה כאמור בעיתונים "מעריב" ו"ישראל היום".

ביום 1 בינואר, 2017 הוגשה התנגדות מטעם תנועת אזרחים וותיקים לשיפור חיי האזרחים הוותיקים בישראל.

ביום 15 בינואר, 2017 התקיים דיון בבית המשפט במסגרתו נדונו היבטים שונים של יישום הסכם הפשרה. בית המשפט קבע דיון נוסף ביום 26 בפברואר, 2017. ביום 16 בפברואר, 2017 נעתר בית המשפט לבקשה למחוק את ההתנגדות, וההתנגדות נמחקה. ביום 2 באפריל 2017 הגיש היועמ"ש התנגדות להסדר הפשרה, וביום 22 במאי 2017 הגישו הנתבעות וביניהן החברה תגובה להתנגדות היועמ"ש. הדיון יתקיים ביום 28 במאי 2017 ובמסגרתו יידונו טענות היועמ"ש ותגובות הנתבעות וב"כ המבקש.

2. המדובר בבקשה לאישור תובענה ייצוגית על סך כ-37 מיליון ש"ח אשר הוגשה נגד החברה ונגד חברות ביטוח נוספות ביום 13 ביוני, 2012. עניין התובענה הינו גביית סכומי כסף העולים לעיתים כדי שיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת על ידי המבוטחים והקרויים "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחרים" ("גורם פוליסה"). לטענת התובעת הייצוגית, אמנם במסגרת חוזרי הממונה הותר לחברות הביטוח לגבות "גורם פוליסה" בפוליסות לביטוח חיים, בכפוף למספר מגבלות, אלא שזהו תנאי הכרחי אך לא מספיק ולצורך גביית "גורם פוליסה" נדרשת גם הסכמה חוזית.

הקבוצה אותה מבקשת לייצג התובעת הנה כל מי שהוא ו/או שהיה מבוטח של המשיבה ושנגבה ממנו סכום כלשהו כ"גורם פוליסה" ו/או כעמלה זהה בשם אחר. התובעת עותרת לסעד של תשלום סכום הפיצוי/השבה השווה לסכום גורם הפוליסה שנגבה מחברי הקבוצה בפועל, בצירוף התשואה שנמנעה מהם ביחס לסכום זה. כן עותרת התובעת למתן צו עשה המורה לחברה לשנות את דרך פעולתה בכל הקשור בגביית גורם פוליסה ולתשלום גמול לתובעת ושכר טרחה לבאי כוחה.

החברה הגישה תגובה לבקשה לאישור התובענה כייצוגית, התובעת הגישה תשובה לתגובה לבקשה לאישור התובענה כייצוגית, ובהמשך הוגשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה.

בקדם המשפט שהתקיים ביום 1 בספטמבר, 2013 נקבע התיק להגשת סיכומים בכתב בבקשת האישור.

בתחילת אוקטובר 2013, הוגשו סיכומים מטעם החברה, ובהמשך הוגשו סיכומי תשובה מטעם המבקשת.

בהמשך, התקיימו פגישות עם נציגי הפיקוח בניסיון לבחון את עמדתם באשר לאפשרות לסיום התיק בפשרה. נציגי הפיקוח ביקשו שהות כדי לבחון העניין.

במקביל, נציגת היועמ"ש הודיעה כי אין מניעה מבחינת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון כי תינתן החלטה בבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

באור 6 : - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

2. (המשך)

לפני כשנה התקיים בתיק מקביל (ת"צ 30028-04-11) הליך גישור, שהסתיים בהגשת הסכם גישור לבית המשפט.

ההסכם הוגש ביום 10 ביוני, 2015, וביום 11 ביוני, 2015 הורה בית המשפט בתיק המקביל על פרסום הסדר הפשרה, וכן הורה על מינויו של פרופ' אייל זמיר כבודק בתיק, וזאת בהתאם לסעיף 19 (ב) לחוק תובענות ייצוגיות.

המשיבות בתיק המקביל עתרו לביהמ"ש בבקשה שיעיין מחדש בהחלטתו על מינוי בודק מתחום המשפט, אולם בהחלטתו מיום 29 ביוני, 2015, הותיר בית המשפט את החלטתו זו על כנה.

בתחילת חודש ספטמבר 2015 השלים הבודק את חוות דעתו והעבירה לבית המשפט, ובה הוא פירט את הערותיו והמלצותיו.

ביום 18 באוקטובר, 2015 התקיים דיון בבית המשפט המחוזי מרכז בבקשה התלויה ועומדת לאישור הסכם הפשרה שהוגש בתיק המקביל.

בדיון הנ"ל הבהיר ביהמ"ש כי יש לו השגות בנוגע להסדר הפשרה, וכי ככל שלא יוכנסו בו שינויים לרבות הגדלת סכום הפשרה - הוא לא יאשר את ההסדר במתכונתו הנוכחית.

בחודש מרס 2016 הגיש היועמ"ש את עמדתו והערותיו להסדר הפשרה. המשיבות הגישו תגובה לעמדת היועץ המשפטי לממשלה וטענו בין היתר, כי יש לאשר את הסדר הפשרה אליו הגיעו הצדדים.

ביום 21 בנובמבר 2016 ניתנה החלטת בית משפט הן בבקשה לאישור הסדר הפשרה (בתיק המקביל) והן בבקשות לאישור התובענות כייצוגיות. באשר לבקשה לאישור הסדר הפשרה (בתיק המקביל) קבע בית המשפט כי יש לדחות את הסדר הפשרה, באשר לשיטתו של בית המשפט אין הוא מהווה הסדר ראוי וסביר בהתחשב בעניינם של חברי הקבוצה. באשר לבקשות לאישור התובענות כייצוגיות קבע בית המשפט כי יש מקום לאשר באופן חלקי את ניהול התובענות כייצוגיות. בית המשפט הגדיר את חברי הקבוצה והם "מבוטחים של כל אחת מחברות הביטוח בפוליסות ביטוח חיים משולבות חיסכון שנערכו בין השנים 1992-2003 (פוליסות המכונות בשמות שונים כגון "עדיף", "מיטב", "יותר", "עדי", "מעולה" וכיר"ב), אשר החיסכון שנצבר לטובתם נפגע בשל גביית גורם הפוליסה". עילת התביעה אותה אישר בית

המשפט הינה הפרת פוליסת הביטוח בשל גבייה ללא בסיס משפטי של עמלת "גורם פוליסה" באופן שפגע בחיסכון שנצבר לטובת המבוטח החל משבע שנים קודם להגשת התובענה – החל מיום 13 ביוני 2005 ביחס לחברה. בית המשפט אישר לתבוע את הסעדים הבאים: תיקון ההפרה על דרך של עדכון החיסכון הצבור לטובת המבוטח בסכום החיסכון הנוסף שהיה נצבר לטובתו אילו לא היה נגבה גורם הפוליסה או פיצוי המבוטח בסכום האמור, וכן הפסקת גביית גורם הפוליסה מעתה ואילך.

בית המשפט פסק לבאי הכוח של המבקשים שכר טרחה (בגין טיפולם עד לשלב זה) סכום של 100,000 ש"ח בתוספת מע"מ, סכום זה ישולם על ידי כל אחת מהמשיבות. התובעים הגישו כתב תביעה נגד כלל הנתבעות ביום 12 בינואר, 2017. הנתבעות (לרבות החברה) הגישו בקשה להארכת מועד להגשת כתב הגנה והמועד הוארך עד ליום 31 במאי 2017. ישיבת קדם המשפט נדחתה ליום 13 ביולי 2017. ביום 16 במאי 2017 הגישו הנתבעות (כולל החברה), כל אחת בנפרד, בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון על ההחלטה לדחות את הסדר הפשרה ולקבל באופן חלקי את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

3. תובענה ובצדה בקשה לאישור התובענה כייצוגית (להלן: "התביעה") על סך כ- 15 מיליון ש"ח,

אשר הוגשה נגד החברה ביום 13 באוגוסט, 2014. התביעה הוגשה כנגד 7 חברות ביטוח נוספות בחודש יוני, 2014 (להלן יחדיו: "הנתבעות"). עניינה של התביעה הנה גביית תשלומי פרמיה גבוהים במסגרת פוליסות ביטוח חיים המונפקות על ידי הנתבעות לצרכי ביטוחי משכנתא, תוך התעשרות שלא כדן על גבי המבוטחים. לטענת התובעים, תשלומי הפרמיה העודפים נגרמים עקב קביעת סכומי ביטוח גבוהים מיתרות ההלוואה בבנק המלווה, וכפועל יוצא מכך נאלצים המבוטחים לשלם לנתבעות סכומי פרמיה חודשיים גבוהים מאלו שהיו

באור 6 - : התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

3. (המשך)

משלמים להם, לו הסכום המבוטח היה מותאם לסכום הלוואת המשכנתא הרשומה באותה עת בספרי הבנק.

עילות התביעה כנגד הנתבעות הנן: הפרת חובה חקוקה, הפרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, הפרת חובת תום לב, רשלנות ועשיית עושר ולא במשפט.

הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הנה כלל לקוחות הנתבעות אשר היו מבוטחים של אחת או יותר מהנתבעות ב-7 השנים האחרונות (כולן או מקצתן) שקדמו להגשת הבקשה, אשר רכשו ממנה פוליסת ביטוח חיים לצורך ביטוח הלוואת משכנתא אותה נטלו באחד מהבנקים למשכנתאות בישראל, ואשר סכום הביטוח ממנו נגזרות פרמיות הביטוח שנדרשו לשלם, ב-7 השנים האחרונות, עלה על יתרת ההלוואה בבנק וכתוצאה מכך שילמו המבוטחים תשלומי יתר בגין ביטוח החיים למשכנתא אותה נטלו. התובעים עותרים, בין היתר, להשבת הפרשי הפרמיות ששולמו, לטענתם, ביתר.

הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מהחברה מסתכם להערכת התובע, בסכום של 15,046,618 ש"ח. סכום התביעה האישי של התובע כנגד החברה בגין השנים 2009 ועד 2013 עומד על סך של 282 ש"ח. יצוין כי הערכת הנזק נעשתה על-ידי בא כוח התובעים בהסתמך על נתונים מדוחותיה הכספיים הגלויים של החברה.

ביום 14 באוגוסט, 2014, הגיש המבקש בקשה לאיחוד הדיון בבקשת האישור יחד עם הדיון בבקשת אישור נוספת, שהוגשה לבית המשפט בעילות זהות לטענתו, באמצעות אותם באי כוח, נגד שבע חברות ביטוח נוספות (להלן: "הבקשה לאיחוד דיון").

בהחלטתו מיום 31 באוגוסט, 2014 קבע בית המשפט, כי הבקשה לאיחוד דיון תידון לאחר שתושלם הגשת כתבי הטענות בשתי בקשות האישור.

ביום 28 בספטמבר, 2014 הגיש המבקש הודעה ובקשה לדחיית ההליכים בתיק למשך שלושה חודשים (להלן: "בקשת הדחיה").

ביום 6 באוקטובר, 2014, הגישה החברה את תשובתה לבקשת הדחיה, לפיה היא אינה מתנגדת לדחיה המבוקשת.

בהחלטתו מיום 7 באוקטובר, 2014, הורה בית המשפט כי בשלב זה המבקש לא יידרש להגיש תגובה לתשובתה של החברה לבקשת האישור והתובענה לא תיקבע לדיון, אולם אין בכך כדי לגרוע מחובתה של החברה להגיש תשובתה לבקשת האישור. ביום 15 בינואר, 2015, הגישה החברה את תשובתה לבקשת האישור. ביום 19 באפריל, 2015, הגיש המבקש את תגובתו לתשובה לבקשת האישור.

ביום 14 ביוני, 2015, התקיים דיון מקדמי בבקשת האישור בו, בין היתר, הודיע בית המשפט כי בכוונתו לפנות למפקחת על הביטוח בשאלות העולות מבקשת האישור, והזמין את הצדדים להציע שאלות כאמור, וזאת עד ליום 16 ביולי, 2015. בדיון קדם משפט שהתקיים ביום 20 ביולי, 2015, הורה בית המשפט על הסוגיות אשר תועברנה למפקחת על הביטוח, אשר הגישה את עמדתה בעניינן עד ליום 20 באוקטובר, 2015. תגובת הצדדים לעמדתה של המפקחת על הביטוח הוגשה ביום 20 בנובמבר, 2015.

ביום 19 באוקטובר, 2015 הגישה פרקליטות מחוז ירושלים בקשה להארכת המועד להגשת עמדת המפקחת על הביטוח, כך שהוגשה ביום 20 בנובמבר, 2015, ובהתאמה, כי התייחסות הצדדים לעמדת המפקחת על הביטוח תוגש עד ליום 20 בדצמבר 2015. ביום 21 באוקטובר 2015 האריך בית המשפט את המועדים כמבוקש. ביום 23 בנובמבר, 2015 פרקליטות מחוז ירושלים הגישה בקשה נוספת להארכת המועד להגשת עמדת המפקחת על הביטוח כך שתוגש עד ליום 15 בדצמבר 2015, והארכת המועד להגשת התייחסות הצדדים בהתאם, וכן לדחיית הדיון המקדמי הנוסף שנקבע בהליך ליום 3 בינואר 2016.

ביום 21 בדצמבר 2015 הודיעה המפקחת על הביטוח לבית המשפט, כי העבירה להתייחסותה של המפקחת על הבנקים את שאלות בית המשפט.

ביום 23 במרס 2016 הגישה המפקחת על הביטוח את עמדתה, אשר לכאורה תומכת בעיקר בטענות שהעלו המשיבות בתשובתן לבקשת האישור.

באור 6 : - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

3. (המשך)

ביום 7 באפריל 2016 המשיבות הגישו את התייחסותן לעמדת המפקחת, במסגרתה נטען בין היתר, כי עמדת המפקחת מאששת את טענות המשיבות בתשובתן לבקשת האישור, וכי לאור עמדת המפקחת מן הראוי שהמבקשים יסתלקו מבקשת האישור ומהתביעה נגד החברה. ביום 10 באפריל 2016 התקיים דיון קדם משפט נוסף, במהלכו הורה בית המשפט כי בעקבות עמדת המפקחת, ב"כ המבקשים יודיע לבית המשפט עד ליום 1 במאי 2016 האם הוא מסכים למקד את התביעה ואת בקשת האישור בסוגיית היקף ידוע המבוטחים לעניין אופן שיערוך סכום הביטוח (שיעורי הריבית) במועד עריכת חוזה הביטוח. בהקשר זה יודיע גם ב"כ המבקשים האם הוא מוותר על טענותיו בכל המתייחס לתקופת חיי הפוליסה (במובחן ממועד עריכת חוזה הביטוח).

ביום 11 במאי 2016 המבקשים הודיעו לבית המשפט, כי הם החליטו בשלב זה שאין בכוונתם לוותר על הטענות שהועלו בבקשת האישור, וכי הם סבורים שבקשת האישור מעלה סוגיות חשובות בהיבטים של חובות היידוע של חברות הביטוח ושל עדכון הסכום המבוטח לאורך חיי הסכם הביטוח ("הודעה המבקשים").

ביום 19 במאי 2016 הגישה החברה בקשה למחיקת הודעת המבקשים מן הטעם שהיא כוללת, מעבר להודעה בעניין מיקוד בקשת האישור, טענות נוספות המהוות הרחבת חזית ומקצה שיפורים לטענות שהועלו בבקשת האישור.

ביום 24 במאי 2016 התקיים קדם משפט נוסף במסגרתו נעתרו המבקשים להצעת בית המשפט למיקוד התובענה בסוגיית היקף הידוע בשלב הטרם חוזי ושלב עריכת החוזה (במובחן מחיי הפוליסה). בית המשפט הציע לצדדים לפנות לגישור בסוגיות שונות במחלוקת. המבקשים הסכימו להצעה. ביום 12 ביולי 2016 התקיים דיון קדם משפט נוסף, במהלכו הסכימו הצדדים להצעת בית המשפט להפנות את הסוגיות שונות במחלוקת להליך גישור.

ביום 23 בנובמבר, 2016 התקיימה ישיבת גישור בפני המגשר עו"ד גיורא ארדינסט ("המגשר"). ביום 26 בינואר, 2017 התקיים דיון קדם משפט, בו הורה בית המשפט למשיבות להודיע תוך 7 ימים האם הן נכונות להמשיך בהליך הגישור ולקבל את הצעת המגשר. ביום 9 בפברואר, 2017 הודיעו המשיבות לבית המשפט כי הן נכונות להמשיך בהליך הגישור. בימים אלו מקיימים הצדדים הליך גישור בפני המגשר. דיון קדם משפט נוסף קבוע ליום 3 ביולי 2017.

4. המדובר בבקשה לאישור תובענה כייצוגית ("התובענה" ו- "בקשת האישור", בהתאמה) אשר הוגשה ביום 17 בדצמבר 2015 נגד החברה ונגד חברות ביטוח נוספות ("המשיבות") על ידי העמותה למען משרתי המילואים ("המבקשת").

בבקשת האישור נטען, כי המשיבות גובות פרמיות ביטוח מלאות מחיילי מילואים, אך מספקות להן כיסוי ביטוחי חלקי וחסר אשר שוויו נמוך מדמי הפרמיות הנגבות מהם. זאת, מאחר שלטענת המבקשת, המשיבות אינן מבטחות את חיילי המילואים במהלך תקופת שירות המילואים, אך מחייבות את מבוטחיהן בתשלום פרמיות גם בגין תקופת שירות המילואים. הקבוצה, בשמה עותרת המבקשת לנהל את התובענה הייצוגית, הינה כל מי שהייתה או שנמצאת בבעלותו פוליסת ביטוח שכללה החרגה שעניינה שירות מילואים, אשר שילם למשיבות פרמיות ביטוח בתקופה בה היה בשירות מילואים, וזאת בשבע השנים שקדמו להגשת הייצוגית.

במקביל לתיק זה, מתנהלת בבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ייצוגית נוספת בעניין דומה נגד חברות ביטוח נוספות, במסגרתו הוגשה בקשה לאישור הסדר דינוני לאיחוד הדיונים בבקשת האישור ובהליך הנוסף.

ביום 27 בינואר 2016 אישר בית המשפט המחוזי מרכז את ההסדר הדינוני והורה על איחוד בקשת האישור וההליך הנוסף.

ביום 11 ביולי 2016 הוגשה תשובתה של החברה לבקשת האישור, במסגרתה טענה, בין היתר, כי המבוטחים אינם משלמים פרמיה עודפת אלא פרמיה התואמת את הסיכון הגלום בעסקת הביטוח ובשקלול ההחרגות בפוליסה, שכן הסיכון בגין נזקים שמקורם בשירות מילואים כלל לא תומחרו בפוליסה והפרמיה אינה משקפת אותם; כי הביטוח נושא ערך למבוטח גם במהלך תקופת המילואים; כי התנהלותה נעשתה על פי הוראות הדין ובהתאם לעמדת המפקח על הביטוח; וכי המבקשים לא הצביעו על מקור חוקי כלשהו לתמיכה בטענותיהם. לתשובה לבקשת האישור ובתמיכה לטענות האקטואריות שהועלו במסגרתה, צורפה חוות דעת של מומחה אקטואר מטעם כל המשיבות בבקשת האישור.

באור 6 : - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

4. (המשך)

ביום 7 בספטמבר 2016 הגישה המבקשת את התגובה לתשובה לבקשת האישור ("התגובה לתשובה"), במסגרתה טענה, בין היתר, כי המשיבות נוקטות ב"סבסוד צולב" על חשבון מבוטחיהם המשרתים במילואים, וכי בידי המשיבות היכולת לתמחר את הפרמיה בגין סיכוני נזקי המילואים.

ביום 18 בספטמבר 2016 התקיים דיון מקדמי בבקשת האישור, אשר בתומו בית המשפט הבהיר למבקשת, כי בדרך לאישור התובענה כייצוגית עומדים בפניה מכשולים, ועליה לשקול האם היא עומדת על המשך ניהול בקשת האישור.

ביום 5 במארס 2017 הודיעו הצדדים לבית המשפט כי הגיעו להבנות עקרוניות באשר לאופן הסדרת המחלוקת מושא בקשת האישור. המועד להגשת בקשת הסתלקות קבוע ליום 28 במאי 2017.

5. המדובר בתובענה ייצוגית אשר הוגשה ביום 9 באוגוסט, 2016 נגד החברה ונגד 7 חברות ביטוח נוספות ("המשיבות"). סכום התביעה האישית הינה בסך של 2,000 ש"ח. סכום התביעה הקבוצתית הוגשה בסכום של 100,000,000 ש"ח. עניינה של התובענה הינה בטענה כי המשיבות מוכרות ביטוחי רכב חובה ומקיף כאשר תעריפי הביטוח נקבעים על פי פרמטרים קבועים מראש וביניהם גיל המבוטח וזאת על אף שלעיתים המבוטח במהלך תקופת הביטוח מגיע לגיל בו הוא זכאי לתעריף נמוך יותר והדבר ידוע מראש ובדיעבד, עם זאת, המשיבות אינן משנות את התעריף בהתאם לשינוי הצפוי בגיל. לטענת המבקשים קביעת דמי הביטוח בהתעלמות מהשינוי בגיל המבוטח במהלך תקופת הביטוח גורמת לגבייה ביתר, שתוצאתה בגביית פרמיות יקרות יותר, ללא עילה או צורך והתעשרות שלא כדין של המשיבות על גבם של המבוטחים. על פי הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, הגדרת הקבוצה הינה כל מי שרכש ביטוח מאת המשיבות אשר במהלך תקופת הביטוח השתנה גילו או בשל משך הזמן בו החזיק ברישיון נהיגה, היה זכאי להפחתה בתעריף פרמיית הביטוח, מבלי שחברת הביטוח הפחיתה את דמי הביטוח (הפרמיה) בהתאם, ב- 7 השנים האחרונות. בעקבות בקשת המבקשים והסכמת המשיבות, וביניהן החברה, אושר למבקשים לתקן את התביעה והבקשה לאשרה כתובענה ייצוגית כך שתעסוק אך ורק בקביעת דמי התעריף של ביטוח מקיף. על החברה להגיש תשובה לבקשה לאישור התביעה כייצוגית תוך 90 ימים מיום הגשת הבקשה לאישור המתוקנת, כלומר עד יום 6 ביוני 2017.

6. המדובר בתובענה ייצוגית אשר הוגשה ביום 7 בספטמבר 2016 נגד החברה. סכום התובענה האישית מוערך בכ- 235 ש"ח וסכום התובענה של כלל חברי הקבוצה מוערך בסכום של 8,100,000 ש"ח. עיקרה של התובענה הינה גבייה של הוצאות ניהול השקעות וזאת ללא הסכמה מפורשת על כך במסגרת הפוליסה. יובהר, כי גבייה של הוצאות ניהול השקעות אינה מנוגדת לדין אלא אינה במסגרת ההסכמה החוזית בין הצדדים שכן על פי הפוליסה נקבע כי מהמבקשת יגבה דמי ניהול בלבד. ביום 26 בינואר 2017 הוגשה תשובת החברה לבקשת האישור. ביום 12 במרץ 2017 הוגשה תגובת המבקשים לתשובה לבקשת האישור. ביום 14 במרץ 2017 התקיים דיון קדם משפט מאוחד, במסגרתו נקבע כי החברה, ביחד עם הנתבעות האחרות בתיקים הנוספים, יודיעו תוך 30 ימים בקשר להסכמתם לפנות להליך גישור או לקבוע מועד לסיכומים ולאפשר לבית המשפט לפסוק בבקשה לאישור על סמך כתבי הטענות, מבלי להידרש להוכחות. מועד דיון קדם משפט נוסף, למקרה בו הצדדים לא יסכימו על הליך גישור, נקבע ליום 27 ביוני 2017.

7. המדובר בתובענה ייצוגית ובקשה לאישור התובענה כייצוגית אשר הוגשה ביום 13 בנובמבר 2016 כנגד החברה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב. לטענת התובעות, החברה מפרה כביכול התחייבויות במסגרת פוליסות לביטוחי מנהלים ולאבדן כושר עבודה באופן כזה שהחברה, בין היתר, מסיטה כספי מבוטחים וגורעת כספים מתוך רכיבי הגמל והפיצויים המופרשים על-ידי המבוטחים לטובת רכיב אובדן כושר עבודה, וכך מקטינה לכאורה את הסכומים הנצברים עבור המבוטחים כפנסיה (גמל ופיצויים) ומגדילה את הפרמיות הנגבות על-ידי עבור רכיב "אובדן כושר", וכל זאת בניגוד לתנאי פוליסת הביטוח לטענתה. הקבוצה אותה מבקשות התובעות לייצג כוללת כל מבוטח בעל פוליסת ביטוח מנהלים אצל החברה וכן מי שבעל ביטוח אובדן כושר עבודה, החל משנת 2015. הערכת התובעות באשר לנזק היא

באור 6 : - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

7. (המשך)

כי סכום הנזק המצרפי של חברי הקבוצה הינו בגבולות 5 מיליון ש"ח לערך, לשנת 2015 בלבד. סכום זה, לשיטת התובעות, הינו מינימלי, שכן הוא אינו לוקח בחשבון את הרווחים שהיו אמורים להיצבר על הכספים שנגזלו אילו היו נזקפים כיאות בפוליסות של המבוטחים בחברי הקבוצה. על כן, יש להוסיף לכך את התשואה שתושג בסוף שנת 2016 על הפקדות של שנת 2015 (כאשר בשנת 2015 התשואה עמדה על כ-2%).

ביום 16 בינואר, 2017 קיבל בית הדין את בקשת החברה להארכת המועד להגשת תשובתה לבקשת האישור, כך שהיא תוגש עד יום 15 במרץ, 2017, ותשובה לה תוגש על ידי המבקשות עד יום 9 באפריל, 2017.

ביום 15 במרץ, 2017 הוגשה תשובתה של החברה לבקשת האישור, במסגרתה טענה, בין היתר, כי החברה פעלה ופועלת בהתאם להוראות הפוליסה; כי כספים המופרשים לרכיבי הגמל והפיצויים של מבוטחיה, אינם נגרעים לטובת כיסוי אובדן כושר עבודה; כי ככל שקיים שינוי ביחסי ההפקדות כפי שמשקף בדיווחי החברה למבוטחיה, הרי שמקורו באי התאמה רישומית זמנית הנובעת מהנחה שניתנה למבוטח ושטרם עודכנה; כי למבקשות או למי מחברי הקבוצה הנטענת כלל לא נגרם נזק, שכן הזכות לפדיון הכספים שנצברו ברכיבי הפנסיה כלל לא נתגבשה; וכי המבקשות לא הצביעו על מקור חוקי כלשהו לתמיכה בטענותיהן.

ביום 9 באפריל, 2017 הגישו המבקשות את תגובתן לתשובת החברה לבקשת האישור.

ביום 20 באפריל 2017 התקיים דיון מקדמי בבקשת האישור, במסגרתו קבע בית הדין כי על החברה לעדכן עד יום 29 במאי 2017 מהו פרק הזמן שבו יוטמעו שינויים במערכת המחשוב שלה אשר ימנעו את היווצרות אי ההתאמה הרישומית. כמו כן, הופנו הצדדים לקיים הידברות, ולעדכן את בית המשפט על תוצאותיה עד יום 2 ביולי 2017.

מועד דיון מקדמי נוסף בבקשת האישור קבוע ליום 14 בספטמבר 2017.

8. המדובר בתובענה ייצוגית ובקשה לאישור התובענה כייצוגית אשר הוגשה ביום 16 בנובמבר

2016 נגד החברה ונגד ארבע חברות ביטוח נוספות ("הנתבעות") לבית המשפט המחוזי מחוז מרכז. עניינה של התובענה בטענה, כי בפוליסות ביטוח חיים אגב הלוואה לדיור, בהן מסלול הלוואה הינו כזה שבו קרן הלוואה מוחזרת בסוף התקופה, הנתבעות אינן משלמות, כביכול, למבוטחים, בעת קרות מקרה ביטוח, את מלוא יתרת חוב הלוואה לדיור, אלא חלק ממנו בלבד. בכך מפרות הנתבעות, לטענת התובעים, את חובת הגילוי החלה עליהן, מטעות את מבוטחיהן, מפרות את חוק חוזה הביטוח, מפרות חובה חקוקה, פועלות ברשלנות, מפרות את הוראות פוליסת הביטוח ופועלות בחוסר תום לב. הקבוצה הראשונה אותם מבקשים התובעים לייצג הינה לקוחות הנתבעות (או יורשיהם) שנטלו הלוואה לדיור, שבה קרן הלוואה מוחזרת בסוף התקופה, אשר רכשו פוליסת חיים אגב משכנתא מהנתבעות שלא באמצעות סוכנויות הביטוח של הבנקים, ובכללם אלו שבקרות אירוע ביטוח מזכה לא קיבלו מהנתבעות את מלוא יתרת חוב המשכנתא כפי שהופיע בספרי הבנק. הקבוצה השנייה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה לקוחות המחזיקים כיום בפוליסות מהסוג האמור. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג ביחס לכל אחת מהנתבעות בכ-15 מיליון ש"ח וזאת הנזק הכולל הנתבע במסגרת התובענה בסכום של 75 מיליון ש"ח. בימים אלו מתנהל משא ומתן בין הצדדים לסיום ההליך בהסתלקות לא מתוגמלת.

מועד דיון קדם משפט נקבע ליום 17 ביולי, 2017.

9. המדובר בתובענה ייצוגית ובקשה לאישור התובענה כייצוגית אשר הוגשה ביום 22 בינואר, 2017

נגד החברה לבית המשפט מחוזי מחוז מרכז. עניינה של בקשת האישור בטענת המבקשים הינה גביית יתר מן המבוטחים והפרת חובותיהן המוגברות של חברות הביטוח כלפי מבוטחיהן, בכל הנוגע לאפשרות עדכון הגיל ו/או וותק הנהיגה בעת חציית מדרגת גיל ו/או וותק נהיגה המזכה אותם בהפחתה בפרמיית הביטוח. סכום התביעה לכלל חברי הקבוצה ביחס לחברה מוערך בסך של 12,250,000 ש"ח. סכום התביעה האישי של המבקשים מוערך בסך של 1,547.44 ש"ח בתוספת הפרשי הצמדה וריבית ממועד גביית היתר. קבוצת התובעים, אשר בשמם מעוניינים המבקשים לפעול, הוגדרו כדלקמן: "מבוטחי המשיבה בביטוח רכב חובה, מקיף וצד ג', בתקופה שתחילתה 7 שנים קודם להגשת התובענה ועד למתן פסק דין בתובענה, אשר הגיעו במהלך תקופת הביטוח למדרגת הגיל ו/או וותק הנהיגה המזכה בהפחתת דמי הביטוח, ואשר המשיבה נמנעה מלנהוג כלפיהם על פי הפרקטיקה הנהוגת, ואשר כתוצאה מכך לא קיבלו את ההפחתה".

על החברה להגיש את תשובתה לבקשה לאישור עד ליום 8 ביוני 2017. על המבקשים להגיש תגובה לתשובה לבקשת האישור עד יום 9 ביולי 2017. דיון קדם משפט נקבע ליום 22 ביוני, 2017.

באור 6 : - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

10. המדובר בתובענה ייצוגית ובקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה ביום 4 במאי 2017 נגד החברה וכנגד 2 חברות ביטוח נוספות. עניינה של התובענה, בגביית יתר, שלא כדין, של ריבית (דמי אשראי) בקשר עם פריסת הפרמיה השנתית לתשלומים. הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה כל בעלי הפוליסות ו/או המוטבים ו/או המבוטחים שבוטחו על ידי המשיבות בפוליסות ביטוח בענפי הביטוח הכללי (ביטוח רכב (רכוש), ביטוח דירה ותכולתן, ביטוח תאונות אישיות) וכל פוליסה אשר תקנות הפיקוח על עסקי הביטוח (קביעת אחידות מטבע בחוזי ביטוח ודמי ביטוח באשראי (תשמ"ד-1984) חלות עליה, ואשר שילמו למשיבות ריבית, דמי אשראי, דמי גביה, דמי הסדר תשלומים ביתר או כל תשלום דומה לאלה, תוך חריגה מהוראות הדין ו/או תוך חריגה משיעורי הריבית אשר הוצגו בפוליסות. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981 ותקנותיו, הפרת פקודת הנזיקין [נוסח חדש], הפרת חובה חקוקה, הפרת הסכם, הטעיה, הפרת חובת תום הלב, הפרת חובת הנאמנות ועשיית עושר ולא במשפט. הסעדים המבוקשים על ידי התובעים הינם פיצוי/השבה בדרך של החזר סכום הריבית העודפת שנגבה מהם שלא כדין וכן צו עשה המורה למשיבות לשנות את דרך פעולתן. סכום התביעה הכולל בתובענה כנגד המשיבות הוערך על ידי התובעים בסכום של 44,395,750 ש"ח; וסכום התובענה נגד החברה בלבד הינו סכום של 15,870,750 ש"ח. הנזק האישי של התובע הוערך בסך של 43.95 ש"ח.

ב. להלן פירוט הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות:
טבלה מסכמת:

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע אלפי ש"ח
<u>תובענות שאושרו כתביעות ייצוגיות</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה	1	16,496
<u>בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה	6	163,588
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה	1	100,000
לא צוין סכום התביעה	2	-

סכום ההפרשה הכולל בגין התביעות שהוגשו כנגד החברה כמפורט לעיל מסתכם בכ- 4,511 אלפי ש"ח (31 לדצמבר, 2016 - 5,918 אלפי ש"ח).

ג. תביעות אחרות

חוץ מהליכים המשפטיים המתוארים לעיל, אין לחברה הליכים נוספים שאינם במסגרת עסקי ביטוח.

כנגד החברה מוגשות, מעת לעת, תלונות, לרבות תלונות לממונה על שוק ההון, הביטוח וחסכון במשרד האוצר (להלן - "הממונה") ביחס לזכויות מבוטחים על פי פוליסות ביטוח ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על ידי אגפי תלונות הציבור בחברה. הכרעות הממונה בתלונות אלו, אם וככל שניתנה בהן הכרעה, ניתנות לעיתים, ובשנים האחרונות אף יותר כהכרעות רוחביות ביחס לקבוצת מבוטחים. לפני הוצאת נוסח סופי של הכרעות, מוציא הממונה בדרך כלל טיוטת הכרעה.

כן עורך הממונה, מעת לעת, לרבות בעקבות תלונות מבוטחים, ביקורות מטעמו בחברה ו/או בקשות לקבלת נתונים, בהן בין היתר, מתקבלות דרישות להכנסת שינויים במוצרים השונים, ו/או מתן הנחיות ביחס לטיפול החברה במוצרים השונים בעבר, לרבות מתן הנחיות לביצוע החזרים ו/או הנחיות ו/או הוראות בקשר לפעולות המבוצעות על-ידי הגופים המוסדיים, לרבות הנחיות לתיקון ו/או ביצוע פעולות שונות. בהתאם לממצאי ביקורות ו/או נתונים המועברים, מטיל הממונה עיצומים כספיים בהתאם לחוק סמכויות האכיפה, וזאת בהמשך להודעה על כוונה להטיל עיצום כספי וניתנת הזדמנות לטעון כנגד הכוונה להטיל את העיצום הכספי.

באור 6 - : התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ד. בנוסף על הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד החברה וההליכים המשפטיים ואחרים, קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על-ידי החברה למבוטחיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות עקב פערי מידע בין החברה לבין הצדדים השלישיים לחוזה הביטוח הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים.

חשיפה זו באה לידי ביטוי בעיקר בתחומי החסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות, בהם פועלת החברה. בתחומים אלו המדובר בפוליסות אשר נבחנות על פני שנים בהן מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. שינויים אלה מיושמים על ידי מערכות מיכוניות העוברות שינויים והתאמות באופן תדיר. מורכבות שינויים אלו והחלת השינויים לגבי מספר רב של שנים, יוצרת חשיפה תפעולית מוגברת. במסגרת זו פורסמו בשנים 2011 ו-2012 חוזרים שעניינם "טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים המוסדיים".

החברה מטפלת אופן שוטף בטיוב זכויות מבוטחים, בכל הקשור לניהול המוצרים בחברה, בהתאם לחוזר "טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים המוסדיים" ובהתאם לפערים המתגלים מעת לעת. החברה מבצעת הפרשות מסוימות בהתאם לצורך. לא ניתן להעריך באופן מלא באם נדרשות הפרשות נוספות בקשר עם תהליכי טיוב נתוני זכויות העמיתים.

בנוסף, קבלת פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיונים ארוכי טווח, עלולה לעיתים להשפיע על הרווחיות העתידית של החברה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר.

לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם חוזה הביטוח המועלות, בין היתר, המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

באור 7 - : אירועים מהותיים בתקופת הדיווח

א. במהלך השנה החברה ביצעה עסקאות זניחות עם בעל השליטה בה או שלבעל השליטה בה היה עניין באישורן, בעלות סוגים ומאפיינים כמפורט בנוהל עסקאות זניחות. עסקאות אלה כללו את ההתקשרויות הבאות:

- (1) התקשרות עם ממסי שירותי דרך וגרירה בע"מ (להלן - "ממסי") לרכישת פוליסות מסוג ביטוח רכב חובה ומסוג ביטוח רכב מקיף בעבור צי המשאיות שבבעלות ממסי בהיקף שנתי בסך של 343 אלפי ש"ח.
- (2) השכרת שטח מסחרי לאלבר ציי-רכב (ר.צ) בע"מ ("אלבר") בבניין גב ים שבבעלות החברה בעלות שנתיית בסך של 361 אלפי ש"ח.
- (3) אישור תקציב תרומות לקרן אלעזרא לשנים 2016 ו-2017 בסכומים של 660 אלפי ש"ח ו-550 אלפי ש"ח, בהתאמה.
- (4) התקשרות עם אלבר לרכישת פוליסות ביטוח עסקים בעלות שנתיית בסך של כ-960 אלפי ש"ח.
- (5) התקשרות עם אפרידר החברה לשיכון ופיתוח ישראל בע"מ (להלן אפרידר), לרכישת פוליסות ביטוח עסקים וחבויות בעלות שנתיית בסך של כ-304 אלפי ש"ח.
- (6) בחודש ספטמבר 2016 אישר דירקטוריון החברה לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כלא חריגה, השכרת שטח משרדים לאלבר בבניין גב ים שבבעלות החברה. נכון למועד פרסום הדוח, ההתקשרות טרם השתכללה לכדי הסכם מחייב.
- (7) בחודש מרס 2017 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקאות כלא חריגות, שיתוף פעולה עם אלבר לקבלת הפניות למכירת ביטוחי רכב של החברה וכן לצירופה של החברה למועדון הצרכנות של אלבר.

ב. ביום 29 באוגוסט, 2016, נחתם הסכם בין החברה לאלטשולר שחם חברת ביטוח בע"מ להעברת התיק הביטוחי והפיננסי של אלטשולר שחם לידי החברה בהתאם לתנאים הקבועים בהסכם. התיק הביטוחי כולל העברת תיק ריסק בשווי 8.5 מיליון ש"ח פרמיה משוננת, ותיק פיננסיים בשווי 283 מיליון ש"ח צבירה. העברת התיק הושלמה ביום 1 בינואר, 2017.

באור 7: - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח (המשך)

ג. שינויים באומדנים ובהנחות עיקריות ששימשו בחישוב עתודות הביטוח:

1. ביטוח חיים

השפעת שינוי שיעור מימוש גמלא:

לעניין השפעת שינוי שיעור מימוש גמלא על החברה, ראה באור 33(1) בדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2016.

השפעת השינויים בריבית:

לשינויים בריבית השפעה על העתודות לגמלה ועל בדיקת נאותות העתודות (LAT) כדלהלן:

א) השפעת הריבית על העתודות לגמלה
ירידה (עליה) בעקום הריבית חסרת-סיכון מגדילה (מקטינה) את העתודה לגמלאות בתשלום והעתודה לגמלאות נדחות עקב שימוש בריבית היוון נמוכה (גבוהה) יותר וזאת ככל שידרש שינוי בריבית ההיוון עקב השינויים בריביות השוק.

בנוסף העתודה המשלימה לגמלאות נדחות מושפעת מצפי הכנסות עתידיות (באמצעות פקטור K), כך שהירידה (עליה) בריבית עלולה להקטין (להגדיל) את צפי ההכנסות העתידיות, ובמידה ולפי הצפי החדש לא ניתן יהיה לממן את המשך ההפרשות לעתודה זו, החברה תגדיל את העתודה על מנת להקטין את גובה ההפרשות העתידיות (או להפך).

ב) בדיקת נאותות העתודה (LAT)

החברה בודקת את נאותות העתודות בביטוח חיים (כולל סיעוד) ובמידת הצורך, החברה מגדילה את העתודות. הבדיקה מבוצעת על פי ההנחות הרגולטוריות ועל בסיס הנחות אקטואריות ועקום ריבית חסרת-סיכון בתוספת פרמיית אי-נזילות. ככל שיהיו שינויים בהנחות אלו, תשתנה ההשלמה הנדרשת על-פי בדיקה זו.

ירידה (עליה) בעקום הריבית חסרת סיכון ו/או בשיעור פרמיית אי-נזילות תגדיל (תקטין) את ההשלמה לעתודות הנדרשת על-פי בדיקת ה-LAT (ככל שנדרשת השלמה) עקב ירידה (עליה) בצפי ההכנסות מהשקעות על הנכסים המגבים את העתודות (אשר אינן מגובות באגרות חוב מיועדות).

ג) ברבעון הראשון של שנת 2017 חלה עליה בשיעור הריבית חסרת הסיכון ארוכת הטווח שהביאה להקטנת העתודות כמפורט בטבלה, לעומת ירידה בשיעור הריבית בשנת 2016.

השפעת עדכון ההנחות הנ"ל על התוצאות הכספיות מפורטת להלן :

לתקופה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר	31 במרס	
2016	2016	2017
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	
1.2	1.6	(0.3)
4.0	-	-
5.2	1.6	(0.3)
3.4	1.1	(0.2)

השפעת הירידה (העלייה) בשיעור ריבית היוון בחישוב עתודות לגמלא
שינוי בשיעור מימוש גמלא
סך הכל לפני מס
סך הכל לאחר מס

באור 7: - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח (המשך)

ד. החברה התקשרה בעסקת ביטוח משנה מסוג ביטוח יחסי (Quota Share) בענף רכב חובה בגין שנת חיתום 2017 בשיעור של 70.5%.

ה. ריבית היוון קצבאות ביטוח לאומי

בהמשך לאמור בבאור 33(2ד) לדוחות הכספיים השנתיים, בדבר ריבית היוון קצבאות ביטוח לאומי, החברה הגדילה את ההפרשות ליום 31 במרס 2017 בסך של כ- 4.7 מיליון ש"ח לפני מס וכ- 3.1 מיליון ש"ח לאחר מס. ברבעון המקביל אשתקד נרשמה הפרשה בסך של כ- 41.5 מיליון ש"ח לפני מס וכ- 26.1 מיליון ש"ח לאחר מס.

באור 8: - מיסים על ההכנסה

בהמשך לביאור 31, בדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2016, בדבר ירידת שיעור מס חברות בישראל החל מ-1 בינואר 2017, להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם החברה בעקבות השינוי האמור:

שנה	שיעור מס חברות	שיעור מס רווח	שיעור מס כולל במוסדות כספיים
	%		
2016	25.00	17.00	35.90
2017	24.00	17.00	35.04
2018 ואילך	23.00	17.00	34.19

באור 9: - אירועים לאחר תקופת הדיווח

א. לעניין תביעה חדשה שהוגשה כנגד חברה, ראה באור 6 (א') (10).

ב. ביום 28 במאי 2017, אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד בסך של 18 מיליון ש"ח בהתאם להוראות הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר חלוקת דיבידנד על ידי חברת ביטוח.

ג. החברה התקשרה בהסכם ביטוח משנה, בענף ביטוח חיים, בביטוח יחסי של 80% (Quota Share) עם מבטח משנה בדירוג גבוה בגין כיסויי ריסק מוות ביחס לכל הפוליסות שנחתמו עד ליום 31 בדצמבר, 2016, למעט פוליסות מסוג "מעורב". במהלך חודש מאי 2017 העביר מבטח המשנה, סך של 129.3 מיליון ש"ח המייצג את חלק מבטח המשנה ביתרת הוצאות הרכישה הנדחות ברוטו, בגין התיק הביטוחי.

סכום זה ירשם בספרי החברה כחלק מבטח המשנה בהוצאות רכישה נדחות ובהתאם, ההון הנדרש של החברה על פי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימאלי הנדרש ממבטח) התשמ"ח 1998 יקטן בסכום זהה.

יתרת הוצאות הרכישה הנדחות משנה תתעדכנה מידי תקופה בהתאם לחלק מבטח המשנה בתוצאות התיק הביטוחי.

בהמשך לביאור 14, בדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2016, בדבר מגבלות על חלוקת דיבידנד, עדכנה הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון את החברה, כי עליה לעמוד ביחס כושר פרעון בשיעור של 120%, חלף 115% לעניין חלוקת דיבידנד, וזאת כל עוד החברה נהנית מהקלה בדרישות ההון כתוצאה מהעסקה כאמור על פי תקנות ההון. בעקבות העסקה וליום ביצוע העסקה עודף ההון של החברה עלה בסך של כ-130 מיליון ש"ח.

ד. ביום 23 במאי 2017 אישרה האסיפה השנתית של בעלי המניות את התאמת תנאי העסקתו של יו"ר הדירקטוריון, מר אלי אלעזרא, להוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016 ("תנאי העסקה" ו-"החוק", בהתאמה), כך שהעלות הכוללת של העסקתו של מר אלעזרא לא תעלה על מגבלת עלות העסקה המקסימאלית על פי החוק ליו"ר הדירקטוריון, כאשר פיצויי פיטורים ותשלומים פנסיוניים על פי דין אינם נספרים לצורך תקרה כאמור.

פירוט השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 במרס, 2017

סה"כ	הלוואות וחייבים	מוחזקים (לפדיון*)	זמינים למכירה	שווי הוגן דרך רווח והפסד	
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
964,814	-	408,275	556,539	-	נכסי חוב סחירים
1,155,389	1,155,389	-	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים
80,346	-	-	15,546	64,800	מניות
18,938	-	-	-	18,938	אחרות
2,219,487	1,155,389	408,275	572,085	83,738	סה"כ

(* נכסים מוחזקים לפדיון מוצגים בעלות מתואמת. שווים ההוגן של נכסים אלו ליום 31 במרס, 2017 הינו 438,054 אלפי ש"ח.

(** לפירוט הרכב נכסי חוב שאינם סחירים- ראה באור 5 ב' "מכשירים פיננסיים".

ליום 31 במרס, 2016

סך הכל	הלוואות וחייבים	מוחזקים (לפדיון*)	זמינים למכירה	שווי הוגן דרך רווח והפסד	
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
1,177,975	-	411,436	766,539	-	נכסי חוב סחירים (1)
1,117,312	1,117,312	-	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים (**)
77,764	-	-	20,438	57,326	מניות (2)
17,478	-	-	-	17,478	אחרות (3)
2,390,529	1,117,312	411,436	786,977	74,804	סה"כ

(* נכסים מוחזקים לפדיון מוצגים בעלות מתואמת. שווים ההוגן של נכסים אלו ליום 31 במרס, 2016 הינו 437,413 אלפי ש"ח.

(** לפירוט הרכב נכסי חוב שאינם סחירים- ראה באור 5 ב' "מכשירים פיננסיים".

פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2016					
סה"כ	הלוואות וחייבים	מוחזקים (לפדיון *)	זמינים למכירה	שווי הוגן דרך רווח והפסד	
מבוקר					
אלפי ש"ח					
1,087,160	-	445,775	641,385	-	נכסי חוב סחירים (1)
1,164,092	1,164,092	-	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים (**)
83,399	-	-	18,561	64,838	מניות (2)
25,535	-	-	-	25,535	אחרות (3)
2,360,186	1,164,092	445,775	659,946	90,373	סה"כ

(*) נכסים מוחזקים לפדיון מוצגים בעלות מתואמת. שווים ההוגן של נכסים אלו ליום 31 בדצמבר, 2016 הינו 471,384 אלפי ש"ח.

(**) לפירוט הרכב נכסי חוב שאינם סחירים- ראה באור 5 ב' "מכשירים פיננסיים".

(1) נכסי חוב סחירים

ליום 31 במרס, 2017	
הערך בספרים	עלות מופחתת
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
386,894	336,179
169,645	164,620
408,275	408,275
577,920	572,895
964,814	909,074
956	

אגרות חוב ממשלתיות

זמינות למכירה

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

זמינים למכירה

מוחזקים לפדיון

סך הכל נכסי חוב סחירים

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

(1) נכסי חוב סחירים (המשך)

ליום 31 במרס, 2016	
הערך בספרים	עלות מופחתת
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
565,884	469,506
200,655	194,352
411,436	411,436
612,091	605,788
1,177,975	1,075,294
65	

אגרות חוב ממשלתיות

זמינות למכירה

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

זמינים למכירה

מוחזקים לפדיון

סך הכל נכסי חוב סחירים

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ליום 31 בדצמבר, 2016	
הערך בספרים	עלות מופחתת
מבוקר	
אלפי ש"ח	
473,159	418,046
168,226	163,532
445,775	445,775
614,001	609,307
1,087,160	1,027,353
959	

אגרות חוב ממשלתיות

זמינות למכירה

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

זמינים למכירה

מוחזקים לפדיון

סך הכל נכסי חוב סחירים

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

(2) מניות

ליום 31 במרס, 2017		
עלות	הערך בספרים	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
16,621	15,546	מניות סחירות
		מניות שאינן סחירות
52,280	64,800	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד או שיועדו בעת ההכרה לראשונה*
68,901	80,346	סה"כ מניות
	-	ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח והפסד (במצטבר)
ליום 31 במרס, 2016		
עלות	הערך בספרים	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
16,621	20,438	מניות סחירות
		מניות שאינן סחירות
52,280	57,326	סה"כ מניות
68,901	77,764	ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח והפסד (במצטבר)
	-	
ליום 31 בדצמבר, 2016		
עלות	הערך בספרים	
מבוקר		
אלפי ש"ח		
16,621	18,561	מניות סחירות
52,280	64,838	מניות שאינן סחירות
68,901	83,399	סך הכל מניות
	-	ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח והפסד (במצטבר)

פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

(3) השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 במרס, 2017	
עלות	הערך בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	

13,528	13,556
2,277	5,382
15,805	18,938
	-

השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד
מכשירים נגזרים
סה"כ השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח והפסד (במצטבר)

ליום 31 במרס, 2016	
עלות	הערך בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	

9,030	9,859
4,867	7,619
13,897	17,478
	-

השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד
מכשירים נגזרים
סה"כ השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח והפסד (במצטבר)

ליום 31 בדצמבר, 2016	
עלות	הערך בספרים
מבוקר	
אלפי ש"ח	

15,913	16,199
4,867	9,336
20,780	25,535
	-

שאינן סחירות
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד
מכשירים נגזרים
סה"כ השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח והפסד (במצטבר)

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, קרנות גידור, אופציות, מוצרים מובנים.

דו"ח
בדבר "הערך הגלום" (Embedded Value)
של
הכשרה חברה לביטוח בע"מ

ליום 31.12.2016

3.....	רקע והיקף הגילוי.....	1.1
3.....	הבהרה לעניין מידע צופה פני עתיד.....	1.2
3.....	פרקים עיקריים במסמך.....	1.3
4.....	הגדרות.....	1.4
5.....	הערות, הבהרות וסייגים.....	1.5
5.....	כללי.....	1.5.1
6.....	רפורמות וחקיקה.....	1.5.2
6.....	הטיפול בסיכונים.....	1.5.3
7.....	שיערוך נכסים לפי שווי הוגן.....	1.5.4
	הערך הגלום איננו אמור לייצג את השווי הכלכלי או שווי השוק של החברה או של חברת	1.5.5
	האם שלה.7	
7.....	כללי.....	2.1
8.....	טיפול בסיכונים.....	2.2
9.....	הנחות כלכליות.....	2.3
9.....	תשואה, ריבית הון ואינפלציה:.....	2.3.1
9.....	מיסוי.....	2.3.2
10.....	הנחות דמוגרפיות ותפעוליות.....	2.4
10.....	הנחות דמוגרפיות.....	2.4.1
10.....	הוצאות הנהלה וכלליות עתידיות.....	2.4.2
10.....	שיטת החישוב.....	2.5
10.....	הון עצמי מותאם (ANW).....	2.5.1
10.....	ערך נכחי של רווחים עתידיים (PVFP).....	2.5.2
11.....	עלות הון נדרש (CoC).....	2.5.3
11.....	ערך עסקים חדשים (VNB).....	2.5.4
11.....	טיפול באופציות והבטחות פיננסיות.....	2.6
11.....	ניתוח השינוי ב EV והרווח על בסיס EV.....	2.7
13.....	מבחני רגישות.....	2.8
15.....	הערך הגלום נכון ל-31/12/2016.....	3.1
15.....	ערך עסקים חדשים של מכירות בשנת 2016.....	3.2
15.....	התאמה בין ההון העצמי המותאם לבין ההון העצמי בדוחות הכספיים.....	3.3
16.....	ניתוח השינוי ב EV והרווח על בסיס EV.....	3.4
17.....	התאמה בין השינוי בהון העצמי המותאם לבין הרווח הנקי לחברה.....	3.5
18.....	ניתוח רגישות בגין עסקים כלולים בהתאם לדרישת החוזר.....	3.6
18.....	* לדיווח זה, לא נבחן השפעת השינוי בעקומות הריבית על נכסי ועתודות החברה.....	

1 כללי

1.1 רקע והיקף הגילוי

על-פי חוזר המפקח על הביטוח, מיום 12 באוגוסט 2007 (חוזר ביטוח 11-1-2007) ("החוזר"), חויבו חברות הביטוח לפרסם מידי שנה, יחד עם הדוחות הכספיים לרבעון הראשון של השנה, מידע בדבר הערך הגלום ("Embedded Value" או "EV") בפוליסות ביטוח לטווח ארוך (ביטוח חיים וביטוח בריאות) לסוף השנה הקודמת. בהתאם לחוזר, הכשרה חברה לביטוח בע"מ ("החברה"), מפרסמת בזה, את הערך הגלום של עסקי הביטוח לטווח ארוך של החברה ליום 31 בדצמבר 2016.

דיווח זה נערך על פי הכללים והעקרונות שקבע המפקח על הביטוח, אשר אימץ את הכללים והעקרונות שנקבעו בדוח וועדה משותפת של חברות הביטוח והמפקח על הביטוח, אשר פעלה בליווי יועצים מישראל ומחו"ל (להלן: "הוועדה" ו-"דוח הוועדה"), למעט לעניין הטיפול בסיכונים מסוימים המתוארים בסעיף 1.5.3 להלן, הכול כמפורט בסעיף כאמור.

אופן הגילוי בדוח זה הינו בהתאם לכללי הגילוי הכלליים בדוח הוועדה ולהוראות המפורטות בטיטות "פורמט הגילוי" אשר הוכן על ידי הוועדה בתיאום עם הממונה. טיטות "פורמט הגילוי" טרם פורסמה על ידי הממונה כתוספת לחוזר.

הכללים והעקרונות שנקבעו בדוח הוועדה מפורסמים באתר משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון (www.mof.gov.il).

1.2 הבהרה לעניין מידע צופה פני עתיד

קביעת הערך הגלום וערך העסקים החדשים (כהגדרת מונח זה להלן) התבססה על תחזיות, הערכות ואומדנים לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של החברה, ויש לראות בהם כ-"מידע צופה עתיד" כהגדרתו בסעיף 32א לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. אין מניעה כי תחזיות, הערכות ואומדנים אלו, כולם או חלקם, לא יתממשו או שיתממשו באופן שונה מכפי שהוצג בדוח הערך הגלום, ולפיכך התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מכפי שנחזה.

1.3 פרקים עיקריים במסמך

רקע כללי והסבר של שיטת החישוב.

התייחסות להנחות ששימשו בבסיס החישוב.
 תוצאות הערך הגלום וערך עסקים חדשים.
 תוצאות ניתוחי רגישות של הערך הגלום.
 ניתוח התנועה של ערך הגלום

1.4 הגדרות

ההגדרות להלן מהוות הסבר תמציתי למושגים עיקריים, המשמשים להבנת הדיווח להלן. תיאורים והסברים מלאים נמצאים בכללים והעקרונות שבדוח הוועדה.

<p>היוון תזרים הרווחים הצפויים העתידיים, הנובעים מהתיק הקיים של העסקים הכלולים (ראה סעיף 2.5.2 להלן).</p>	<p>ערך נוכחי של רווחים עתידיים או "PVFP"</p>
<p>ההון העצמי של החברה, לאחר מספר התאמות כדי שיהיה עקבי עם שווי התיק בתוקף (ראה סעיף 2.5.1 להלן).</p>	<p>"הון עצמי מותאם" או "ANW"</p>
<p>עלות ההון הנדרש הינה ההשפעה, מבחינת בעלי המניות, על הערך הגלום בעקבות הדרישה על החברה להחזיק הון מינימלי (ראה סעיף 2.5.3 להלן).</p>	<p>"עלות ההון הנדרש"</p>
<p>השווי תיק בתוקף הוא הערך נוכחי של רווחים עתידיים בניכוי עלות ההון הנדרש.</p>	<p>"שווי תיק בתוקף" או "VIF"</p>
<p>הערך הגלום מורכב מצירוף שני הרכיבים הבאים: "שווי תיק בתוקף" (VIF); ו- "הון עצמי מותאם". יובהר כי ההון העצמי המותאם הינו הון עצמי המתייחס למכלול פעילויות בגין החברה כולה ולא בגין העסקים הכלולים ב-EV בלבד. כמוכן יובהר כי שווי התיק בתוקף אינו כולל: עסקי ביטוח כללי (אלמנטרי). תחומי פעילות אחרים של חברות בשליטתה של החברה כגון פעילות סוכנויות ביטוח וניהול קופות גמל. היכולת ליצור עסקים נוספים בעתיד (מוניטין).</p>	<p>"הערך הגלום" " Embedded Value" או "EV"</p>

<p>ערך נוכחי של רווחי העסקים אשר נמכרו במהלך השנה מלפני תאריך הדיווח מעת המכירה ועד תום תקופת הפוליסה.</p>	<p>"ערך עסקים חדשים"</p> <p>Value of New "</p> <p>"Business</p> <p>"VNB" או</p>
<p>העסקים הכלולים בחישוב שווי התיק בתוקף:</p> <p>פוליסות אישיות ארוכות טווח בתיק ביטוח חיים ובריאות בתוקף נכון ליום 31 בדצמבר 2016, כולל הגדלות עתידיות בפרמיה והפקדות חד-פעמיות הנובעות מגידול בשכר, בגין פוליסות אלו.</p> <p>פוליסות קבוצתיות בתיק ביטוח חיים ובריאות בתוקף נכון ליום 31 בדצמבר 2016. על פי הכללים והעקרונות שבדוח הוועדה הוערכו רווחיהן של פוליסות אלו רק עד למועד החידוש הבא של הפוליסות.</p>	<p>"עסקים כלולים"</p>

1.5 הערות, הבהרות וסייגים

1.5.1 כללי

כאמור לעיל, הערך הגלום חושב בהתאם למתודולוגיה ולכללים והעקרונות שנקבעו בדוח הוועדה. ההנחות במודל הן לפי "ההנחות הצפויות באופן המיטבי" (Best Estimate Assumptions), דהיינו, הנחות שהינן פרי השלכת הניסיון הקיים כלפי העתיד במסגרת הסביבה בה פועלות חברות הביטוח והחברות המנהלות את קרנות הפנסיה, וללא מקדמי שמרנות. מטבע הדברים, היות ומדובר בהערכות עתידיות לזמן ארוך, התוצאות בפועל צפויות להיות שונות מאלה שהוערכו בעת חישוב הערך הגלום.

סטיות מהפרמטרים וההנחות שהונחו בחיזוי הערך הגלום יכולות להשפיע באופן מהותי על התוצאה. פרמטרים אלו כוללים, בין היתר:

1. גורמים כלכליים (לדוגמא- ריבית היוון, תשואות).
2. גורמים דמוגרפיים (לדוגמא- שינויים בתמותה ותחלואה).
3. חקיקה והסדרים תחיקתיים בנושאים רלוונטיים.
4. מיסוי.
5. שינויים בסביבה העסקית.

תוצאות עתידיות, הסוטות מההערכות שבוצעו על בסיס "ההנחות הצפויות באופן המיטבי" הן טבעיות וצפוי שיתרחשו אף אם לא יתרחש שינוי כלשהו בפרמטרים האמורים. על כן צפוי, כי התוצאות בפועל מדי שנה תהיינה שונות מאלו החזויות במודל הערך הגלום ולו רק בשל תנודות אקראיות רגילות.

1.5.2 רפורמות וחקיקה

קיימת אי ודאות לגבי ההשפעה הצפויה של הרפורמות בחקיקה מהתקופה האחרונה, ובכלל זה הרפורמות הבאות:

- א. כניסתם של הבנקים לפעילות בתחום הייעוץ הפנסיוני.
- ב. תקנות לגבי נידוד כספי החיסכון הפנסיוני בין אפיקי החיסכון הפנסיוני השונים ובין אפיקי החיסכון הפנסיוני לבין עצמם.
- ג. התוכנית להגברת התחרות.
- ד. ביטול המקדמים בפוליסות ביטוח חיים.
- ה. אפשרות של נידוד על פוליסות המכילות מקדם מובטח

חישוב הערך הגלום איננו כולל השפעתם של האירועים האמורים, וכן התפתחויות אחרות שטרם באו לידי ביטוי מעשי בנתונים בפועל, ואשר לגביהם אין בידי החברה, נכון למועד זה, יכולת להעריך את השפעתם על תוצאותיה העסקיות ועל הערך הגלום או כל תרחיש אחר שאין וודאות לגבי קיומו. חישוב ערך הגלום מביא לידי ביטוי רק את התופעות שכבר השפיעו על הפעילות העסקית.

1.5.3 הטיפול בסיכונים

להלן סייגים ביחס להערכת הערך הגלום המפורטת בדו"ח זה, הנובעים מהאופן שבו חישבה החברה את הערך הגלום:

- הנחות בחישוב הערך הגלום - בשונה מהאמור בדוח הועדה, לא נלקחו בחשבון סיכונים קיצוניים אשר ההסתברות להתרחשותם נמוכה מאוד ואשר אין ביכולתה של החברה להעריך את הסתברויות התרחשותם ואת השפעתם על החברה, כגון סיכונים תפעוליים. כמו כן, ההנחות שביסוד המודל גובשו בעיקר על סמך מחקרים וניתוחים המבוססים על ניסיון החברה לאורך השנים האחרונות אשר לא כללו אירועים קיצוניים. אי לכך, ישנה אפשרות לתרחישים קיצוניים שהחברה לא לקחה בחשבון בקביעת ההנחות שביסוד המודל.
- ביסוד המודל קיימת הנחה כי לא קיימת התאמה (קורלציה) בין גורמי הסיכון השונים, אשר עלולה להשפיע על הערך הגלום באופן מהותי. בשל היעדר נתונים מספקים לבחינת הקורלציה האמורה, לא נבדקה הנחה זו ע"י החברה.
- על פי ההנחיות והכללים של הועדה, קביעת ההנחות מבוססת, בין היתר, כך שתתקבל התוחלת של הערך הגלום לבעלי המניות. בהיעדר נתונים סטטיסטיים מובהקים מתאימים להערכת התפלגות הערך הגלום לכל הגורמים הדמוגרפיים והתפעוליים, השתמשה החברה בהנחות ריאליות של כל פרמטר ופרמטר כשלעצמו, לפי התוחלת של כל גורם רלוונטי.
- ערך הגלום מבוסס על התיאוריה לפיה משקיעים אינם זקוקים לפיצוי עבור סיכונים שאינם סיכוני שוק ובלבד שהם יכולים לפזר את חוסר הוודאות על ידי החזקת תיק השקעות מפוזר ומגוון, ועל ההנחה כי ניתן לפזר את חוסר הוודאות כאמור. בפועל, יתכן ולא ניתן לפזר חלק מהסיכונים הדמוגרפיים והתפעוליים. בהיעדר שוק נזיל ועמוק לפיו ניתן להעריך את "מחיר

הסיכון" שהשוק נותן לסיכונים אלה, ובהעדר מתדולוגיה מוסכמת לכימות מחיר השוק הרעיוני לסיכונים אלה, לא הורדנו את ערך הגלום בגין סיכונים אלה.

על מנת לשקף את הערכתם של הסיכונים שלא נלקחו בחשבון כאמור לעיל, קוראי הדוח יכולים להתאים את ערך הגלום המוצג, על-פי שיקול דעתם, באמצעות ניתוחי הרגישות בסעיף 3.6, בפרט באמצעות הרגישות לשיעור ההיוון. יש להדגיש כי, כאמור לעיל, אין בידי החברה להעריך כמותית, באופן אובייקטיבי ומדעי, את השפעת הסוגיות העיל על ערך הגלום, ועל-כן, הרגישויות שהוצגו אינן מהוות הערכה שכזו, אלא הן מספקות כלי למשתמשי הדוח לצורך הערכת השפעת הסוגיות לפי שיקול דעתם.

אינדיקציות מסוימות לגבי השפעת ההנחות השונות על הערך הגלום מצורפות במסגרת ניתוחי הרגישות להלן. הרגישויות הינן רק כלי עזר למשתמשי הדוח לצורך הערכת השפעת הסוגיות האמורות.

1.5.4 שיערוך נכסים לפי שווי הוגן

בהתאם לכללים והעקרונות שבדוח הוועדה, לא הותאם שווים החשבונאי של כל נכסי החברה לשווי ההוגן, אלא רק הנכסים החופפים לעסקים הכלולים בערך הגלום. יצוין כי אג"ח מיועדות הוערכו, מסיבות טכניות, בהתאם לעלותם המותאמת בספרים, תוך התחשבות בריבית שזכאיות איגרות החוב הללו, באופן שהביא לכך ששוויים ההוגן נכלל בערך הגלום.

1.5.5 הערך הגלום איננו אמור לייצג את השווי הכלכלי או שווי השוק של החברה או של חברת האם שלה.

יודגש, כי כאמור לעיל שווי התיק בתוקף איננו כולל עסקי ביטוח כללי (אלמנטרי), למעט עסקי בריאות ארוכי טווח, שנכלל במסגרת זו, וכן אינו כולל תחומי פעילות אחרים של החברות בשליטתה של החברה, ואת היכולת ליצור עסקים בעתיד (מוניטין)..

כמו כן, הערך הגלום אינו מביא בחשבון סיכונים מסוימים כמפורט בסעיף 1.5.3 לעיל.

מובן אפוא, כי לאור האמור לעיל, הערך הגלום איננו מיצג, את שווי השוק או את השווי הכלכלי הכולל של החברה.

2 מתודולוגית חישוב הערך הגלום

2.1 כללי

עקרונות חישוב הערך הגלום נעשו בהתאם לכללים והעקרונות שבדוח הוועדה, למעט לעניין הטיפול בסיכונים מסוימים המתוארים בסעיף 1.5.3 לעיל, הכל כמפורט בסעיף האמור. ההנחות במודל הן לפי "ההנחות הצפויות באופן המיטבי" (Best Estimate Assumptions), דהיינו - ללא מקדמי שמרנות.

המודל אינו כולל שווי של מכירות עתידיות, אך מבחינת רמת ההוצאות וכדומה, החישוב מניח המשך פעילות עסקית.

2.2 טיפול בסיכונים

סיכונים פיננסיים (או סיכוני שוק) - כל תזרים מהוון לפי ריבית הוון התואמת את הסיכון שגלום בו. בהתאם להנחיות הועדה, במודל נעשה שימוש בטכניקה ממונית הנקראת Certainty Equivalent Approach, שבה התאמת תזרימי המזומנים לסיכוני השוק הגלומים בהם נעשית באופן שבו התשואה הצפויה על ההשקעות הינה ריבית חסרת סיכון (ראה סעיף 2.3.1 "תשואה, ריבית היוון ואינפלציה") לגבי הגדרת ריבית זו והשינוי בהגדרה זו. ובמקביל היוון תזרימי המזומנים נעשה אף הוא לפי אותה ריבית חסרת סיכון. יצוין כי התזרים הצפוי מאג"ח מדינה מיועדות חושב על בסיס תשואת אג"ח אלו, ותזרים מזומנים בגינו הוון אף הוא לפי שיעור ריבית חסרת סיכון.

במסגרת התייעצות שביצעה הוועדה עם היועצים מחו"ל, כאמור לעיל, הוועדה, יחד עם היועצים, החלו לגבש מתודולוגיה אשר תיתן ביטוי לעובדה כי בפועל ניתן להניח תשואות עודפות על ריבית חסרת סיכון, לאור העובדה שניתן להשקיע בנכסים לא סחירים כנגד התחייבויות ביטוחיות שהינן לא נזילות, ולפיכך ניתן להניח תוספת או פרמיה לשיעור ריבית חסרת הסיכון המתאימה לנכסים סחירים ("פרמיית אי נזילות"), כמקובל בפרקטיקה של דיווחי EV בעולם, ובתחומים נוספים בענף הביטוח העולמי. התאמת שיעור ריבית חסרת הסיכון לתוספת "פרמיית אי-נזילות" צפויה להביא לגידול של הערך הגלום. נכון למועד פרסום הדו"ח, הועדה טרם גיבשה המלצות מפורטות וסופיות ולפיכך לא ניתן ביטוי ל"פרמיית האי-נזילות", במסגרת דו"ח זה. יחד עם זה, הריבית ששמשה לחישוב ערך הגלום לסוף שנת 2017 כוללת תוספת של VA (ראה סעיף 2.3.1 "תשואה, ריבית היוון ואינפלציה") אשר מייצגת במידה מסוימת "פרמיית אי-נזילות".

סיכונים שאינם סיכוני שוק – חישוב הערך הגלום מתבסס על התיאוריה הפיננסית אשר על פיה, משקיעים אינם זקוקים לפיצוי נוסף בריבית ההיוון עבור סיכונים שאינם סיכוני שוק ובלבד שהם יכולים לפזר את חוסר הוודאות על ידי החזקת תיק השקעות מפוזר ומגוון. לכן, בהינתן הנחה זו, חושב ערך הגלום על-בסיס הנחות דמוגרפיות ותפעוליות שהן "הנחות הצפויות באופן מיטבי" ועל-ידי היוון של תזרימי המזומנים בשיעור ריבית חסרת סיכון, ללא הוספת מרווחים להנחות או לשיעור ריבית ההיוון.

2.3 הנחות כלכליות

2.3.1 תשואה, ריבית הוון ואינפלציה:

התשואה העתידית וריבית ההיוון נקבעו על-פי עקום התשואות ריבית אשר מייצגת של ריבית חסרת סיכון צמודת מדד. בשנים קודמות, עקום זה התבסס על התשואה לפדיון של אג"ח ממשלתיות בישראל, עם אקסטרפולציה, ללא התאמה. על-פי ההנחיה של הממונה (מכתב שה. 2017-6306 מיום 23.3.2017), לחישוב שווי התיק לסוף שנת 2016 וה-VNB לשנת 2016, החברה השתמשה בעקום ריבית אשר התפרסם ע"י הממונה לצורך ביצוע חישובים במסגרת ההוראות של סולבנסי 2. עקום זה מבוסס על התשואה לפדיון של אג"ח ממשלתיות בישראל בשילוב הנחת ריבית ארוך טווח Volatility Adjustment " (UFR, Ultimate Forward Rate) של 2.6% (ריאלי) ובתוספת של " (VA) (0.177%) אשר משקפת, לפי הערכת הממונה, פרמיית אי-נזילות ממוצעת בתיקי נכסי החוב של חברות הביטוח.

ראה סעיף 2.7.12 " בפרק ניתוח השינוי ב-EV _ לגבי השפעת השינוי מעקום ריבית אשר נקבע לפי הכללים הקודמים לעקום ריבית לפי הכללים החדשים.

שיעורי הריבית (spot) נכון לסוף 2016 הינן:

לסוף שנה	שיעור ריבית	לסוף שנה	שיעור ריבית	לסוף שנה	שיעור ריבית
2017	0.653%	2027	0.955%	2037	1.470%
2018	0.199%	2028	1.023%	2038	1.506%
2019	0.103%	2029	1.086%	2039	1.541%
2020	0.183%	2030	1.145%	2040	1.573%
2021	0.337%	2031	1.200%	2041	1.604%
2022	0.491%	2032	1.252%	2042	1.634%
2023	0.613%	2033	1.301%	2043	1.662%
2024	0.714%	2034	1.347%	2044	1.689%
2025	0.803%	2035	1.390%	2045	1.714%
2026	0.882%	2036	1.431%	2046	1.741%

יצוין, כי אין צורך בהנחה מפורשת של אינפלציה עתידית כיוון שכל הסכומים במודל צמודים. כאשר פרמטר מסוים צפוי להשתנות שלא בהתאם לאינפלציה העתידית, נלקחה הנחה מפורשת של החריגה מהאינפלציה העתידית.

2.3.2 מיסוי

מס סטטוטורי החל על מוסד כספי (כולל מס רווח) (*)

שנה	2016	2017	2018	2019	2020	2021	+2022
שיעור מס	35.9%	35.04%	34.19%	34.19%	34.19%	34.19%	34.19%

מס רווח (כלול בשיעורי המס לעיל)

שיעור מס הרווח שנלקח בחשבון לצורך עריכת החישובים הינו השיעור כדלהלן:

שנה	2016	2017	2018	2019	2020	2021	+2022
שיעור מס רווח	17.0%	17.0%	17.0%	17.0%	17.0%	17.0%	17.0%

2.4 הנחות דמוגרפיות ותפעוליות

כל ההנחות להן השפעה מהותית על הערך הגלום נקבעו לפי האומדנים הטובים ביותר של החברה לגבי כל גורם דמוגרפי ותפעולי, ומשקפות את הציפייה של החברה לעתיד בגין גורמים אלה.

2.4.1 הנחות דמוגרפיות

ההנחות הדמוגרפיות, הכלולות בחישוב, נלקחו מתוך מחקרים פנימיים של החברה, ככל שישנם, ומסקנות פרי הפעלת שיקול דעת מקצועי, המבוססים הן על ניסיון רלוונטי והן על שילוב של מידע ממקורות חיצוניים, כגון מידע שהתקבל ממבטחי משנה ולוחות תמותה ותחלואה שפורסמו.

2.4.2 הוצאות הנהלה וכלליות עתידיות

הוצאות הנהלה וכלליות חושבו בהתאם לתוצאות מודל תמחירי פנימי שנערך בחברה לגבי הוצאות הקשורות לעסקים הכלולים, לרבות: הקצאת הוצאות לתחומים השונים והעמסת הוצאות על פעילויות שונות (הפקה, ניהול שוטף וכו').
הוצאות החברה גדלו ולכן גם המודל הגדיל את הוצאות בהתאם.
החברה הניחה כי כל הוצאות בהמשך תעלנה בעתיד בשיעור המדד.

2.5 שיטת החישוב

2.5.1 הון עצמי מותאם (ANW)

סכום ההון העצמי נלקח מתוך הדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר, 2016.
סכום זה הוקטן בסכום הוצאות הרכישה הנדחות לפי היתרה במאזן, בניכוי העתודה למס נדחה שבגינן ובניכוי הטבת המס הצפויה בגין חלק הוצאות הרכישה הנדחות המוכרות למס הכנסה. כמו כן, נוכה מההון העצמי שווי תיקי ביטוח שנרכשו לפי ערכם בדוחות הכספיים של החברה בניכוי מס בגינם.

לסכום זה נערכו מספר התאמות כדי שיהיה עקבי עם שווי התיק בתוקף. ראה טבלה בסעיף 3.3.

2.5.2 ערך נוכחי של רווחים עתידיים (PVFP)

הערך הנוכחי של רווחים עתידיים חושב באמצעות מודל אקטוארי המתבסס על נתוני הפוליסות, ניהול זכויות הפנסיוניות של עמיתי קרנות הפנסיה, ונתונים אחרים המצויים בידי החברה. מודל זה מאפשר ביצוע של תחזית תזרימי מזומנים עתידיים והיוונם.
בחישוב נלקחה בחשבון הטבת מס עתידית הנובעת מהפחתת הוצאות הרכישה הנדחות לצרכי מס.

2.5.3 עלות הון נדרש (CoC)

בוצעה תחזית של ההון הנדרש על פי הדרישות הקיימות ובהתאם להתפתחות העתידית הצפויה של העסקים הכלולים. עלות ההון הינה היוון המס על רווחי השקעה על ההון הנדרש בגין העסקים הכלולים.

2.5.4 ערך עסקים חדשים (VNB)

ערך העסקים החדשים מחושב כערך נוכחי של רווחים מעת מכירה עד תום תקופת הפוליסה. הערך נוכחי של הרווחים חושב באמצעות מודל אקטוארי המתבסס על נתוני הפוליסות, עמיתי הקופות ונתונים אחרים כדי לשקף את תרומת התפוקה של השנה לערך הגלום.

חישוב ה VNB נערך בגין האוכלוסיות הבאות:

- כל הפוליסות שהופקו בשנת 2016.
 - כיסויים חדשים שהופקו במהלך 2016 כתוספת לפוליסות שהופקו לפני 2016.
 - פוליסות קבוצתיות שחודשו במהלך 2016.
 - פרמיות חד-פעמיות על פוליסות קיימות שאינן נובעות מגידול בשכר.
- יובהר כי הערך הנוכחי של הרווחים העתידיים (PVFP) כולל את ערך הרווחים בגין עסקים חדשים.

2.6 טיפול באופציות והבטחות פיננסיות

לא קיימות בעסקים הכלולים אופציות והבטחות פיננסיות מהותיות לטובת המבוטחים.

2.7 ניתוח השינוי ב EV והרווח על בסיס EV

הטבלאות בסעיף 3.4 להלן מציגות את השינוי בערך גלום, מחולק למרכיב ההון המותאם ושווי התיק (בניכוי עלות ההון), כולל העברות בין שני המרכיבים האלה. כל הסכומים מוצגים לאחר מס. השינוי מפורט לגורמי השפעה השונים שלו, כדלקמן:

1. התאמות לערך גלום ליום 31.12.2015 - בסעיף זה נכללו תיקונים ביחס לנתוני הפתיחה כולל שינויים במתודולוגיה. בשנת הדוח בוצעו תיקונים טכניים למודל עם קיטון של כ 24.6 מלש"ח בערך הגלום לעסקי ביטוח חיים. קיטון זה נובע בעיקר מהתאמות שנעשו על פוליסות עם מקדמים מובטחים במהלך תשלום גמלא.
2. שינויים בהנחות תפעוליות ודמוגרפיות – מדי שנה החברה מעדכנת את ההנחות השונות לפיהן היא מעריכה את הערך הגלום, בין היתר על בסיס נתונים חדשים לגבי הניסיון בפועל. בשנת 2016, ההשפעה הסתכמה בכ (-17.3) מלש"ח, שהקטינו שווי תיק בתוקף. קיטון זה נובע מעדכון הנחות הוצאות החברה, הנחות ביטולים, עלות התביעות.
3. רווח צפוי על ערך הגלום – ערך הגלום צפוי להניב רווחים אף אם החברה לא הייתה מוכרת עסקים חדשים ולא הייתה פועלת בתחומים נוספים שאינם כלולים ב-EV. רווחים אלו נובעים מ-3 מקורות:

(1) תשואה צפויה על שווי התיק בתוקף בסוף התקופה הקודמת – הכנסות צפויות אלו מבוססות על שיעור התשואה הריאלית הצפויה בתחילת השנה (שנת 2016), כולל מרווחים מעל ריבית חסרת סיכון שהיו צפויים להתקבל. ההשפעה כוללת כ 1.2 מלש"ח.

- 2) תשואה צפויה על ההון העצמי המותאם – ההכנסות מהשקעות הצפויות מהנכסים העומדים כנגד ההון המותאם. הכנסות צפויות אלו מבוססות על שיעור התשואה הריאלית הצפויה בתחילת השנה (שנת 2016), כולל מרווחים מעל ריבית חסרת סיכון שהיו צפויים להתקבל. ההשפעה מסתכמת לסכום של כ-13.7 מל"ח
- 3) רווח צפוי לעבור משווי תיק בתוקף להון עצמי מתואם במהלך 2016. במהלך שנת 2016, עבר הרווח החזוי לשנת 2016 משווי התיק להון המותאם. העברה זו של הרווח הצפוי אינה משפיעה על סך הערך הגלום.
4. השפעת הסטיות מההנחות התפעוליות ודמוגרפיות במהלך 2016: מטבע הדברים, הניסיון בפועל לגבי שיעורי התביעות, הביטולים, ההוצאות וכדומה היו שונים במהלך התקופה מאלו שהונחו בתחילת השנה לצורך חישוב הערך הגלום. סטיות אלו משפיעות גם על הרווחים הצפויים לאחר השנה וגם על הרווחים של השנה עצמה, וההשפעות מוצגות בסעיף זה בנפרד על שווי התיק בתוקף ועל ההון המותאם בהתאמה. בנוסף, סעיף זה כולל את ההשפעה ממספר גורמים שכל אחד מהם לא מהותי להערכת החברה, הכוללים, בין היתר, שינויים לפוליסות ביטוח קיימות, תנאי ביטוח משנה או הסכמי עמלות עם סוכנים.
5. רווח מעסקים חדשים- הערך הגלום אינו כולל את הערך הצפוי להתווסף מעסקים חדשים שימכרו בעתיד. על כן, סעיף זה מציג את התוספת לערך הגלום לסוף התקופה הקודמת, עקב מכירת פוליסות ביטוח חדשות במהלך השנה. התוספת מחולקת להשפעה בפועל מהעסקים החדשים על הרווחים בתקופה עצמה (מוצגת תחת ההון המותאם) ולרווחים הצפויים מהעסקים החדשים בעתיד (ומוצג תחת שווי התיק בתוקף).
6. הוצאות פיתוח שלא נכללו ב- EV – כאן מוצגת ההשפעה, על הרווחים בפועל בשנה, של ההוצאות החריגות שלא נכללו בערך הגלום, אלא יוחסו למכירות עתידיות. בשנת 2016 לא היו הוצאות שלא נכללו ב- EV.
- נהוג לכנות את סיכום השינויים בסעיפים 2 עד 6 "רווח תפעולי על בסיס ערך גלום". סכום זה משקף את הערך שהתווסף לערך הגלום, או הרווח במונחי ערך, רווח הנובע בפעילות השוטפת של החברה, למעט ההשפעה מעסקים שלא כלולים ב- EV (כגון ביטוח אלמנטרי) ולפני ההשפעה של גורמים כלכליים לא צפויים, כגון שינויים שלא היו צפויים בשיעורי הריבית בשוק, בשוק ההון ובאינפלציה.
7. רווח מפריטים מיוחדים – בסעיף זה הוצג ההשפעת השינוי לתקנות דרישות ההון בשנת 2016 לחברות ביטוח על עלות ההון.
8. השפעת אינפלציה במהלך 2016 – סעיף זה כולל את השפעת האינפלציה בשנת הדוח (-0.30%) על יתרת הפתיחה של הערך הגלום, בעיקר בגין הצמדת הפוליסות למדד, עובדה שמשפיעה על שווי התיק בתוקף, והשפעת תשואה צפויה בשיעור המדד (בניכוי מס) על ההון המותאם. בסעיפים הבאים מוצגת ההשפעה של התשואות הריאליות מעל המדד.
9. רווח או הפסד מסטיות ומההנחות הכלכליות במהלך 2016 ומשינויים להנחות כלכליות – סעיף זה כולל שלושה מרכיבים:
- 9.1 ההשפעה על שווי התיק בתוקף משינויים בהנחות הכלכליות אשר מבוססות על הריביות בשוק. הנחות אלו כוללות את ריבית ההיוון ואת התשואות הצפויות.

- 9.1.1 השפעה מהסטיות של הפרמטרים הכלכליים בפועל במהלך השנה לעומת ההנחות על בסיסן חושב ערך הגלום לסוף השנה הקודמת.
- 9.1.2 בהון המותאם – בעיקר עקב השפעה על הרווח מתשואות שונות מהציפוי על נכסי החברה העומדים כנגד ההון וכנגד עתודות הביטוח בגין העסקים הכלולים.
- 9.1.3 בשווי התיק- בעיקר עקב גידול ברווחים הצפויים להתקבל בעתיד אשר נגרם כתוצאה מיתרת צבירות החיסכון
- 9.1.4 נהוג לכנות את סיכום השינויים בסעיפים 2 עד 9 "רווח על בסיס ערך גלום". סכום זה משקף את הערך שהתווסף לערך הגלום, או הרווח במונחי ערך, הנובע בפעילות השוטפת של החברה, כולל ההשפעות מגורמים כלכליים וכולל פריטים מיוחדים, אך ללא ההשפעה של עסקים שלא כלולים ב- EV (כגון ביטוח אלמנטרי).
10. רווח מעסקים לא כלולים - סך הערך הגלום כולל את מלוא ההון העצמי של החברה, ועל כן חלק מהגידול/קיטון בערך גלום מוסבר מהרווחים/ההפסדים של תחומי פעילות שאינם כלולים בשווי תיק.
- סיכום השינויים בסעיפים 2 עד 10 הינו "רווח על בסיס ערך הגלום, כולל רווח מעסקים לא כלולים", כאשר הרווח לעסקים לא כלולים נמדד על בסיס "רווח כולל" חשבונאי.
11. תנועות בהון - בסעיף זה מוצג השינוי בערך הגלום הנובע מתנועות הון, לרבות תשלום דיבידנדים במהלך השנה.
12. שינוי כללים לקביעת הריבית: כאמור בסעיף 2.3.1, שונו הכללים לקביעת עקום הריבית לחישוב ערך הגלום. סעיף זה מייצג את ההשפעה של שינוי העקום כאמור, נכון לסוף 2016.

2.8 מבחני רגישות

- במבחני הרגישות המוצגים בסעיפים 3 להלן, אומצו הגישות הבאות:
1. הרגישויות מתייחסות לכל העסקים הכלולים אלא אם צוין אחרת.
 2. מבחני הרגישות מתייחסים לכל הנחה בנפרד, ללא מדידה של השפעות מצטברות או מתקזזות, שינויים נגזרים על גורמים אחרים וכדומה.
 3. תמותה לפני גיל פרישה – מבחני הרגישות של תביעות המוות (כולל מוות מתאונה) כוללים שינוי שיעור התמותה עבור מבוטחים לפני גיל פרישה, כלומר, לא כולל תמותה של מבוטחים מקבלי קצבאות זקנה ומקבלי פיצוי חודשי בגין אובדן כושר או סיעוד.
 4. תמותה של מקבלי קצבת זקנה – מבחני הרגישות של תביעות המוות כוללים שינוי שיעור התמותה עבור מקבלי קצבאות זקנה בלבד, לא כולל תמותה של מקבלי קצבאות אחרים. יש בכל זאת לציין שעבור עסק חדש, אין השפעה כי החברה לא מכרה גמלא מיידית.
 5. תחלואה – מבחן הרגישות כולל את כל התביעות שאינם מקרי מוות הכלולים בסעיף 3, כולל תחלואה ממחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה וכו'. המבחן מתייחס לשכיחויות של מקרי תביעה ולא לתקופת תשלום התביעות בגין אי-כושר עבודה וסיעוד.
 6. ריבית – שינוי שיעור ריבית המשמש כריבית היוון והתשואה הצפויה מהשקעות נכסי החברה וקרן הפנסיה (למעט מהשקעות באגרות חוב מיועדות בהן התשואה לא עשויה להשתנות). השפעת השינוי בריבית כוללת את השינוי הצפוי לשווי הנכסים נושאי ריבית שקלית או צמודה למדד, המגבים את העסקים הכלולים, עקב השינוי לשיעור הריבית.

7. הרגישות בגין ערך העסקים החדשים מתייחסת לשינויים מסוף שנת 2016 ואילך, ולא לתקופה מעת המכירה ועד לסוף השנה.

דו"ח זה לא עבר סקירה של סוקר חיצוני

3 תוצאות

3.1 הערך הגלום נכון ל-31/12/2016

מיליוני ₪	EV בגין עסקים כלולים בביטוח חיים ובריאות
הון עצמי מותאם (ראה סעיף 3.3 להלן)	224.1
ערך נוכחי של רווחים עתידיים בניכוי מס	654.2
בניכוי עלות הון נדרש	(3.8)
ערך גלום	874.5

3.2 ערך עסקים חדשים של מכירות בשנת 2016

מיליוני ₪	VNB בגין עסקים כלולים בביטוח חיים ובריאות
ערך עסקים חדשים לפני עלות הון נדרש	76.9
עלות הון נדרש בגין עסקים חדשים	(0.9)
סה"כ ערך עסקים חדשים	76.0

3.3 התאמה בין ההון העצמי המותאם לבין ההון העצמי בדוחות

הכספיים

טבלה 3.3 א' – עסקי ביטוח

במיליוני ₪	
367.2	הון עצמי (מאזן החברה ליום 31.12.2016)
0**	שיערוך נכסים החופפים לעסקים הכלולים והמוצגים בדוחות הכספיים לפי עלות לשווי הוגן בניכוי מס
(227.6)	בניכוי הוצאות רכישה נדחות (DAC למאזן)
84.5	עתודה למס נדחה והטבת והטבת מס עתידית, בגין הנ"ל
224.1	הון עצמי מתואם בגין פוליסות ביטוח חיים לטווח ארוך (ביטוח חיים ובריאות)

**הסכום אינו מהותי

3.4 ניתוח השינוי ב EV והרווח על בסיס EV

טבלה 3.4 א' – עסקי ביטוח

ערך גלום	עלות הון	שווי תיק בתוקף	הון עצמי מותאם	ראה סעיף	
852.4	(3.0)	597.9	257.5	-	ערך גלום ליום 31.12.2015
(24.6)	-	(24.6)	-	2.7.1	התאמות לערך גלום ליום 31.12.2015
827.8	(3.0)	573.3	257.5		ערך גלום מותאם ליום 31.12.2015
(17.3)	-	(17.3)	-	2.7.2	שינויים בהנחות תפעוליות ודמוגרפיות
14.9	-	1.2	13.7	2.7.3 (1,2)	גידול ריאלי צפוי
-	-	(18.4)	18.4	2.7.3 (3)	רווח כולל צפוי לעבור משווי תיק להון עצמי ב-2016
13.6	0.2	21.1	(8.2)	2.7.4	השפעת הסטיות מההנחות תפעוליות ודמוגרפיות במהלך 2016 ושינויים אחרים לתיק בתוקף
11.3	0.2	(13.3)	23.8		סה"כ
76.0	(1.0)	111.6	(34.7)	2.7.5	רווח מעסקים חדשים
-	-	-	-	2.7.6	הוצאות פיתוח שלא נכללו ב EV
87.2	(0.7)	98.3	(10.9)		סה"כ רווח תפעולי לפי ערך גלום
-	-	-	-	2.7.7	רווחים מפריטים מיוחדים
(2.1)	0.0	(1.2)	(1.0)	2.7.8	השפעת אינפלציה במהלך 2016
(6.7)	-	(13.1)	6.3	2.7.9	רווח מסטיות מההנחות הכלכליות במהלך 2016 ומשינויים להנחות כלכליות
78.4	(0.7)	84.1	(5.5)		סה"כ רווח על בסיס ערך גלום - בגין עסקים כלולים והון
(6.9)	-	-	(6.9)	2.7.10	רווח מעסקים לא כלולים
71.5	(0.7)	84.1	(12.4)		סה"כ רווח על בסיס ערך גלום - כולל כל עסקי החברה
(21.0)	-	-	(21.0)	2.7.11	תנועות בהון
50.5	(0.7)	84.1	(33.4)		סה"כ שינוי ב EV
(3.2)	-	(3.2)	-	2.7.12	השפעת מעבר מווקטור ריבית חסרת סיכון לווקטור ריבית סולבנסי 2
874.5	(3.8)	654.4	224.1		ערך גלום ליום 31.12.2016

3.5 התאמה בין השינוי בהון העצמי המותאם לבין הרווח הנקי לחברה

טבלה 3.5 א' – עסקי ביטוח

להלן מוצג הסבר לפער שבין השינוי בהון העצמי המותאם לבין הרווח הנקי לחברה

10.2	רווח נקי
4.4	פריטים שהועברו דרך קרן הון
14.7	רווח כולל לאחר מס
(41.4)	שינוי ב- DAC לפני מס
14.3	מס בגין השינוי ב-DAC שלא נכלל בשווי התיק בתוקף
(12.4)	רווח כולל מותאם לבסיס על ערך גלום
(21.0)	תנועות הוניות
(33.4)	סה"כ שינוי בהון המותאם

3.6 ניתוח רגישות בגין עסקים כלולים בהתאם לדרישת החוזר

שינוי בערך עסקים חדשים		שינוי בערך גלום		התוצאה הבסיסית
ב - %	במליוני ₪	ב - %	במליוני ₪	
	76.0		874.8	
6.5%	4.9	1.0%	8.4	הפחתה של 0.5% בריבית חסרת הסיכון*
-6.7%	(5.1)	-3.0%	(25.8)	עליה של 10% בהוצאות הנהלה וכלליות
-16.0%	(12.2)	-5.6%	(49.1)	עליה של 10% בשיעורי הביטולים (כולל פדיונות וסילוקים)
-5.0%	(3.8)	-1.5%	(13.2)	עליה של 10% בשיעורי התמותה בגין מבוטחים לפני גיל פרישה
-9.0%	(6.9)	-4.3%	(37.2)	עליה של 10% בשיעורי התחלואה
0.0%	-	-1.8%	(15.8)	ירידה של 10% בשיעור התמותה עבור מקבלי קצבאות זקנה
0.0%	-	-0.2%	(2.0)	עליה יחסית של 10% בשיעור מימוש קצבה
-5.9%	(4.5)	-0.7%	(6.3)	עליה של 0.5% בריבית חסרת הסיכון*
6.7%	5.1	3.0%	26.2	הפחתה של 10% בהוצאות הנהלה וכלליות
18.7%	14.2	6.4%	56.2	הפחתה של 10% בשיעורי הביטולים (כולל פדיונות וסילוקים)
5.0%	3.8	1.6%	13.7	הפחתה של 10% בשיעורי התמותה בגין מבוטחים לפני גיל פרישה
9.0%	6.9	4.3%	37.7	הפחתה של 10% בשיעורי התחלואה
0.0%	-	1.7%	15.3	עליה של 10% בשיעור התמותה עבור מקבלי קצבאות זקנה

* לדיווח זה, לא נבחן השפעת השינוי בעקומות הריבית על נכסי ועתודות החברה

דוד סלמה – סמנכ"ל כספים

שמעון מירון – מנכ"ל

שלמה בן עמרם – אקטואר ביטוח חיים ובריאות